

AFSTUDEERSCRIPTIE

Gemeente Sint-Michielsgestel & Jongerenparticipatie

Afstudeerscriptie
Fontys Hogeschool Communicatie

Opdrachtgever: Gemeente Sint-Michielsgestel
Begeleidende docenten: J. Janssen, A. Bekkers & A. Persijn
Studenten: S. Kluijtmans & B. Nasser

22 juni 2010, Sint-Michielsgestel

VOORWOORD

“Meten is weten” is een bekend gezegde en zeker van toepassing op onze afstudeerscriptie. Wij hebben veel moeten passen en meten, of beter gezegd zoeken en onderzoeken voordat alle puzzelstukjes op zijn plaats vielen en wij konden beginnen aan het schrijven van onze scriptie. De gegeven opdracht was een uitdaging, die wij met beide handen hebben aangepakt.

Wij willen onze opdrachtgever, Gemeente Sint-Michielsgestel en in het bijzonder communicatieadviseurs, Marcelle van Assenberg en Trudy van de Westelaken, bedanken voor de mogelijkheid om als toekomstige communicatieprofessionals te laten zien wat wij in huis hebben. Daarnaast willen wij ook burgemeester Jan Pommer, wethouder Jeugdzaken Ben Lenen en beleidsmedewerkster Jeugdzaken Anja Leerintveld bedanken voor hun medewerking aan ons onderzoek.

Ook bedanken wij onze begeleiders Jeroen Janssen, Astrid Bekkers en Anne-Marie Persijn voor hun begeleiding. Jeroen Janssen is helaas ziek geworden tijdens onze afstudeeropdracht. Wij wensen hem veel sterkte toe.

Wij hebben met veel plezier aan deze opdracht gewerkt en zijn trots op het resultaat waar wij de afgelopen periode zo hard naar toe hebben gewerkt. Wij denken dat ons advies Gemeente Sint-Michielsgestel zeker handvatten biedt om als organisatie verder te kunnen groeien omtrent jongerenparticipatietraject. Net zoals wij door middel van deze stage verder hebben kunnen groeien in onze rol als communicatieprofessionals.

Sint-Michielsgestel, juni 2010

Sabine Kluijtmans & Belqis Nasseri

INHOUDSOPGAVE

Management Summary	Blz. 6
1. Inleiding	Blz. 8
2. Onderzoeksverantwoording	Blz. 9
2.1 Probleemstelling	Blz. 9
2.2 Doelstelling en centrale vraagstelling van het onderzoek	Blz. 9
2.3 Deelvragen	Blz. 9
2.4 Onderzoeksaanpak	Blz. 10
2.5 Verwerking en analyse van de gegevens	Blz. 11
3. Gemeente Sint-Michielsgestel	Blz. 12
3.1 Algemene beschrijving	Blz. 12
3.2 Visie, missie en kernwaarden	Blz. 12
3.3 De afdeling Communicatie	Blz. 12
3.4 Afdeling Jeugdzaken	Blz. 13
4. Jongerenparticipatie in de literatuur	Blz. 14
4.1 Wat betekent jongerenparticipatie?	Blz. 14
4.2 Wat is het belang van jongerenparticipatie?	Blz. 14
4.3 Welke vormen van participatie zijn er?	Blz. 15
4.4 Welke randvoorwaarden voor jongerenparticipatie zijn er?	Blz. 16
4.5 Welke niveaus van jongerenparticipaties zijn er?	Blz. 17
4.6 Algemene conclusie	Blz. 18
5. Jongeren	Blz. 19
5.1 In welke fasen zijn jongeren op te delen?	Blz. 19
5.2 Hoe communiceer je met jongeren?	Blz. 19
5.3 Hoe wordt media gebruikt door jongeren?	Blz. 20
5.4 Waarom participeren jongeren?	Blz. 21
5.5 Welke inspraak hebben jongeren binnen de gemeente?	Blz. 22
5.6 Algemene conclusie	Blz. 23

6. Jongerenparticipatie in de Gemeente Sint-Michielsgestel	Blz. 24
6.1 Wat is er in de nota jeugdbeleid 2006-2010 vermeld over jongerenparticipatie?	Blz. 24
6.2 Wat doet de gemeente op dit moment voor jongerenparticipatie?	Blz. 25
6.3 Welke ambtenaren zijn betrokken bij jongerenparticipatietraject en wat is hun visie hierop?	Blz. 26
6.4 Welke organisaties zijn er in de omgeving die zich bezighouden met jongeren?	Blz. 28
6.5 Algemene conclusie	Blz. 28
7. Jongerenparticipatie in andere gemeenten	Blz. 29
7.1 Welke landelijke cijfers zijn er bekend over andere gemeenten omtrent jongerenparticipatietraject?	Blz. 29
7.2 Hoe hebben andere gemeenten jongerenparticipatietraject vormgegeven?	Blz. 30
7.2.1 Gemeente Helmond: HJ2G	Blz. 30
7.2.2 Gemeente Haarlemmermeer: Menes.nu	Blz. 34
7.2.3 Gemeente Tilburg, JA	Blz. 36
8. Conclusies	Blz. 39
8.1 Jongerenparticipatie in de literatuur	Blz. 39
8.2 Jongeren	Blz. 40
8.3 Jongerenparticipatie binnen de Gemeente Sint-Michielsgestel	Blz. 40
8.4 Jongerenparticipatie in andere gemeenten	Blz. 41
9. Confrontatie: overleg	Blz. 42
9.1 De constatering uit de desk-en fieldresearch	Blz. 42
9.2 Confrontatie door middel van overleg	Blz. 42
9.3 De conclusies	Blz. 43
9.4 Tot slot	Blz. 44
10. Visie op communicatie	Blz. 45
10.1 De huidige visie op communicatie	Blz. 45
10.2 De realistische visie op communicatie	Blz. 45
10.3 De communicatiestrategie	Blz. 46
11. Aanbevelingen	Blz. 47
11.1 Stap 1: De rol van de betrokken partijen uitwerken	Blz. 47
11.1.1 De rol van de afdeling Communicatie	Blz. 47
11.1.2 Profielschets van de vierdejaars communicatiestudent	Blz. 47
11.1.3 De rol van de afdeling Jeugdzaken	Blz. 48
11.1.4 De rol van de burgemeester	Blz. 48

11.2 Stap 2: Uitbreiden van de Nota Jeugdbeleid 2010-2014 omtrent jongerenparticipatietraject	Blz. 49
11.2.1 De toekomstige visie op jongerenparticipatie	Blz. 49
11.2.2 SMART-doelstellingen	Blz. 49
11.2.3 De rollen van de betrokken partijen	Blz. 50
11.2.4 Andere afspraken	Blz. 50
11.3 Stap 3: Het jongerenpanel	Blz. 51
11.3.1 Uitwerking van het jongerenpanel	Blz. 51
11.3.2 Voorbereiden en uitvoeren van een jongerenpanel	Blz. 52
11.4 Stap 4: Promotie van het jongerenpanel	Blz. 52
11.5 Stap 5: Doorontwikkeling van de jongerensite Jongingestel.nl	Blz. 52
11.6 Stap 6: In dialoog gaan met jongeren	Blz. 53

12. Nawoord **Blz. 54**

14. Literatuurlijst **Blz. 54**

15. Bijlagen **Blz. 56**

Bijlage 1 Contactgegevens	Blz. 57
Bijlage 2 De debriefing	Blz. 58
Bijlage 3 Het organigram	Blz. 59
Bijlage 4 Interviews	Blz. 60
Bijlage 4.1 Interview met Ben Leenen 22 maart 2010	Blz. 60
Bijlage 4.2 Interview met Anja Leerintveld 1 maart 2010	Blz. 61
Bijlage 4.3 Interview met Marcelle Assenberg 19 maart 2010	Blz. 62
Bijlage 4.4 Interview met Jan Pommer 12 maart 2010	Blz. 63
Bijlage 4.5 Interview met Trudy van de Westelaken 22 februari 2010	Blz. 64
Bijlage 5 Voorbereiding van het overleg d.d. 20 april 2010	Blz. 66
Bijlage 6 Uitwerking overleg d.d. 20 april 2010	Blz. 68
Bijlage 7 Uitwerking van de sheets overleg d.d. 20 april 2010	Blz. 70
Bijlage 8 PowerPoint Presentatie bij het overleg d.d. 20 april 2010	Blz. 73

MANAGEMENT SUMMARY

In 2009 hebben burgemeester Jan Pommer en wethouder Jeugdzaken Ben Leenen van Gemeente Sint-Michielsgestel het jongerenparticipatietraject hoog op de agenda gezet. Op hun verzoek heeft de gemeente het initiatief voor de kinderborgemeester in het leven geroepen. De kinderborgemeester geeft de kinderen tot 12 jaar een stem en laat hen kennis maken met het reilen en zeilen van de gemeente. In 2010 is de jongerensite (Jongingestel.nl) opgezet met als hoofddoel jongeren te informeren over verschillende jongerenitems en verwijst hen naar de adresgegevens van verschillende organisaties. Deze site wordt 80 procent ingevuld met landelijke informatie en het resterende 20 procent bevat gemeentelijke informatie. Via deze jongerensite laat de gemeente jongeren uit Sint-Michielsgestel ook bepaalde competenties ontwikkelen, zoals het schrijven van webteksten, enz.

Omdat de kinderborgemeester bedoeld is voor een bepaalde leeftijdscategorie van jongeren en de jongerensite niet actief wordt ingezet, wil Gemeente Sint-Michielsgestel het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uitbreiden, zodat zij ook met jongeren van 12 tot en met 23 jaar participeren. Hiervoor hebben wij de volgende vraagstelling opgesteld:

“Hoe kan de gemeente Sint-Michielsgestel het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uitbreiden?”

Deze scriptie werkt toe naar een aantal belangrijke conclusies en daaropvolgend een gedegen advies met aanbevelingen die Gemeente Sint-Michielsgestel zou kunnen gebruiken om het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uit te breiden. Hiervoor hebben wij intensieve desk- en fieldresearch uitgevoerd door te kijken naar hoe jongerenparticipatie in de literatuur is beschreven, wat er al bekend is over jongeren (in het algemeen), hoe jongerenparticipatie in de gemeente Sint-Michielsgestel is vormgegeven, welke gemeenten een succesvolle formule voor jongerenparticipatie hebben ontwikkeld.

Een van de belangrijkste conclusies uit het literatuuronderzoek over het onderwerp jongerenparticipatie is gemaakt omtrent de interpretatie van de participatieladder van Rogert Hart. Deze geeft de mate aan van de invloed van jongeren op het jeugdbeleid. Hieruit is op te maken dat Gemeente Sint-Michielsgestel op dit moment voornamelijk gebruik maakt van incidentele participatie op treden 2/3 van de participatieladder, oftewel als ‘schijnparticipatie’. Bij schijnparticipatie hebben jongeren zelf geen inspraak en worden jongeren pas in een beheersbare fase betrokken. Een voorbeeld hiervan is de voorgenoemde kinderborgemeester.

Een belangrijk onderdeel om te laten zien wat Gemeente Sint-Michielsgestel zou kunnen leren van andere gemeenten is benchmarking op het gebied van jongerenparticipatie. Hiervoor hebben wij de gemeenten Haarlemmermeer, Helmond en Tilburg onder de loep genomen, omdat zij succesvolle formules voor jongerenparticipatie hebben ontwikkeld. Deze initiatieven zijn interessant omdat die grotendeels door andere gemeenten zijn overgenomen. Daarnaast hebben deze gemeenten een bestuurlijk hoge ambitieniveau voor jongerenparticipatie net als Gemeente Sint-Michielsgestel.

Uit onderzoek naar de Nota Jeugdbeleid en interviews met verschillende ambtenaren kan worden opgemaakt dat er een aantal belangrijke randvoorwaarden en kritische succesfactoren ontbreken om jongerenparticipatietraject verder uit te kunnen breiden binnen de gemeente. Allereerst kan er weinig geld en tijd beschikbaar gemaakt worden voor jongerenparticipatietraject. Daarnaast verschillen zijn er geen duidelijke doelstellingen opgesteld. Ook is er geen verantwoordelijke voor jongerenparticipatietraject en zijn er geen duidelijke afspraken gemaakt tussen de verschillende afdelingen.

In een confrontatie door middel van overleg met de betrokken ambtenaren hebben wij een aantal belangrijke conclusies gemaakt. Het georganiseerde overleg is dan ook zeer succesvol verlopen. Alle kritische succesfactoren die wij hebben geconstateerd tijdens het onderzoek zijn besproken en de ambtenaren hebben zelfs een aantal basisbeslissingen kunnen nemen over de doelstellingen voor jongerenparticipatietraject, de toekomst visie op jongerenparticipatietraject, enz. Aan de hand van dit overleg zijn wij in staat geweest om ons advies verder uit te breiden, zodat de gemeente hun toekomstvisie omtrent jongerenparticipatietraject kan benaderen (de treden 7). Hierbij maken wij een koppeling tussen de participatieladder van R. Hart en het communicatiekruispunt van van Ruler, om de juiste strategieën weer te kunnen geven.

De belangrijkste adviezen zijn om de rollen van de betrokken partijen betreffende jongerenparticipatietraject te verduidelijken. Omdat meerdere afdelingen betrokken zijn bij jongerenparticipatietraject, adviseren wij onder andere een nieuwe communicatiemedewerker in dienst te nemen die de hele verantwoordelijkheid draagt voor het jongerenparticipatietraject. Deze persoon fungeert als procesbewaker die het volledige proces in de gaten houdt en begeleidt. Voor een volledig uitgewerkt advies met de aanbevelingen verwijzen wij naar hoofdstuk 11.

Het is van belang om alle gemaakte keuzes en afspraken naar aanleiding van onze aanbevelingen vast te gaan leggen in bijvoorbeeld de nieuwe Nota Jeugdbeleid. Hiermee bedoelen wij het vastleggen van de toekomstige visie op jongerenparticipatie, het vastleggen van de doelstellingen, de rollen van de betrokken partijen en andere gemaakte afspraken zoals overlegvormen, etc. Hierbij dienen de doelstellingen wel SMART geformuleerd te worden, zodat de doelen haalbaar en vooral ook meetbaar worden gemaakt voor de gemeente.

Wij adviseren de gemeente vooral van start te gaan met een jongerenpanel om een beeld te krijgen van de interesses, wensen en moeilijkheden van jongeren binnen de Gemeente Sint-Michielsgestel. Op deze manier kan de gemeente zich zo dichtmogelijk aansluiten bij de beleevingswereld van jongeren bij het ontwikkelen van projecten of het schrijven van beleid.

1. INLEIDING

In steeds meer gemeenten is jongerenparticipatie een “hot-item” geworden. Gemeenten willen dat jongeren invloed uitoefenen op de politieke besluiten, omdat zij steeds meer inzien dat samenwerken met jongeren meer effect heeft op de persoonlijke, sociale en maatschappelijke ontwikkeling van jongeren. Jongerenraden, jongerenwebsites, jongerenambassadeurs en andere gerelateerde projecten komen tegenwoordig als paddenstoelen uit de grond. Ook in Gemeente Sint-Michielsgestel is men op zoek gegaan naar een vorm om jongeren invloed uit te laten oefenen op de politieke besluiten.

In 1998 heeft de gemeenteraad van Gemeente Sint-Michielsgestel er voor gekozen om een jeugdgemeenteraad in het leven te roepen met als doel om de jeugd de gelegenheid aan te bieden mee te praten over zaken die hen aangaan. De gemeente creëerde hiermee een platvorm waar de jeugd aan kon geven wat hun wensen zijn, welke knelpunten zij ervaren en wat hun mening is over het gevoerde beleid. Deze jeugdgemeenteraad werd begeleid door wethouder Jeugdzaken, Ben Leenen. In 2006 werd de jeugdgemeenteraad opgeheven omdat er binnen de basisscholen weinig draagvlak hiervoor was.

Van 2006 -2010 kwam jongerenparticipatie binnen de gemeente op een laag pitje te staan, maar in 2010 heeft burgemeester Jan Pommer jongerenparticipatie weer hoog op de agenda gezet. Er is op zijn verzoek een kinderburgemeester aangesteld. Deze kinderburgemeester heeft als doel om kinderen tot en met 12 jaar kennis te laten maken met de gemeente. Daarnaast dient hij de kinderen binnen de gemeente een stem te geven. In hetzelfde jaar heeft de gemeente in samenwerking met het Centrum van Jeugd en Gezin ook een interactieve jongerensite (www.jongingestel.nl) gelanceerd voor jongeren van 12 tot en met 23 jaar. De gemeente is zelf weinig actief bezig met deze website. Slechts 20 procent van de website wordt aangevuld door gemeentelijke informatie en maar liefst 80 procent door landelijke informatie. Omdat de kinderburgemeester maar een bepaald deel van de doelgroep jongeren bereikt en de jongerenwebsite niet actief wordt ingezet, wil de gemeente jongerenparticipatietraject uitbreiden in haar gemeente, zodat ook de doelgroep jongeren van 12 tot en met 23 jaar kan worden benaderd. In deze scriptie wordt daarom antwoord gegeven op de vraag: “Hoe kan de gemeente Sint-Michielsgestel jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uitbreiden?”

Deze scriptie is onze zoektocht naar een aanpak die de gemeente zou kunnen hanteren om jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uit te kunnen breiden. Met deze aanpak denken wij het traject jongerenparticipatie binnen de gemeente verder op gang te brengen.

Leeswijzer

In deze scriptie zal in hoofdstuk 2 een beeld worden geschetst van de onderzoeksverantwoording en de daarin genomen keuzes. Voordat wij dan direct verder gaan met het onderzoek wordt in hoofdstuk 3 een korte beschrijving gegeven van de organisatie en de verschillende betrokken afdelingen omtrent jongerenparticipatietraject. Vervolgens gaan wij in hoofdstuk 4 in op het eerste deelonderwerp, namelijk jongerenparticipatie in de literatuur. In de daarop volgende hoofdstukken 5, 6 en 7 worden de deelonderwerpen jongeren (in het algemeen), jongerenparticipatie binnen de gemeente Sint-Michielsgestel en jongerenparticipatie in andere gemeenten besproken. Aan de hand van deze deelonderwerpen wordt in hoofdstuk 8 een conclusie getrokken. Na de conclusie volgt de eerste aanbeveling, namelijk de confrontatie (hoofdstuk 9). In hoofdstuk 10 wordt de visie op communicatie omtrent het jongerenparticipatietraject in Gemeente Sint-Michielsgestel beschreven. Vervolgens worden de aanbevelingen uiteengezet in hoofdstuk 11. De scriptie wordt afgesloten met een nawoord, literatuurlijst en diverse bijlagen.

2. ONDERZOEKSVERANTWOORDING

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de onderzoeksstrategie. Hierbij komen de probleemstelling, de doelstelling en de hoofd- en deelvragen aan bod. Vervolgens wordt de onderzoeksaanpak uiteengezet.

2.1 Probleemstelling

De gemeente Sint-Michielsgestel heeft op dit moment slechts twee middelen om jongeren binnen de gemeente te benaderen, namelijk een jongerensite (jongingestel.nl) en een kinderburgemeester. De gemeente is niet helemaal actief met de jongerensite. Slechts 20 procent van deze site bevat gemeentelijke informatie en maar liefst 80 procent is landelijke informatie. Daarnaast is deze website in 2010 gelanceerd waardoor de website nog redelijk nieuw en onbekend is. De kinderburgemeester is ook sinds 2010 actief en is daarom ook redelijk nieuw en onbekend onder de jongeren. Bovendien bereikt de kinderbürgermeester maar een deel van de doelgroep jongeren, namelijk jongeren tot en met 12 jaar. De gemeente wil naast deze twee middelen andere middelen inzetten om het jongerenparticipatietraject uit te breiden.

2.2 Doelstelling en centrale vraagstelling van het onderzoek

De doelstelling van dit onderzoek is aanbevelingen te kunnen doen aan Gemeente Sint-Michielsgestel over het uitbreiden van het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente. Hier komt de volgende centrale vraagstelling uit voort: “Hoe kan de gemeente Sint-Michielsgestel het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uitbreiden?”

2.3 Deelvragen

Hieronder worden vier deelonderwerpen uiteengezet om een basis te creëren voor de beantwoording van de centrale vraagstelling: “Hoe kan de gemeente Sint-Michielsgestel het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uitbreiden?”

Jongerenparticipatie in de literatuur

- Wat betekent jongerenparticipatie?
- Wat is het belang van jongerenparticipatie?
- Welke vormen van jongerenparticipatie zijn er?
- Welke randvoorwaarden voor jongerenparticipatie zijn er?
- Welke niveaus van jongerenparticipaties zijn er?

Jongeren

- In welke fasen zijn jongeren op te delen?
- Hoe communiceert men met jongeren?
- Hoe wordt media gebruikt door jongeren?
- Waarom participeren jongeren?
- Welke inspraak hebben jongeren bij anderen gemeenten?

Jongerenparticipatie in Gemeente Sint-Michielsgestel

- Wat staat er in de Nota Jeugdbeleid 2006-2010 over jongerenparticipatie?
- Wat doet de gemeente op dit moment voor jongerenparticipatie?
- Welke ambtenaren zijn betrokken bij het jongerenparticipatietraject en wat is hun visie hierop?

Jongerenparticipatie in andere gemeenten

- Welke landelijke cijfers zijn er bekend over andere gemeenten omtrent jongerenparticipatie?
- Hoe hebben andere gemeenten vorm gegeven aan jongerenparticipatie?
- Waarom heeft men voor deze formule/aanpak/middel(en) gekozen?
- Wat zijn de kritische succes- en risicofactoren omtrent de gekozen formule/aanpak/middel(en)?
- Wat zijn de voor- en nadelen hiervan?
- In hoeverre is dit aantrekkelijk voor Gemeente Sint-Michielsgestel?

2.4 Onderzoeksaanpak

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is het van belang om te weten welke informatiebronnen gebruikt moeten worden. Waar kan de informatie vandaan worden gehaald? Gegevens kunnen verzameld worden via deskresearch en fieldresearch. In dit onderzoek is er gebruik gemaakt van zowel desk- als fieldresearch.

Deskresearch

In dit onderzoek is allereerst deskresearch toegepast om antwoord te kunnen geven op de deelonderwerpen: jongerenparticipatie in de literatuur, jongeren (in het algemeen), jongerenparticipatie in Gemeente Sint-Michielsgestel en jongerenparticipatie in andere gemeenten. De gebruikte deelvragen zijn terug te vinden in paragraaf 2.3. Tijdens de deskresearch hebben wij gebruik gemaakt van de volgende bronnen: bestaande onderzoeken, bestaande proefschriften, overheidsnota's, interne rapporten en de interne database van Gemeente Sint-Michielsgestel.

Fieldresearch

De deelvraag "Welke ambtenaren zijn betrokken bij het jongerenparticipatietraject en wat is hun visie hierop?" is behandeld middels fieldresearch om een beeld te krijgen wie er allemaal betrokken zijn bij het jongerenparticipatietraject in Gemeente Sint-Michielsgestel en welke visie zij hebben betreffende dit onderwerp. Dit hebben wij gedaan door middel van een één-op-één interviews via een niet gestandaardiseerde, semi-gestructureerde methode. Wij hebben een lijst met vragen opgesteld, die zijn behandeld, hoewel de volgorde zowel als de vragen van interview tot interview hebben gevarieerd. Enerzijds hebben wij af en toe vragen weggelaten, anderzijds zijn er extra vragen gesteld om meer duidelijkheid te krijgen over een bepaald onderwerp. De aard van de vragen en de daarop volgende antwoorden maakten het nodig om de gegevens vast te leggen door het maken van aantekeningen. De volgende ambtenaren zijn benaderd middels een interview: beleidsmedewerker Jeugdzaken Anja Leerintveld, communicatieadviseurs Marcelle Assenberg en Trudy van de Westelaken, burgemeester Jan Pommer en wethouder Jeugdzaken Ben Leenen. De gehouden interviews zijn terug te vinden in bijlage 4.

2.5 Verwerking en analyse van de gegevens

De resultaten van de deskresearch en fieldresearch zijn terug te vinden in de hoofdstukken 4 tot en met 8. Elk hoofdstuk beschrijft een deelonderwerp, zoals deze hierboven beschreven staan. Op deze manier wordt er een duidelijke structuur in het rapport aangebracht. Daarnaast hanteren wij een bronvermelding volgens de APA-norm. Op deze manier is duidelijk te zien waar de gegevens vandaan komen. De conclusies die uit de deskresearch en fieldresearch worden getrokken vormen de basis van het advies dat wij aan de Gemeente Sint-Michielsgestel hebben uitgebracht.

3. GEMEENTE SINT-MICHIELSGESTEL

In dit hoofdstuk wordt een algemene beschrijving gegeven van Gemeente Sint-Michielsgestel. Hierbij worden de visie, missie en de kernwaarden van de gemeente uiteengezet. Vervolgens worden de afdeling Communicatie en Jeugdzaken belicht.

3.1 Algemene beschrijving

Sint-Michielsgestel is een gemeente in de provincie Noord-Brabant met 28.218 inwoners en bestaat uit vier dorpen: Sint-Michielsgestel, Gemonde, Den Dungen en Berlicum. In de gemeente werken in totaal 180 mensen, waarvan 160 mensen op het gemeentehuis zijn gevestigd. Sinds 2006 is Jan Pommer de burgemeester van deze gemeente en heeft samen met de wethouder Jeugdzaken het onderwerp jongerenparticipatie weer hoog op de agenda gezet. Hij ziet de jongeren als de toekomst en vindt de invloed van jongeren op de besluiten van de gemeenten daarom erg belangrijk vindt. Door met hen samen te werken is de gemeente beter in staat aan te sluiten bij de belevingswereld van jongeren. Hierdoor wordt de kans vergroot dat de genomen besluiten goed overkomen bij de jongeren. In bijlage 4.4 wordt de visie van de burgemeester op jongerenparticipatie uitgebreid toegelicht. In bijlage 3 vindt u het organigram.

3.2 Visie, missie & kernwaarden

“Gemeente Sint-Michielsgestel, een groene gemeente waar mensen zich thuis voelen¹” is de visie van de Gemeente Sint-Michielsgestel. De bijhorende missie is het verhogen van de leefbaarheid van de dorpen binnen de gemeente door open te staan voor een gesprek met haar bewoners, betrouwbaar en helder te zijn in haar beslissingen, niet bang te zijn om initiatieven te nemen en te veranderen als de omstandigheden dit vragen. De bijhorende kernwaarden van deze gemeente zijn: betrouwbaarheid, helderheid, het nemen van initiatief en adaptatie.

3.3 De afdeling Communicatie

Er zijn vijf medewerkers werkzaam op de afdeling Communicatie binnen de Gemeente Sint-Michielsgestel, waarvan één communicatieadviseur, één communicatiemedewerker, een medewerkster representatie, een webredacteur en een medewerkster ondersteuning. De afdeling Communicatie heeft op verzoek van de burgemeester en de wethouder Jeugdzaken een plan opgesteld voor het implementeren van een kinderborgemeester binnen de gemeente. Voor een uitgebreide uitleg over dit initiatief wordt er verwezen naar paragraaf 6.2.

De missie van de afdeling Communicatie is het stelselmatig bevorderen van de communicatie tussen de gemeente en de verschillende publieksgroepen, burgers, instellingen en bedrijven. Het betrekken van burgers bij de beleidsvorming en beleidsontwikkeling. Het bevorderen van een positieve beeldvorming over de gemeente. Dit gebeurt op de volgende deeltherreinen: publieksvoorlichting, persvoorlichting, public relations, jumelage, representatie, interactief werken en interne communicatie.

¹ Van De Kerkhof, A (2005), Geen groei zonder veranderingen, Gestel. Gemeentesecretaris. Bladzijde 3

3.4 Afdeling Jeugdzaken

Anja Leerintveld is beleidsmedewerkster op de afdeling Jeugdzaken. Zij vindt dat jongeren betrokken moeten worden bij de beleidsontwikkeling, omdat jongeren duidelijk kunnen maken wat zij wel en/of niet belangrijk vinden. Hierdoor wordt er samen met de gemeente een beleid ontwikkeld dat ook jongeren interessant vinden. In bijlage 4.2 wordt haar visie uitgebreid toegelicht. Anja Leerintveld was ook de coördinator van de jongerensite Jongingestel.nl, maar deze functie heeft zij sinds kort overgedragen aan iemand anders. Voor meer informatie hierover, wordt u verwezen naar paragraaf 6.2 (wat doet de gemeente op dit moment voor jongerenparticipatie?).

Ben Leenen is wethouder Jeugdzaken binnen de gemeente. De wethouder heeft samen met de burgemeester Jan Pommer ervoor gezorgd dat het jongerenparticipatietraject hoog op de agenda werd gezet. Hij vindt dat er binnen de gemeente meer ruimte dient te zijn voor een proactieve houding van jongeren over verschillende beleidsstukken. De jongeren dienen binnen de gemeente de ruimte te krijgen voor het geven van hun input over verschillende beleidsstukken. In bijlage 4.1 is zijn visie op jongerenparticipatie verder toegelicht.

4. JONGERENPARTICIPATIE IN DE LITERATUUR

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het onderwerp jongerenparticipatie in de literatuur. Uit tal van informatiebronnen is hier een selectie gemaakt van de meeste relevante informatie voor dit onderzoek. Eerst wordt aangegeven wat jongerenparticipatie betekent. Hierbij worden verschillende definities uitgelegd. Vervolgens wordt ingegaan op het belang van jongerenparticipatie is en welke vormen hiervan zijn. Daarna wordt aangegeven welke randvoorwaarden voor het jongerenparticipatietraject aanwezig zijn en tot slot wordt uiteengezet welke niveaus van jongerenparticipatie aanwezig zijn.

4.1 Wat betekent jongerenparticipatie?

In de literatuur worden verschillende definities van jongerenparticipatie gehanteerd. Hieronder worden verschillende definities genoemd om duidelijkheid te krijgen over hoe jongerenparticipatie neergezet wordt.

In de Dikke van Dale wordt participatie omschreven als “deel hebben in iets”.

Het Verwey-Jonker instituut en Stichting Alexander (2010) schrijven dat participatie gezien kan worden als een containerbegrip. De exacte omschrijving is sterk afhankelijk van tijd en plaats. Bekende vormen van participatie zijn het deelnemen aan activiteiten, maatschappelijke participatie en politieke participatie: meedenken en mee beslissen over beleid. Jongerenparticipatie betekent voor jongeren inspraak hebben, invloed hebben, meepraten, meedenken, ruimte krijgen, initiatief nemen en meedoen.

In navolging van de Raad voor Europa wordt jongerenparticipatie gedefinieerd als “het recht van jeugdigen om als volwaardig individu deel uit te maken van de maatschappij”. Dit wordt o.a. gerealiseerd door de gelegenheid te krijgen en te worden aangemoedigd taken op zich te nemen, verantwoordelijkheden uit te dragen, en eigen beslissingen te nemen.

Edelenbos (2000) beschrijft jongerenparticipatie als volgt: “Het vroegtijdig betrekken van jongeren bij de vorming van beleid aangaande de eigen leefomgeving, waarbij in openheid en op basis van vrijwilligheid en gelijkwaardigheid problemen in kaart worden gebracht en oplossingen worden verkend die van invloed zijn op het uiteindelijke politiek besluit”.

4.2 Wat is het belang van jongerenparticipatie?

Jongerenparticipatie is van belang voor de jongeren zelf, maar ook voor de maatschappij, maatschappelijke instellingen en de politiek. Jongeren kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de samenleving. Om te beginnen in hun directe omgeving zoals op school, in de buurt en aan voorzieningen waar jongeren gebruik van maken. Jongeren zelf zijn de ervaringsdeskundige. Zowel pedagoog Micha de Winter (1995) als Bruins (2002) en het Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander omschrijven vier gelijksoortige argumenten voor jongerenparticipatie:

- Door ervaring op te doen met participatie leren jongeren keuzes te maken, hun mening te verwoorden en zich te ontwikkelen tot een zelfstandig individu. De persoonlijke ontwikkeling staat hierin centraal. Ergens bij betrokken zijn en verantwoordelijkheid nemen voor besluiten en acties kan verrijkend zijn. Wanneer jongeren laten horen wat hen bezighoudt, waar ze behoefte aan hebben, wat de trends zijn, is zo te bepalen op welke manier(en) hier op ingespeeld kan worden.

- Participatie is een recht van jongeren. In Nederland bestaat geen wet die zich volledig toespitst op de promotie van jongerenparticipatie in het algemeen. Wel zijn er op een aantal terreinen wetten die de betrokkenheid van jongeren behandelen. Een tweetal voorbeelden zijn “De Wet op Jeugdhulpverlening” (1989) en “De Wet Medezeggenschap” (1989).
- Jongeren zijn klanten en niet alleen van commerciële organisaties. Denk bijvoorbeeld aan een nieuwe woonwijk, de plaatselijke tennisclub of de jeugdzorg. Jongeren kunnen aangeven waar behoefte aan is of wat veranderd moet worden.
- Door actieve participatie worden normen, waarden, inzichten en vaardigheden ontwikkeld, die nodig zijn om op een goede manier in de maatschappij te kunnen functioneren. Wat zijn mogelijkheden, wat zijn de grenzen, hoe spelen (politieke) processen zich af en hoe kan er invloed op uitgeoefend worden? Een organisatie wint ten slotte aan kracht en effectiviteit wanneer jongeren als grote doelgroep bij het beleid kunnen worden betrokken. Het komt bovendien de professionaliteit ten goede. Beleid en projecten hebben een grotere kans van slagen wanneer zij aansluiten op de behoeften en beleavingswereld van jongeren. Jongerenparticipatie vergroot het draagvlak voor genomen maatregelen en daarmee de bereidheid van jongeren om hier aan mee te werken. Het betrekken van jongeren kan er tevens toe leiden dat deze bevolkingsgroep blijven waar zij geboren en getogen zijn.

De hierboven beschreven argumenten leiden tot een ontwikkelingseffect en/of een instrumenteel effect. Het ontwikkelingseffect houdt in dat jongerenparticipatie de persoonlijke ontwikkeling van jongeren ten goede komt. Het instrumentele effect houdt in dat beslissingen binnen het jeugdbeleid gebaseerd worden op de invloed, inspraak en initiatieven van jongeren waardoor projecten een grotere kans van slagen hebben. Daarnaast kunnen er ook neveneffecten ontstaan, zoals het vergroten van de competenties, de binding en de politieke en maatschappelijke interesses van jongeren.

4.3 Welke vormen van participatie zijn er?

Deze paragraaf behandelt verschillende vormen van participatie die kunnen worden gekozen om jongerenparticipatie te realiseren. Daarnaast kan ook een keuze gemaakt worden tussen structurele en incidentele participatie en tussen directe en indirecte participatie. Alle genoemde vormen zullen hieronder besproken worden. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen vier participatievormen, namelijk de raadvorm, de projectvorm, de activiteitenvorm en de mengvorm. Y. Bruins (2002) zet de voor- en nadelen per vorm op een rijtje:

- Raadvorm: De raadvorm richt zich op de beleidsketen. Een jongerenraad houdt zich bezig met het aandragen, bespreken en toetsen van het beleid. Advisering en behartiging spelen hierbij een belangrijke rol. Deze vorm heeft een vrij hoog abstractieniveau en resultaten zijn pas op langere termijn zichtbaar.
- Projectvorm: Bij de projectvorm heeft een eenmalige vorm van participatie betrekking op één bepaald thema. Aan het project zit een duidelijk begin en eind. De projectvorm kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Dit kan een concreet onderwerp of een abstract beleidsthema zijn. Deze projectvorm kan zowel structureel als incidenteel worden ingezet.
- Activiteitenvorm: De activiteitenvorm is een meer op incidentele participatie gerichte vorm. Het verschil met de projectvorm is dat het hier gaat om het organiseren en opzetten van activiteiten, waarbij de participatie snel en kort is. Daarnaast is het niet altijd helder wanneer de activiteit stopt, of dat het juist een duidelijk planmatig begin en einde kent.
- Mengvorm: Het gaat bij deze vorm van participatie om een mengeling van de voorgaande vormen. Veelal gaat het om de meer formele vorm van een raad, waarbij advisering en behartiging een belangrijke rol spelen, aangevuld dan wel afgewisseld met meer informele projecten en/of activiteitenvorm.

Naast de beschreven vormen van participatie kan er een keuze gemaakt worden tussen structurele en incidentele participatie. Bij structurele jongerenparticipatie is sprake van een herhalende inspraak of betrokkenheid van jongeren. Structurele communicatie is praktisch, je creëert continuïteit en geeft jongeren algemene inspraak. Bij incidentele participatie worden bij wisselende activiteiten wisselende groepen jongeren ingezet. Incidentele participatie is laagdrempelig, verschillende jongeren worden betrokken bij een eenmalige activiteit, waardoor jongeren die altijd overal bij betrokken zijn niet de overhand krijgen. En het is makkelijker om een eenmalige activiteit direct aan te laten sluiten bij concrete plannen.

Behalve de structurele en incidentele participatie, kan er ook een keuze gemaakt worden tussen directe en indirecte participatie. Directe participatie vergemakkelijkt samenwerking en kweekt vertrouwen tussen jongeren en gemeente. De gemeente krijgt informatie uit de eerste hand en kan direct om toelichting of verheldering vragen. Daarnaast zien jongeren het gezicht achter het beleid en zullen makkelijker met wensen en ideeën komen. Indirecte participatie is efficiënt, met betrekkelijk weinig moeite kan veel informatie van verschillende jongeren verkregen worden. De contacten met jongeren worden onderhouden door mensen die de jongeren kennen of expertise hebben in het communiceren met jongeren en het is laagdrempelig.

4.4 Welke randvoorwaarden voor het jongerenparticipatietraject zijn er?

Wanneer een gemeente wil beginnen aan het jongerenparticipatietraject zijn een aantal randvoorwaarden aanwezig waar aan voldaan moet worden, wil men jongerenparticipatie een goede kans van slagen geven. Het jongerenparticipatietraject vraagt een actieve inzet van zowel de gemeente als van de jongeren. J.W. Vermeulen (2008) heeft de meest belangrijke randvoorwaarden op een rijtje gezet, namelijk:

- Zorg voor openheid en creëer een constructieve relatie.
- Zorg voor voldoende personele capaciteit en hulpmiddelen.
- Geef duidelijkheid over de rol en inbreng van de jongeren.
- Kies een geschikt onderwerp en laat initiatieven tot het ontstaan van participatie komen vanuit de jongeren.
- Bouw een methode zo divers mogelijk uit zodat het jongeren zoveel mogelijk aanspreekt.
- Maak een goede inventarisatie van de competenties van jongeren.
- Houd het eenvoudig en varieer in beeld en tekst.
- De jongeren zelf dienen als eerste te worden geïnformeerd, maar het informeren van de ouders is ook belangrijk. Jongeren worden beïnvloed door de mening van ouders, maar ook door leraren en idolen.
- Gebruik niet de taal van de jongeren in de communicatie. Gebruik volwassen taalgebruik en laat merken dat de jongeren serieus worden genomen.
- Denk niet dat jongeren niet geïnteresseerd zijn in de maatschappij. Jongeren zijn betrokken bij maatschappelijke onderwerpen, maar hebben niet altijd interesse in politieke en maatschappelijke instellingen.

Er kan ook op een andere manier gekeken worden naar randvoorwaarden voor participatie. Drs. C. Aalberst (2004) deed onderzoek naar politieke betrokkenheid en politieke sensitiviteit van jongeren. In dit onderzoek wordt de politieke betrokkenheid van jongeren afgemeten aan vier indicatoren: kennis, interesse, cynisme en participatie. Een belangrijke conclusie van dit onderzoek is dat de politieke betrokkenheid niet erg groot is als je kijkt naar deze vier indicatoren. Als oorzaak hiervan wordt genoemd dat er te hoge verwachtingen worden gesteld aan de politieke betrokkenheid van jongeren. Als gevolg van deze constatering introduceert Aalberts de term 'politieke sensitiviteit.' Een term die volgens hem meer uitgaat van de leefwereld van de jongeren. Dit betekent dat zij gevoelig moeten zijn voor politiek, zij moeten

politiek sensitief zijn. Politieke sensitiviteit probeert rekening te houden met de beperkte relevantie van politiek voor jongeren. Naar aanleiding van dit onderzoek kunnen er vier eisen aan jongeren worden gesteld:

- Zij moeten oplettend zijn ten aanzien van onderwerpen die in hun dagelijks leven spelen en die zij belangrijk vinden.
- Zij moeten basiskennis hebben over de rol van politiek binnen hun dagelijks leven. Zij dienen zich er in het bijzonder van bewust te zijn dat de politieke beslissingen neemt die hun leven raken.
- Zij moeten actiemiddelen kennen om de politiek te beïnvloeden, als er beslissingen genomen worden die hun belangen aantasten, en bereid zijn deze ook te gebruiken.
- Jongeren moeten het gevoel hebben dat zij invloed kunnen uitoefenen op de politiek.

Bij het organiseren en vormgeven van activiteiten in het kader van politieke jongerenparticipatie is het van belang dat het vergroten van de mate van politieke sensitiviteit van de participerende jongeren centraal staat.

Conclusie

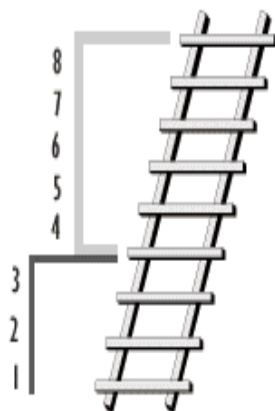
Zowel J.W Vermeulen (2008) als Aalberst (2004) beschrijven een aantal randvoorwaarden waar het jongerenparticipatietraject aan moet voldoen om een goede kans van slagen te hebben, zoals het verzorgen van openheid, het creëren van een constructieve relatie, etc. Hierbij valt op dat J.W Vermeulen een aantal basispunten op een rijtje zet, die belangrijke randvoorwaarden voor de gemeente en de jongeren zijn. Aalberts daarentegen gaat hier dieper op in. Aan de hand van een onderzoek naar politieke betrokkenheid introduceert Aalberts de term 'politieke sensitiviteit'. Een term die volgens hem meer uitgaat van de leefwereld van jongeren. Bij het organiseren en vormgeven van activiteiten in het kader van jongerenparticipatie is het van belang dat het vergroten van de politieke sensitiviteit centraal staat. Hiervoor zijn vier eisen aan jongeren opgesteld, zoals jongeren moeten oplettend zijn ten aanzien van onderwerpen die in hun dagelijks leven spelen en die zij belangrijk vinden, etc.

4.5 Welke niveaus van jongerenparticipaties zijn er?

In de praktijk wordt jongerenparticipatie vaak onderbouwd met algemene principes (zoals empowerment en respect) en niet met op de doelgroep afgestemde modellen of theorieën. De theorieën die wel specifiek over jongerenparticipatie gaan verwijzen meestal naar de participatieladder van Roger Hart (1992). In het model van Roger Hart neemt de invloed van jeugdigen trapsgewijs toe. Bepalend voor de positie op de ladder is de mate van vrijheid die jongeren hebben om te kiezen en initiatieven te nemen. Er zijn acht treden en pas vanaf de vijfde trede wordt er gesproken van participatie. De eerste drie treden worden gezien als schijnparticipatie. Dat wil zeggen dat er activiteiten zijn waarin jongeren figureren, maar waarop zij geen wezenlijke invloed kunnen uitoefenen. Zij worden niet gezien als volwaardig gesprekspartner. Globaal worden in de participatieladder vijf vormen van participatie onderscheiden. In de literatuur kan ook een vergelijk worden gemaakt met de vijf M's van Van Hees (2002):

- Mededelen: Er wordt informatie verstrekt aan de jongeren.
- Medeweten: Informatie over de wensen en behoeften van jongeren wordt in eerste instantie verkregen door het organiseren van een debat of door het op te zoeken.
- Meepraten: De gemeente vraagt de mening van kinderen en jongeren om te weten of het voorgenomen beleid overeenkomt met hun wensen en verwachtingen, bijvoorbeeld door interviews en enquêtes te houden.
- Meebeslissen: Jongeren wordt niet alleen naar hun mening gevraagd. Zij hebben ook een stem bij de besluitvorming. Dat kan in de vorm van jongerenraden die gevraagd en ongevraagd advies geven over allerlei zaken.
- Meedoen: Jongeren nemen zelf het initiatief tot het beïnvloeden van beleid of voor het opzetten van activiteiten. Zij voeren deze zelf uit. Een voorbeeld is een hangplek die jongeren zelf opzetten en beheren.

Hieronder wordt de participatieladder van Rogert Hart en haar verschillende tredens uitvoerig uitgelegd.

1. Manipulatie: Kinderen of jongeren worden ingezet bij acties ten behoeve van door volwassenen geformuleerde belangen van het kind, zonder dat kinderen of jongeren de implicaties hiervan kennen.
2. Decoratie: Kinderen of jongeren worden ingeschakeld om activiteiten op te luisteren, door bijvoorbeeld in bedrukte T-shirts een lied te zingen of een dansje uit te voeren.
3. Afkopen: Kinderen of jongeren krijgen ogenschijnlijk een stem, zonder invloed te hebben op het onderwerp of de vorm.
4. In opdracht, maar geïnformeerd: Volwassenen voeren het project uit, maar zij betrekken op ad hoc basis jongeren bij het proces.
5. Geconsulteerd en geïnformeerd: Volwassenen voeren het project uit, maar jongeren worden geconsulteerd. Zij krijgen volledig inzicht in het proces en hun mening wordt serieus genomen.
6. Geïnitieerd door volwassenen maar de jongeren beslissen mee: Volwassenen hebben de coördinatie, maar zij betrekken jongeren in elk onderdeel van de planning en uitvoering.
7. Geïnitieerd en geleid door jongeren: Jongeren nemen het initiatief en besluiten over de uitvoering. Volwassenen zijn beschikbaar in een begeleidende rol.
8. Geïnitieerd door jongeren: Jongeren beslissen samen met volwassenen: Jongeren nemen het initiatief en voeren de activiteiten uit. Volwassenen worden op initiatief van de jongeren betrokken bij de besluitvorming.

Conclusie

De participatieladder van Roger Hart geeft een indicatie in de mate waarin jongeren de vrijheid hebben om invloed uit kunnen oefenen op de verschillende beleidsstukken van een gemeente. Ook geeft deze ladder weer welke mogelijkheden er zijn voor een gewenste situatie voor jongerenparticipatie. Omdat deze participatietheorie de meest gehanteerde theorie is, zullen wij in deze scriptie hier ook mee verder gaan.

4.6 Algemene conclusie

In dit hoofdstuk zijn we ingegaan op het onderwerp jongerenparticipatie in de literatuur. Er is genoeg literatuur te vinden over het onderwerp jongerenparticipatie. In de hierboven beschreven stukken hebben wij de meest interessante informatie gefilterd met het oog op de probleemstelling. Bovenstaande theoretische kader zal dienen als onderbouwing bij het beschrijven van conclusies en aanbevelingen. Voornamelijk paragraaf 4.5, niveaus van jongerenparticipatie, zal hierbij een grote rol spelen. Allereerst wordt er aangegeven wat jongerenparticipatie betekent. Hierbij worden verschillende definities uitgelegd. Vervolgens is er ingegaan op het belang van jongerenparticipatie en welke vormen van jongerenparticipatie er zijn. Aan de hand van zowel pedagoog Micha de Winter (1995) als Bruins (2002) en het Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander worden een viertal argumenten beschreven waarom jongerenparticipatie van belang is. Deze argumenten leiden op hun beurt naar drie soorten effecten: ontwikkelingseffecten, instrumentele effecten en neveneffecten. Naast deze verschillende argumenten voor participatie kan er onderscheid worden gemaakt tussen vier vormen van participatie, namelijk de raadvorm, de projectvorm, de activiteitenform en de mengvorm. En zijn ook een aantal randvoorwaarden te benoemen waar het jongerenparticipatietraject aan moet voldoen om een goede kans van slagen te hebben. Aan de hand van een onderzoek naar politieke betrokkenheid introduceert Aalberts in 2004 de term 'politieke sensitiviteit'. Een term die volgens hem meer uitgaat van de leefwereld van jongeren. Bij het organiseren en vormgeven van activiteiten in het kader van jongerenparticipatie is het van belang dat het vergroten van de politieke sensitiviteit centraal staat. Hiervoor zijn vier eisen aan jongeren opgesteld, zoals jongeren dienen het gevoel te hebben dat zij invloed kunnen uitoefenen, enz. Tot slot wordt de participatieladder van Roger Hart besproken. De participatieladder geeft een indicatie aan van de mate waarin jongeren de vrijheid hebben om invloed uit te kunnen oefenen op de verschillende beleidsstukken van een gemeente. Ook geeft deze ladder aan welke mogelijkheden er zijn voor een gewenste situatie voor jongerenparticipatie. In het volgende hoofdstuk wordt er ingegaan op het onderwerp jongeren (in het algemeen). Hierbij wordt er gekeken naar wat er al bekend is over jongeren en het onderwerp jongerenparticipatie.

5. JONGEREN

Uit de bevindingen van I. Groen en J. Boschma in het boek *Generatie Einstein* (2007) blijkt dat jongeren wel erg betrokken zijn met maatschappelijke onderwerpen. Zij trekken zich het leed van de wereld aan, zijn ontzettend betrokken bij grote rampen en kunnen heftig met elkaar discussiëren over politieke onderwerpen. Zij zijn echter niet geïnteresseerd in de politieke en maatschappelijke instellingen die een rol spelen bij deze maatschappelijke thema's. In dit hoofdstuk wordt er verder ingegaan op het onderwerp jongeren en het gedrag van jongeren omtrent het jongerenparticipatietraject.

5.1 In welke fasen zijn jongeren op te delen?

J.W. Vermeulen (2008) deelt jongeren grofweg op in de volgende vier fasen: schoolgaande fase, de puber, adolescent en jong volwassene. In elke fase zijn er specifieke aandachtspunten waarmee rekening kan worden gehouden tijdens een participatietraject met jongeren.

De schoolgaande fase

Jongeren in de schoolgaande fase zijn vijf tot elf jaar oud en zijn bezig zich sterk te ontwikkelen van een egocentrische kleuter tot een puber die zijn eigen identiteit vergelijkt met dat van andere. Aandachtspunten voor een participatietraject met jongeren in deze schoolgaande fase zijn:

- Betrek het onderwerp vooral op de directe omgeving van het kind.
- Houdt het onderwerp concreet en klein.

De puber

Jongeren tussen de 12 en de 15 jaar worden gezien als puber. In deze fase hebben jongeren moeite met abstract denken. Zij beginnen hiermee omdat ze gedurende de puberteit langzaam ontdekken dat er meer keuzemogelijkheden zijn in bepaalde situaties en beginnen een eigen mening te ontwikkelen. Aandachtspunten voor een participatietraject met jongeren in deze puber fase zijn:

- Ondersteun de jongeren actief bij het uiten van hun mening.
- Realiseer je dat hun ideeën zomaar ineens kunnen veranderen.
- Houd vragen of onderwerpen simpel en begrijpelijk

Adolescent

Jongeren tussen de 16 en de 18 jaar ontwikkelen zich tot een adolescent. In deze levensfase hebben de jongeren hun waarden, normen en overtuigingen gevonden. Zij zijn beter in staat abstract te denken en krijgen meer belangstelling voor de wereld om zich heen. Aandachtspunten voor een participatietraject met jongeren in deze fase adolescent zijn:

- Jongeren vanaf 16 jaar geven graag hun mening. Activiteiten waarbij jongeren in een groep hun mening moeten geven zijn dan ook zeer geschikt.
- Wil je deze groep activeren voor een participatietraject, dan moet je dit op een aantrekkelijke manier presenteren en ze echt iets interessants te bieden hebben.

Jong volwassene

Jongeren tussen de 19 en de 20 jaar worden gezien als jong volwassene. In deze levensfase ligt voor de meeste jongeren de middelbare school achter zich en beginnen met een vervolgopleiding. Een belangrijk kenmerk van deze levensfase is de vergroting van de verschillen tussen hoger en lager opgeleide jongeren. Aandachtspunten voor een jongerenparticipatietraject met de jonge volwassene zijn:

- Houd er rekening mee dat de behoeften van thuiswonende studenten totaal anders zijn dan die van uitwonende studenten.
- De studentenverenigingen zijn uitstekende intermediairs om in contact te komen met deze groep.
- Zorg dat je een interessant aanbod hebt om deze jongeren te activeren.
- Probeer mee te denken over de wensen van deze jongeren.

5.2 Hoe communiceer je met jongeren?

Er zijn enkele aandachtspunten te noemen bij het communiceren met jongeren. J.W Vermeulen (2008) benoemt de volgende aandachtspunten:

- Neem jongeren serieus: Jongeren zijn volop bezig hun eigen identiteit te ontwikkelen en willen serieus genomen worden. Direct en persoonlijk contact is belangrijk. Jongeren willen dan ook niet dat hen de les wordt voorgeschreven. Hun eigen (soms afwijkende) mening moet bespreekbaar zijn en ze willen daarbij het gevoel hebben dat er naar hen geluisterd wordt.
- Communiceer eerlijk en open: In je communicatie moet je open en eerlijk zijn. Nieuwe informatiestromen en middelen hebben ervoor gezorgd dat jongeren beter dan ooit geïnformeerd zijn. Ze zijn dan ook goed in staat door leugens, overdrijvingen en onwaarheden heen te prikken. Wanneer iets wordt achtergehouden komen jongeren hier vaak wel achter. Ze streven naar realisme en kwaliteit.
- Hanteer de juiste tone-of-voice: Het imiteren van jongerentaal wekt bij veel jongeren irritatie op. Zij prikken direct door deze nepjongerentaal heen. Zij hebben er een hekel aan als een afzender doet alsof hij hen begrijpt, terwijl zij de enigen zijn die zichzelf pas echt begrijpen. Zij voelen zich dan ingepalmd of niet serieus genomen.
- Sluit aan op de belevingswereld van jongeren: Jongeren zien zichzelf als individu en zijn daarbij vooral geïnteresseerd in hun eigen belevingswereld. Het is belangrijk hier zo goed mogelijk op aan te sluiten. Maak er een 'dicht-bij-je-bed-show' van.
- Denk niet dat jongeren niet geïnteresseerd zijn in de maatschappij. Jongeren zijn betrokken bij maatschappelijke onderwerpen, maar hebben niet altijd interesse in politieke en maatschappelijke instellingen.

5.3 Hoe wordt media gebruikt door jongeren?

'Ze lezen nieuws als journalisten. Ze kijken films als regisseurs. Ze kijken naar reclame als reclamemakers.' Volgens het boek 'Generatie Einstein' (2007) is de huidige generatie, Generatie Einstein genoemd, zeer mediaslim. De jongeren van nu weten dankzij een jarenlange blootstelling aan allerlei mediaboodschappen wat instellingen en bedrijven willen bereiken met hun communicatie. Zodra jongeren het gevoel krijgen dat zij misleidt worden door een organisatie, zijn zij snel geneigd deze organisatie de rug toe te keren. Ook willen jongeren snel en gemakkelijk aan informatie komen. Volgens dit boek is de huidige generatie zo gewend aan een grote hoeveelheid informatie, dat zij voortdurend keuzes maakt tussen wat wel en wat niet relevant is. 'Als de informatie niet heel snel te vinden is, dan hoeft het niet meer.'

I. Groen en J. Boschma (2007) stellen dat er geen speciale jongerenmedia zijn. Het is wel zo dat zij bepaalde voorkeuren hebben, maar het is niet zo dat alleen zij gebruik maken van die media. Daarnaast is succes niet gegarandeerd wanneer je deze mediumtypen inzet. De schrijvers adviseren om je telkens opnieuw af te vragen welke plek een medium in de belevingswereld van jongeren inneemt, waarbij de keuze voor de types logisch dient te zijn. Het moet passen bij de inhoud en de essentie van de

boodschap. De schrijvers stellen verder dat je ook moet kijken naar de functie die bepaalde mediumtypen hebben voor jongeren. Zo vervult het medium TV voor jongeren twee functies. Allereerst wordt het gebruikt als ontspanning, ten tweede wordt het gebruikt als ‘achtergrondgeluid’ of ‘achtergrondbehang’ zoals de schrijvers van het boek ‘Generatie Einstein’ dit noemen. Wanneer een jongere achter de computer zit, staat de televisie op de achtergrond vaak aan.

Ondanks de bewering dat er geen echte jongerenmiddelen en –media zijn, zijn er natuurlijk wel een aantal mediumtypen te noemen die extra populair zijn onder jongeren. Onderzoeksbureau Qrius heeft een onderzoek gedaan naar jongerengedrag in het jaar 2007. In het boek ‘Jongeren 2007, alle opties open’ geven zij onder andere een overzicht van het mediagebruik van jongeren weer. Hieruit blijkt dat onder jongeren in de leeftijd van 14 tot 29 jaar TV, radio, internet en mobiele telefoons de meest populaire mediumtypen zijn. RTL4, RTL5, NL1 en NL3 zijn de populairste televisiezenders.

Conclusie

Uit het bovenstaande kan er worden opgemaakt dat een organisatie moet opvallen om aandacht te krijgen van jongeren. Volgens het boek ‘Generatie Einstein’ is de huidige generatie gewend aan een grote hoeveelheid informatie waardoor zij voortdurend keuzes maken tussen wat wel en niet relevant is. De huidige jongerengeneratie is mediaslim en wenst gemakkelijk en snel aan hun informatie te komen. Daarbij is er geen sprake van speciale jongerenmedia, wel zijn er een aantal media te benoemen die populair zijn onder jongeren, zoals Internet, TV, etc.

5.4 Waarom participeren jongeren?

Op de vraag waarom jongeren participeren in bijvoorbeeld politieke beeldvorming is volgens Kaspers (2001) geen concreet antwoord te vinden. Geen interesse en kennis in politiek komt veelvuldig voor. Ondanks deze desinteresse blijken jongeren wel te willen participeren in beeldvorming. Jongeren geven de volgende motieven aan om te participeren:

- **Uit eigen belang:** Een belangrijke reden voor jongeren om politiek betrokken te zijn, is dat zij belang hechten aan de mogelijkheid om hun stem te laten horen. Jongeren mogen pas stemmen als zij 18 jaar zijn. Participatie is dan voor de niet-stemgerechtigden de enige mogelijkheid om hun wensen en belangen kenbaar te maken.
- **Om invloed uit te kunnen oefenen:** Het idee dat men invloed kan uitoefenen op de politieke besluitvorming blijkt een tweede grote factor in de participatiebereidheid van jongeren. Veel jongeren denken dat het onmogelijk is om invloed uit te oefenen en participeren om deze reden niet.
- **Uit idealisme:** De wens om andere jongeren te helpen, een sociaalpsychologisch motief.
- **Vanwege de beloning:** Een laatste reden voor politieke participatie betreft de beloning die het oplevert. Deelname aan een jongerenraad staat goed op je curriculum vitae. Voor sommige bestuursactiviteiten kunnen jongeren een beurs, vrije studiepunten of een vergoeding krijgen. Daarnaast doen jongeren via cursussen en trainingen allerlei vaardigheden op, die ook als een beloning kunnen worden gezien. Het blijkt dat in tegenstelling tot volwassenen, opportunistische en materiële motieven in mindere mate een rol spelen in de politieke participatie van jongeren.

Wanneer er wordt gekeken naar de hierboven beschreven motieven, valt op te merken dat deze duidelijk aansluiten bij de kenmerken van de huidige generatie jongeren. Deze kenmerken zijn:

- Jongeren zijn steeds minder in een hokje te plaatsen.
- Jongeren zijn praktisch gericht.

- Jongeren hebben weinig grote idealen meer, maar vinden dit zelf geen probleem.
- Jongeren zien graag snelle en directe resultaten.
- Jongeren zijn consumentistisch en sterk gericht op het uiterlijk.
- Jongeren redeneren vanuit zichzelf en hun directe omgeving.
- Jongeren hebben een grote keuzevrijheid.

5.5 Welke inspraak hebben jongeren binnen de gemeente?

NJR (de Nationale Jongerenraad) adviseert de overheid en andere instanties over het vormgeven van het jeugdbeleid. NJR voert diverse onderzoeken onder de jongeren uit om een beeld te krijgen van wat er onder hen leeft. In maart 2010 heeft zij een onderzoek gedaan naar de mate waarin jongeren inspraak binnen de gemeente kunnen hebben. Het doel van dit onderzoek was voor alle gemeente op landelijk niveau een beeld te creëren van de mate waarin er jongerenparticipatie plaats kan vinden. Het onderzoek is uitgevoerd onder het vaste onderzoekspanel van NJR. In totaal hebben er 1023 jongeren meegedaan met een gemiddelde leeftijd van 15 jaar. Hieronder worden de belangrijkste punten uit dit onderzoek besproken.

Hoe tevreden jongeren zijn met hun woonplaats

De meeste jongeren zijn erg tevreden met hun eigen woonplaats of gemeente (77%). Gemiddeld krijgt hun woonplaats het rapportcijfer 7. Het meest tevreden zijn jongeren over de sportmogelijkheden, de winkels, de markt en de sfeer in de wijk. Over de uitgaansmogelijkheden, feesten, evenementen, ontmoetingsplekken en verkeersveiligheid zijn jongeren het minst tevreden.

Wat jongeren willen zeggen over hun woonplaats

Sommige jongeren hebben geen behoefte om hun mening te geven over hun eigen woonplaats (24%). Ook over maatschappelijke thema's (31%) of problemen onder jongeren (29%) willen sommige jongeren niets kwijt. Jongeren hebben wel behoefte hun mening te geven over uitgaansmogelijkheden, feesten, evenementen, ontmoetingsplekken en winkels.

Hoe jongeren mee willen praten

Enquêtes, debatten en internet zijn de populairste vormen van inspraak op beleidsonderwerpen onder de jongeren. Opvallend is dat leerlingenraden, schoolraden, creatieve uitingen, demonstraties of jongerenraden het minst worden genoemd.

Waar jongeren inspraak willen

Jongeren willen bij voorkeur inspraak op plekken die voor hen bekend zijn (zoals internet of school) of die relevant zijn (zoals het gemeentehuis). Dat geldt voor zowel de onderwerpen waar de gemeente direct over gaat, de brede maatschappelijke thema's als de typisch jongeren gerelateerde problemen.

Door wie jongeren geïnformeerd willen worden

Jongeren willen vooral informeel geïnformeerd worden over de mogelijkheid tot inspraak, bijvoorbeeld via vrienden of leraren. Ook komen jongeren vaak zelf op het idee. De burgemeester, een wethouder, een gemeenteambtenaar of een geestelijke worden door jongeren zelden als tipgever genoemd.

Gemeente niet goed zichtbaar

Drie op de tien jongeren heeft niet de indruk dat hun gemeente of andere instanties iets doen met hun ideeën. Ook weet bijna de helft van de jongeren (48%) niet of de gemeente ervoor zorgt dat jongeren mogen meepraten over bepaalde onderwerpen. Sommige jongeren uit dezelfde woonplaats of gemeente antwoorden dat ze dat wel weten. Blijkbaar is het niet voor iedereen duidelijk wat gemeenten voor jongeren doen als het gaat om inspraak.

Maatschappelijke betrokkenheid bij jongeren

Jongereninspraak is een vorm van jongerenparticipatie. Naast inspraak houdt participeren ook deelname aan sociale verbanden in. Hoewel bijna zes op de tien jongeren lid zijn van een organisatie, betreft dit voornamelijk sport en vrijetijdsbesteding. Als het gaat om formeel vrijwilligerswerk is de deelname erg laag (12%). Toch zijn jongeren maatschappelijk zeer betrokken. Negen op de tien jongeren hebben ooit een klus voor een goed doel gedaan (waarbij iets doen voor familie of vrienden niet meetelt).

Conclusie

Uit het hierboven beschreven onderzoek door NJR blijkt dat bijna de helft van de jongeren (48%) niet weet dat zij mogen meepraten over bepaalde onderwerpen binnen de gemeente. Daarnaast valt op dat jongeren vooral belangstelling hebben voor inspraak in hun gemeente, maar er zijn weinig jongeren die ook daadwerkelijk meepraten. Het onderzoek van NJR toont ook aan dat jongeren vooral geïnformeerd willen worden over de mogelijkheid tot inspraak. Bijvoorbeeld via vrienden of leraren. Het onderzoek heeft ook aangetoond dat jongeren de voorkeur geven aan verschillende manieren van inspraak. Enquêtes, debatten en internet zijn de populairste vormen onder de jongeren. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat er niet één manier maar meerdere manieren zijn om jongeren aan te zetten tot participatie. Uit het onderzoek is ook gebleken dat jongeren vooral hun mening willen geven over de onderwerpen: uitgaansmogelijkheden, feesten, evenementen, ontmoetingsplekken en winkels/markt in hun gemeente.

5.6 Algemene conclusie

In dit hoofdstuk zijn wij ingegaan op het onderwerp jongeren en het gedrag van jongeren omtrent het jongerenparticipatietraject. Wij hebben ondervonden dat er volgens Vermeulen vier fasen zijn om jongeren op te delen, zoals de schoolgaande, de puber, de adolescent en de jong volwassene fase. Per fase zijn er een aantal aandachtspunten waarmee rekening gehouden moet worden, wil een organisatie komen tot een geslaagd participatietraject. Vervolgens geeft Vermeulen een aantal aandachtspunten, die bij het communiceren met jongeren essentieel zijn, zoals open en eerlijk communiceren met jongeren, etc. Daarna is er gekeken naar het mediagebruik van jongeren. Hieruit blijkt dat jongeren snel en gemakkelijk aan informatie willen komen. Wanneer de informatie niet snel is te vinden, haken jongeren af. Dan geeft Kaspers (2001) aan dat jongeren geen interesse hebben in politiek, maar desondanks zijn zij bereid om deel te nemen aan politiek gerelateerde onderwerpen. Verder blijkt uit het onderzoek van NJR dat jongeren geïnteresseerd zijn in inspraak in hun gemeente, maar in de praktijk zijn er weinig jongeren die dit doen. Dit onderzoek geeft ook aan dat enquêtes, debatten en internet de meeste populairste vormen van inspraak zijn onder de jongeren. Tot slot geeft dit onderzoek aan dat de jongeren vaak hun mening willen geven over specifieke onderwerpen, zoals uitgaansmogelijkheden, feesten, etc.

6. JONGERENPARTICIPATIE IN DE GEMEENTE SINT-MICHIELSGESTEL

In dit hoofdstuk gaan wij in op het jongerenparticipatietraject binnen Gemeente Sint-Michielsgestel. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen wat er op papier staat geschreven over jongerenparticipatie en wat de gemeente in de praktijk doet aan jongerenparticipatie. In dit hoofdstuk wordt allereerst beschreven wat er in de Nota Jeugdbeleid is vermeld over jongerenparticipatie. Vervolgens wordt aangegeven welke middelen de gemeente op dit moment inzet voor jongerenparticipatie. Tot slot wordt er een beschrijving gegeven van de interviews die zijn gevoerd met vijf ambtenaren, die zich inzetten voor jongerenparticipatie in de gemeente.

6.1 Wat is er in de nota jeugdbeleid 2006-2010 vermeld over jongerenparticipatie?

Gemeente Sint-Michielsgestel ziet de jeugd als basis van de samenleving. Zij vindt investeren in de jeugd van vitaal belang. Het jeugdbeleid van Gemeente Sint-Michielsgestel gaat uit van een algemeen, preventief beleid voor jeugdigen van 0-23 jaar. Het jeugdbeleid heeft tot doel 0 tot 23 jarigen optimale kansen te bieden zich te ontwikkelen en op te groeien tot evenwichtige, zelfsturende individuen. De visie is dan ook als volgt:

‘De gemeente gelooft dat investeren in de jeugd, investeren in de toekomst is’

Gemeente Sint-Michielsgestel erkent jongeren als een belangrijke groep die net als iedere andere burger recht heeft op een eigen plaats en de kans moet krijgen om zelf inhoud en vorm te geven aan hun (toekomstige) leven. Daarbij hoort het beleven van de eigen (sub)cultuur en het mogen verkennen van de eigen grenzen. Binnen het jeugdbeleid zijn drie partijen verantwoordelijk voor de ondersteuning van jongeren op weg naar hun volwassenheid: ouders/verzorgers, overheid en natuurlijk het eigen initiatief. De gemeente is verantwoordelijk voor het opzetten van een samenhangend jeugdbeleid. Het jeugdbeleid heeft betrekking op diverse beleidsterreinen en behandelt vele onderwerpen, zoals jongerenparticipatie.

Het betrekken van jongeren, jongerenparticipatie, is een van de uitgangspunten van het jeugdbeleid. Met jongerenparticipatie wordt bedoeld dat jongeren een actieve inbreng hebben bij de ontwikkeling en uitvoering van onderdelen van het jeugdbeleid. Jongeren participeren echter al volop in de samenleving. Zij nemen immers deel aan allerlei activiteiten en voorzieningen. Op welke manier er ook wordt geparticipeerd, jongeren hebben een mening en ideeën over dat wat er gebeurt. Beleid en projecten hebben een grotere kans van slagen wanneer zij aansluiten op de behoeften en belevingswereld van jongeren.

Een van de uitgangspunten van jeugdparticipatie is dat participatie flexibel van vorm moet zijn en dat de vorm gerelateerd moet worden aan het te behandelen onderwerp. Naast flexibiliteit is het van belang, zeker in de fase van opbouwen van het jongerenparticipatietraject, om een constante factor in te bouwen en continuïteit te waarborgen. In de Nota Jeugdbeleid worden deze doelen vormgegeven door de volgende middelen:

- Het benoemen van een gemeentelijke contactfunctionaris jeugd.
- Instellen van een meedenkgroep jongeren.
- Informatievoorziening van en aan jongeren.
- Participatie via scholen.

In de Nota Jeugdbeleid zijn er geen doelstellingen opgesteld voor het jongerenparticipatietraject. Er is dus niet aangegeven wat de gemeente met jongerenparticipatie wil bereiken. Er zijn wel middelen beschreven voor participatie met jongeren, maar hierbij is niet aangegeven hoe en wanneer deze behaald dienen te worden. Tevens staat er ook niet vermeld wie de voortgang van deze middelen dient te bewaken.

6.2 Wat doet de gemeente op dit moment voor jongerenparticipatie?

In Sint-Michielsgestel heeft van 1998 tot 2006 een jeugdgemeenteraad met basisschoolleerlingen gefunctioneerd. De jeugdgemeenteraad is destijds opgeheven wegens te weinig draagvlak, de beperktheid van de onderwerpen en omdat binnen de basisscholen de begeleiding van de kinderen minimaal was. Vervolgens is er in 2009 op verzoek van de burgemeester een kinderburgemeester aangesteld. Ook heeft de gemeente in 2010 in samenwerking met het Centrum van Jeugd en Gezin een jongerensite (Jongingestel.nl) gelanceerd. Deze site is voor en door jongeren binnen de gemeente gemaakt en belicht allerlei onderwerpen waarmee jongeren zich bezighouden, zoals werk, wonen, school, enz. Hieronder worden deze twee initiatieven, de kinderburgemeester en de jongerensite Jongingestel.nl, verder toegelicht.

Kinderburgemeester

De elfjarige Thijn Muselaers is de eerste kinderburgemeester van Gemeente Sint-Michielsgestel. Het schooljaar 2009-2010 zet Thijn Muselaers zich in om kinderen en de gemeente dichter bij elkaar te brengen. De gemeente wil jongeren tot en met 12 jaar een duidelijke stem geven en hen kennis laten maken met het reilen en zeilen van de gemeente. In het najaar van 2009 hebben de burgemeester, wethouders en enkele raadsleden gastlessen gegeven aan leerlingen van de groepen 7 en 8 van diverse basisscholen in de gemeente. De basisschoolleerlingen werden uitgenodigd om te solliciteren op de functie van kinderburgemeester.

Thijn Muselaers is na een uitvoerige sollicitatieprocedure gekozen uit 43 kandidaten. Als kinderburgemeester heeft Thijn Muselaers verschillende taken. Hij vergezelt de burgemeester en de wethouders bij representatieve taken, vooral wanneer daar jongeren bij betrokken zijn. Daarnaast laat de kinderburgemeester de mening van kinderen in de gemeente horen. Vragen of problemen van kinderen maakt hij bespreekbaar en samen met het presidium (het college en de gemeenteraad) zoekt hij naar een oplossing. Om zijn taken zo goed mogelijk uit te kunnen voeren bezit Thijn Muselaers een eigen e-mailadres van de gemeente en een hyves pagina.

De kinderburgemeester is een initiatief van de burgemeester en de wethouder Jeugdzaken. Zij vinden het belangrijk dat ook de jongste bewoners een stem krijgen binnen de gemeente. Dit initiatief is niet gebaseerd op onderzoeksresultaten maar ingegeven door de burgemeester en de wethouder Jeugdzaken.

Jongerensite Jongingestel.nl

Uit verschillende landelijke en lokale onderzoeken is gebleken dat jongeren het lastig vinden om op internet de juiste informatie over jongerengerelateerde onderwerpen te vinden. Daarnaast bleek ook dat jongeren het erg moeilijk vinden om het telefoonnummer van lokale organisaties te vinden die hen ergens verder mee kunnen helpen. Om deze redenen is er in februari 2010 in samenwerking tussen Gemeente Sint-Michielsgestel en het Centrum van Jeugd en Gezin de jongerensite [jongingestel.nl](http://Jongingestel.nl) gelanceerd.

Deze jongerensite informeert jongeren van 12 tot en met 23 jaar over actuele en betrouwbare jongerenitems en verwijst hen naar sites en adressen van lokale organisaties die hen verder kunnen helpen. Het grootste deel van de informatie op de site, 80 procent, is voor alle gemeenten gelijk. Hieronder valt informatie over bijbanen, sport, cultuur, criminaliteit, seks, vrijwilligerswerk, etc. Deze informatie wordt door de landelijke projectorganisaties achter Jongingestel.nl verzameld, geschreven en onderhouden. Het resterende deel van de informatie (20%) wordt lokaal aangevuld. Deze lokale informatie bestaat uit informatie uit de buurt (nieuws en agenda), verhalen en foto's van jongeren op straat en de verwijzingen naar adressen van verschillende organisatie binnen de gemeente.

De gemeentelijke informatie wordt aangevuld door middel van maatschappelijke stages. Sinds 2010 moeten middelbare scholieren ieder jaar een verplicht aantal uren werken aan een bepaalde maatschappelijke opdracht. Elke school bepaalt zelf wanneer en hoe de maatschappelijke stage wordt gegeven. Een maatschappelijke stage duurt 72 uur voor vwo-leerlingen, 60 uur voor havo-leerlingen en 48 uur voor vmbo-leerlingen en het praktijkonderwijs. Gemeente Sint-Michielsgestel werkt samen met het Gymnasium Beekvliet en het Elde College voor het aanvullen van de jongerensite door middel van de maatschappelijke stages. De gemeente heeft de brede welzijnsinstelling Partis benaderd voor het coördineren van de maatschappelijke stages in deze twee scholen. Zij fungeren als een stagemakelaar.

Binnen de maatschappelijke stages kunnen jongeren intekenen op de trajecten 'ontwerp', 'redactie' en 'promotie'. Bij het traject 'ontwerp' gaan jongeren aan de slag met de technische bouw van Jongingestel.nl. Zij kunnen dan een ontwerp maken voor de site. Samen met de jongeren wordt er gekeken naar de stijl, het lettertype, de header en de menstructuur van de site. Bij het traject 'redactie' kunnen jongeren artikelen en lokale persberichten schrijven voor de jongerensite. Daarnaast kunnen jongeren Youtube filmpjes maken die op de site kunnen worden geplaatst. Denk hierbij aan een filmpje met de jeugdagent, een jongerenmedewerker, etc. Bij het traject 'promotie' is het de bedoeling dat jongeren aan de slag gaan met het organiseren van een event om de jongerensite te promoten. Denk hierbij aan een flyer, poster, hyvespagina, etc. Door deze drie trajecten voor jongeren aan te bieden, zorgt de gemeente ervoor dat de jongeren bepaalde competenties ontwikkelen. Zodoende participeert de gemeente indirect met de jongeren.

Anja Leerintveld van de afdeling Jeugdzaken was in het begin de coördinator van het project Jongingestel.nl. Zij heeft meegewerkt met het opzetten van de site, middelbare scholieren begeleid tijdens hun stage, etc. Maar sinds kort heeft zij haar coördinerende taken overgedragen aan een medewerker van het Centrum van Jeugd en Gezin, de heer Paul van de Hein. Tegen betaling coördineert hij nu de jongerensite. Het is opvallend dat de afdeling Communicatie geen rol heeft gespeeld bij de jongerensite.

6.3 Welke ambtenaren zijn betrokken bij het jongerenparticipatietraject en wat is hun visie hierop?

De volgende ambtenaren hebben belang bij het jongerenparticipatietraject:

- Jan Pommer – Burgemeester
- Ben Leenen – Wethouder Jeugdzaken
- Anja Leerintveld – Medewerkster Jeugdzaken
- Trudy van de Westelaken – Communicatieadviseur
- Marcelle Assenberg – Communicatieadviseur

Wij hebben op basis van enkele onderwerpen gerelateerd aan jongerenparticipatie een één-op-één interview via een semigestructureerde methode gehouden met deze ambtenaren. Het doel was om te achterhalen wat hun rol is bij het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente. Wij hebben hieronder de meest opvallende punten uit deze interviews uiteengezet. In bijlage 4 zijn de volledige uitwerkingen van deze interviews terug te vinden.

Motivatie voor jongerenparticipatie

Uit de interviews concluderen wij dat de vijf ambtenaren zeer gemotiveerd en enthousiast zijn over het onderwerp jongerenparticipatie. Zij hebben allemaal ideeën over jongerenparticipatie.

Gelegenheid tot het uitvoeren van adviezen betreffende jongerenparticipatie

Uit de interviews concluderen wij dat de betrokken partijen weinig tot geen geld noch tijd beschikbaar hebben voor het jongerenparticipatietraject. De prioriteit van de gemeente gaat hierdoor uit naar andere zaken. Uit de interviews is ook gebleken dat er tussen de betrokken partijen onduidelijkheid is of er wel of geen budget gereserveerd is voor het jongerenparticipatietraject. De ene ambtenaar zegt dat er helemaal geen geld beschikbaar is hiervoor, terwijl de andere aangeeft dat er wel geld vrijgemaakt kan worden, wanneer het idee aantrekkelijk genoeg is.

Uiteenlopende doelen voor jongerenparticipatie

De ambtenaren geven uiteenlopende doelen aan waarom zij jongeren willen laten participeren. De ene vindt informeren alleen erg belangrijk, terwijl de ander een meer rechtstreeks dialoog wil met de jongeren en daarmee ook inspraak wil geven aan de jongeren.

Te verwachten eindresultaat

Uit de interviews is gebleken dat er een concreet strategisch advies van ons wordt verwacht betreffende het onderwerp jongerenparticipatie. Dit moet een structureel plan omvatten, waarin jongeren vroegtijdig worden betrokken bij de beleidsontwikkeling.

Voorkeur voor een bepaalde leeftijdscategorie

De verschillende ambtenaren met wie wij interviews hebben gehad geven elk een andere leeftijdscategorie van jongeren aan voor het jongerenparticipatietraject, namelijk: 12 t/m 18 jaar, 12 t/m 24 jaar, 14 t/m 17 jaar en 18 t/m 25 jaar.

Randvoorwaarden voor het project

De randvoorwaarden die worden gesteld door de verschillende ambtenaren komen in elk interview terug. Vooral geld en tijd zijn belangrijke randvoorwaarden voor het jongerenparticipatietraject. Daarnaast moet dit traject ook praktisch, structureel en realistisch zijn. Ook het betrekken van externe partijen uit de omgeving om de werkdruk te verminderen, wordt genoemd.

Geen afspraken tussen de afdeling Communicatie en Jeugdzaken

In het jeugdbeleid is er geen verantwoordelijke aangesteld voor het jongerenparticipatietraject. Uit de interviews met de betrokken ambtenaren is het duidelijk geworden dat voornamelijk de afdelingen Communicatie en Jeugdzaken zich bezighouden met het jongerenparticipatietraject. Hiervoor hebben de twee afdelingen nog geen officiële afspraken gemaakt.

De randvoorwaarden en middelen worden niet helemaal uitgevoerd

In het jeugdbeleid zijn enkele randvoorwaarden en middelen vastgesteld voor het jongerenparticipatietraject. Uit de interviews is gebleken dat de gemeente deze nog niet helemaal heeft nagestreefd. Op dit moment worden er wel losstaande activiteiten voor jongerenparticipatie georganiseerd, zoals de kinderburgemeester en de jongerensite. Daarnaast wordt er in het jeugdbeleid niet duidelijk aangegeven hoe en wanneer deze uitgevoerd dienen te worden.

Wie beslist er uiteindelijk en wie is eindverantwoordelijke

Het is onduidelijk wie beslissingen kan nemen over de uitvoering van adviezen omtrent het jongerenparticipatietraject. Tijdens de interviews hebben de ambtenaren uiteenlopende personen/ afdelingen genoemd die de bevoegdheid hebben om een advies wel of niet te laten uitvoeren. Daarnaast is onduidelijk wie eindverantwoordelijke is voor het jongerenparticipatietraject.

Conclusie

Uit de interviews met de betrokken ambtenaren is gebleken dat er weinig geld en tijd kan worden vrijgemaakt voor het jongerenparticipatietraject. De ambtenaren zijn wel gemotiveerd om jongeren te laten participeren in de gemeente. Vervolgens blijkt dat de ambtenaren het oneens zijn over de te behalen doelstellingen voor het jongerenparticipatietraject. Er worden uiteenlopende doelen voor het jongerenparticipatietraject genoemd, zoals het informeren over de gemeente, het gebruiken van de input van jongeren bij het opstellen van beleid, etc. Ook kan er uit de interviews worden afgeleid dat de ambtenaren uiteenlopende voorkeuren hebben voor de definiëring van de leeftijdscategorie van de doelgroep jongeren. Verder is gebleken dat er geen verantwoordelijke is aangesteld voor het traject jongerenparticipatie binnen de gemeente. De afdelingen Communicatie en Jeugdzaken houden zich bezig met jongerenparticipatie, maar zij hebben hiervoor geen officiële afspraken gemaakt. Tot slot hebben de interviews aangeduid dat de gemeente de randvoorwaarden en middelen voor het jongerenparticipatietraject, zoals beschreven in de Nota Jeugdbeleid 2006-2010, niet helemaal heeft nagestreefd.

6.4 Welke organisaties zijn er in de omgeving die zich bezighouden met jongeren?

Naast de gemeente zijn er ook enkele externe organisaties die een rol zouden kunnen spelen bij het jongerenparticipatietraject, namelijk:

- Elde College Sint-Michielsgestel: Een middelbare school die jongeren binnen de gemeente Sint-Michielsgestel en Schijndel VWO, HAVO en VMBO opleidingen biedt.
- Gymnasium Beekvliet: Deze middelbare school biedt VWO opleidingen.
- Jongerenwerk van Partis / jeugdhonken: Jongerenwerk Partis zet zich in voor de jeugd uit de gemeente Sint-Michielsgestel, dus ook Berlicum, Middelrode, Den Dungen, Gemonde en Halder. Deze stichting biedt verschillende sportactiviteiten en cursussen aan jongeren, zoals voetballen, een cursus airbrushen, etc. Jaarlijks organiseren zij ook met andere organisaties, voorlichtingcampagnes over drugs, alcohol, etc.

Bovengenoemde organisaties werken al mee aan de jongerensite Jongingestel.nl.

6.5 Algemene conclusie

In de Nota Jeugdbeleid zijn er een aantal randvoorwaarden en middelen opgesteld voor het jongerenparticipatietraject, maar hier is het niet aangegeven hoe en wanneer deze behaald moeten worden. Tevens staat er ook niet vermeld wie de voortgang dient te bewaken. Naast het bekijken van de Nota Jeugdbeleid is er ook gekeken naar wat er daadwerkelijk in de praktijk voor het jongerenparticipatietraject wordt ingezet. Hiervoor zijn de huidige middelen (de kinderburgemeester en de jongerensite Jongingestel.nl) bekeken en zijn er interviews gevoerd met verschillende ambtenares. Bij de analyse van de jongerensite is opgevallen dat de afdeling Communicatie hierbij niet betrokken is. De jongerensite wordt ondersteund door de afdeling Jeugdzaken en bijgehouden door een externe partij. Daarnaast is het concept van de kinderburgemeester uitgevoerd op verzoek van de burgemeester en de wethouder Jeugdzaken, zonder na te gaan of de jongeren binnen de gemeente hier geïnteresseerd in zijn. Uit de interviews met de ambtenaren is gebleken dat er een aantal kritische factoren spelen rondom het jongerenparticipatietraject, zoals geen eindverantwoordelijke, uiteenlopende doelstellingen voor het jongerenparticipatietraject, etc. Deze factoren kunnen het continueren van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente in de weg staan.

7. JONGERENPARTICIPATIE IN ANDERE GEMEENTEN

In dit hoofdstuk beschrijven wij door middel van deskresearch hoe andere gemeenten het jongerenparticipatietraject hebben vormgegeven, oftewel benchmarking. Allereerst beschrijven wij landelijke cijfers die bekend zijn over andere gemeenten omtrent het jongerenparticipatietraject. Vervolgens gaan wij verder met de benchmarking door drie gemeenten (Haarlemmermeer, Helmond en Tilburg) uit te lichten om zodoende beter inzicht te krijgen over de verschillende mogelijkheden en ideeën voor jongerenparticipatie in deze gemeenten. Wij hebben voor deze drie gemeenten gekozen, omdat zij bestuurlijk hoge ambities hebben voor jongerenparticipatie net als Gemeente Sint-Michielsgestel. Daarnaast hebben deze drie gemeenten succesvolle formules voor jongerenparticipatie ontwikkeld die door vele andere gemeenten zijn overgenomen. Bij het analyseren van deze gemeenten hebben wij steeds antwoord gezocht op de volgende vragen:

- Waarom heeft men voor deze formule/aanpak/middel(en) gekozen?
- Wat zijn de kritische succes- en risicofactoren omtrent de gekozen formule/aanpak/middel(en)?
- Wat zijn de voor- en nadelen hiervan?
- In hoeverre is dit aantrekkelijk voor Gemeente Sint-Michielsgestel?

7.1 Welke landelijke cijfers zijn er bekend over andere gemeenten omtrent het jongerenparticipatietraject?

Hoeveel procent van de gemeenten in Nederland is actief met jongerenparticipatie en hoeveel procent heeft hier een budget voor opgesteld?

Uit onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander over de staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten blijkt dat anno 2009 al meer dan 95% van de gemeenten in Nederland jeugdparticipatie als een beleidsdoel heeft geformuleerd. Van deze gemeenten hebben de meeste participatie opgenomen in de beleidsnota Jeugd. Een op de tien gemeenten heeft een aparte beleidsnota en een kwart van de gemeenten heeft een aparte begrotingspost voor jeugdparticipatie binnen bepaalde beleidsterreinen. Slechts een zeer klein percentage (twee procent) van de gemeenten onderneemt niets op het gebied van jeugdparticipatie. Daarnaast is er uit dit onderzoek gebleken dat ruim negentig procent van de gemeenten in het afgelopen jaar een budget voor jeugdparticipatie heeft vrijgemaakt. Bij een kleine tien procent is er dus geen budget voor jeugdparticipatie. Dit betreft met name gemeenten met minder dan 50.000 inwoners.

Op welke manieren proberen gemeenten zicht te krijgen op de leefsituaties, wensen en behoeften van jongeren?

Het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander heeft geconstateerd dat gemeenten zeer uiteenlopende methoden hebben om zicht te krijgen op de wensen en behoeften van de lokale jongeren. Bijna zeventig procent van de gemeenten geeft aan dat dit gebeurt via persoonlijke contacten met jongeren. Andere populaire methoden zijn het stimuleren van eigen initiatief van jongeren (61%) en het uitzetten van onderzoek (60%). Ongeveer de helft van de gemeenten bezoekt wijk- en jongerencentra, spreekt met groepen jongerenvertegenwoordigers en organiseert panels of debatten. Gemeenten geven aan dat zij minder gebruik maken van internet (20%) en raadsleden in de klas (10%) om zicht te krijgen op de wensen en behoeften van de lokale jongeren. Uit dit onderzoek is ook gebleken dat gemeenten geen brede uiteenlopende methoden hebben om het eigen initiatief van jongeren te ontplooiën. In totaal zijn er vier methoden opgenoemd, zoals het aanbieden van ondersteuning bij het realiseren van de plannen (90%), het vrijmaken van subsidie voor de eigen initiatieven (65%), het informeren over de mogelijkheden (58%) en het uitschrijven van prijsvragen (19%). Negentig procent van de gemeenten baseren hun keuze voor deze methoden op direct contact met jongeren, terwijl ruim tachtig procent de meer indirecte manieren gebruikt.

Welke belemmeringen kunnen gemeenten ervaren bij het vormgeven van het jongerenparticipatietraject?

Het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander heeft ook geconstateerd dat gemeenten verschillende belemmerende factoren kunnen ervaren die het continueren van het jongerenparticipatietraject in de weg kunnen staan. Gemeenten ervaren de volgende meest voorkomende belemmeringen:

- Organisatievorm en taal van jongeren wijken af van die van de overheid.
- De arbeidsintensiviteit van jeugdparticipatie projecten is erg hoog.
- Jeugdparticipatie is niet geïmplementeerd in het beleid van de diverse sectoren.
- Het tijdsbestek van langdurige projecten versus de dynamiek van de jeugd.
- Het moeilijk vinden om jongeren gemotiveerd en betrokken te houden.

Conclusie

Uit het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander kan er worden geconcludeerd dat bijna alle gemeenten (98%) zich actief inzetten voor jongerenparticipatie. Een op de vijf gemeenten heeft een eigen jongerenparticipatiebeleid en een kwart heeft een eigen begrotingspost. Een ander opvallend punt is dat een groot deel van de gemeenten (90%) een apart budget heeft vrijgemaakt voor het jongerenparticipatietraject. Het onderzoek heeft ook aangeduid dat gemeenten uiteenlopende methoden hebben voor het verkrijgen van inzicht in de wensen en behoeften van de jongeren. Persoonlijk contact met jongeren, het stimuleren van eigen initiatief van jongeren, het uitzetten van onderzoek, het bezoeken van wijk- en jongerencentra, het spreken met groepen jongerenvertegenwoordigers en het organiseren van panels of debatten worden het meest gebruikt door de gemeenten. Uit het onderzoek kan er ook worden opgemaakt dat de gemeenten niet over verschillende methoden beschikken voor het ontplooiën van het eigen initiatief van de jongeren. De gemeenten maken gebruik van slechts vier methoden. Tot slot valt uit het onderzoek ook op dat gemeenten belemmerende factoren ervaren bij het vormgeven van het jongerenparticipatietraject.

7.2 Hoe hebben andere gemeenten het jongerenparticipatietraject vormgegeven?

Na de landelijke cijfers over andere gemeenten omtrent het jongerenparticipatietraject, hebben wij ook gekeken naar een aantal gemeenten van dichtbij namelijk de gemeenten Haarlemmermeer, Helmond en Tilburg. Wij hebben voor deze drie gemeenten gekozen, omdat zij op bestuurlijk niveau hoge ambities hebben voor het jongerenparticipatietraject. Net als Gemeente Sint-Michielsgestel hebben zij het jongerenparticipatietraject hoog op de agenda staan. Daarnaast hebben zij formules ontwikkeld voor het jongerenparticipatietraject die erg succesvol zijn. Het doel van een deze benchmarking is om inzicht te krijgen op hoe deze gemeenten het jongerenparticipatietraject succesvol hebben vormgegeven. Per gemeente wordt een beschrijving gegeven van de desbetreffende formules. Vervolgens wordt de aanleiding en de doelen hiervan beschreven. Daarna worden de voor- en nadelen beschreven en tot slot wordt er aangegeven in hoeverre een dergelijke formule voor gemeente Sint-Michielsgestel aantrekkelijk zou kunnen zijn.

7.2.1 Gemeente Helmond: HJ2G

De gemeente Helmond heeft in haar Integraal Jeugdbeleid het concept 13+ vastgelegd. Dit beleid is gericht op positieve stimulansen en het creëren van meer betrokkenheid én een grotere attractiviteit van de stad Helmond voor Helmondse jongeren. Naast de handhaving van de huidige inzet in het bestrijden van risicogedrag, zoals criminaliteit en dergelijke, wil Gemeente Helmond de competenties en kwaliteiten van jongeren versterken om hen met meer plezier te laten deelnemen aan de samenleving. Zij richt zich op het binden van menselijk kapitaal aan de stad vanuit het perspectief dat de gemeente de jongeren over een tiental jaren hard nodig heeft als buurtbewoner, vrijwilliger, opvoeder en arbeidskracht. Kortom: de gemeente wil jongeren bij laten dragen aan een hogere attractiviteit van de stad, waardoor zij zich meer zullen hechten en binden aan de stad. Dat wil niet zeggen dat zij in Helmond moeten blijven wonen, maar dat als ze uitvliegen ze graag terug komen naar Helmond of positief over Helmond praten en denken. Gemeente Helmond heeft deze doelen bereikt door het project HJ2G (HelmondJong2gether) in het leven te roepen.

Wat is HJ2G?

HJ2G is een middel om Helmondse jongeren in de leeftijdscategorie van 13 tot en met 24 jaar te laten participeren bij de beleidsontwikkeling en –invulling voor de gemeente Helmond. Middels interactieve bijeenkomsten die worden gecoördineerd door een externe coach, gaan jongeren in gesprek met diverse ambtenaren over verschillende beleidsonderwerpen. Hiermee leren de jongeren hun mening te geven over beleidsonderwerpen en tevens leren zij ook dat hun mening er voor de gemeente toe doet. Op basis hiervan komen er speerpunten naar voren m.b.t. wat zij wel en niet belangrijk vinden. De ambtenaren nemen deze punten vervolgens mee bij het opstellen van de beleidstukken. Op deze manier worden in de beleidsstukken de stem van de jongeren steeds zichtbaar gemaakt.

HJ2G wordt vormgegeven door een kerngroep van 22 jongeren. De kerngroep bestaat uit jongeren die bij vrijwel alle bijeenkomsten aanwezig zullen zijn. In deze kerngroep zitten jongeren van 2 scholen binnen Helmond. Het betreft 14 meisjes en 8 jongens. De scholieren van de ene school bevinden zich in de leeftijd van 13 tot 16 jaar en die van de andere in de leeftijd van 17 tot 20 jaar. De jongeren ondersteunen de organisatorische taken van de kerngroep. Naast de kerngroep participeren ook nog andere jongeren in de bijeenkomsten van HJ2G.

Een externe coach begeleidt HJ2G organisatorisch. Hij of zij houdt het proces overzichtelijk en probeert een mentaliteitsverandering te bewerkstellen bij de aanwezigen, door hun reactieve houding te vervormen tot een proactieve houding. Er vinden bijeenkomsten plaats die gericht zijn op het ontwikkelen en behouden van de mentaliteitsverandering bij de (nieuwe) jongeren, waardoor jongeren zich bezinnen op hun eigen motivatie om aan HJ2G deel te nemen. De andere bijeenkomsten zijn er op gericht de door de gemeente gestelde doelen te behalen, zoals minimaal een speeddate met jongeren en beleidsmedewerkers over verschillende onderwerpen. Daarnaast zijn er nog specifieke bijeenkomsten waar jongeren met een bepaalde beleidsmedewerker over een specifiek beleidsonderwerp praten. Tot slot hebben jongeren ook de mogelijkheid om zelf onderwerpen en issues aan te kaarten die zij belangrijk vinden in plaats van alleen maar te worden geconsulteerd en advies te geven over de vraagstukken op initiatief vanuit de beleidsmedewerkers. Hiervoor worden speciale bijeenkomsten gehouden waar de nodige beleidsmedewerkers bij aanwezig zullen zijn.

In 2009 heeft de gemeente Helmond een website gemaakt voor HJ2G, omdat jongeren in een onderzoek hebben aangegeven dat zij het liefst door middel van een website met de gemeente wilden participeren. Deze jongerensite is vormgegeven door de jongeren uit Helmond. Op deze site worden jongeren geïnformeerd over onderwerpen die zij interessant vinden, zoals werken, criminaliteit, etc. Daarnaast worden jongeren via deze site opgeroepen voor het bijwonen van een bijeenkomst, debat, etc. Op de site kunnen jongeren ook medewerken aan verschillende wedstrijden waarvan zij een vergoeding van de gemeente kunnen krijgen. Deze wedstrijden hebben altijd een link met een bepaald beleidsonderwerp. Het is de bedoeling dat jongeren op een creatieve manier met een bepaald beleid worden betrokken. Bijvoorbeeld via de site worden jongeren opgeroepen om een leuk idee te verzinnen voor het promoten van alcoholmisbruik onder jongeren. Diegene die het leukste, creatiefste idee heeft verzonden, krijgt dan een bepaald bedrag om het idee uit te werken.

Welke doelen heeft de gemeente Helmond voor HJ2G opgesteld en in hoe verre zijn die bereikt?

De gemeente Helmond heeft voor het middel HJ2G de volgende doelen opgesteld:

- Duurzame jongerenparticipatie: Het hoofddoel van HJ2G is 'duurzame jongerenparticipatie'. HJ2G is in het leven geroepen om structureel jongerenparticipatie bij het gemeentelijke beleid te bewerkstelligen en hierdoor wederzijdse belangen te behartigen. Dit doel is bereikt doordat jongeren regelmatig door middel van bijeenkomsten in gesprek zijn gegaan met ambtenaren over verschillende beleidsonderwerpen. Hierover hebben ze steeds hun mening gegeven en vervolgens hebben de ambtenaren hun mening als input gebruikt voor de beleidstukken.
- Competentieontwikkeling: HJ2G heeft ook als doel om de conceptontwikkeling van de jongeren te vergroten. Deelnemen aan HJ2G wordt gezien als een middel om bepaalde competenties en vaardigheden te ontwikkelen. Door actief deel te nemen aan de bijeenkomsten zullen jongeren de volgende competenties ontwikkelen:

zelfstandigheid, assertiviteit, ondernemerschap, zelfvertrouwen, initiatief nemen en verantwoordelijkheid nemen. Daarnaast zullen zij ook aan de volgende vaardigheden werken: relatiebeheer, projectmanagement, leren hoe een gemeente werkt, het schrijven van teksten en het maken van een draaiboek.

- **Attractiviteit van de stad:** De gemeente wil door middel van HJ2G de stad Helmond aantrekkelijk maken voor jongeren. Dit doel is deels bereikt. De input die jongeren tijdens de bijeenkomsten hebben gegeven zijn verwerkt in de beleidsnotities van de betrokken ambtenaren. Dat beleid is tot nu toe niet uitgevoerd dus daar is vooralsnog weinig van te merken. Wel kan er gesteld worden dat de deelname van jongeren aan HJ2G bijdraagt aan de attractiviteit van de stad. De jongeren vinden het leuk om betrokken te worden bij de beleidsvorming en vinden het interessant. Bovendien voelen zij zich serieus genomen.

Wat zijn de succesvolle factoren van HJ2G?

Door de volgende factoren is HJ2G een succes geworden:

- **Bereidheid gemeente:** De visie die de gemeente uitdraagt m.b.t. het Integraal jeugdbeleid en het daarbij behorende 13+ beleid laat merken dat zij bereid is open te staan voor jongeren uit Helmond en hun input. Deze bereidheid hebben FCH studenten zelf ondervonden. Bijvoorbeeld doordat de gemeente heeft geholpen met de organisatorische randvoorwaarden: zoals een goed team ter begeleiding en met een ruim budget beschikbaar te stellen, en dus HJ2G en daarmee het jongerenparticipatietraject een kans weten te geven.
- **Bereidheid jongeren:** De jongeren uit Helmond nemen actief deel aan HJ2G, omdat zij als serieuze gesprekspartner worden genomen. Dit werd vooral bereikt doordat de jongeren de vrijheid kregen de bijeenkomsten vanuit hun perspectief in te vullen. Hierdoor voelen zij zich serieus genomen en beseffen zich dat met wat ze zeggen, iets wordt gedaan. Geen enkele idee of advies is fout. Juist “alles is mogelijk”. De jongeren worden bewust gemaakt van de eigen motivatie en potenties en beseffen dat ze bij HJ2G vanuit hun intrinsieke motivatie veel kunnen bereiken.
- **Inzetten begeleidend sterk team:** De unieke samenstelling van het HJ2G is een andere succesfactor. Een externe coach om de groep jongeren te begeleiden, bij hun bewustzijn te creëren en hen te activeren en de FHC studenten als medecoaches, organisatoren van het project en intermediair tussen de gemeente en jongeren.
- **Competentieontwikkeling:** Door deelname aan HJ2G kunnen de jongeren werken aan persoonlijke ontwikkeling, vaardigheden en aan de competentie die de scholen hebben opgenomen in het lespakket. Door de jongeren te betrekken bij de organisatie van HJ2G, kunnen zij zich op verschillende gebieden ontwikkelen.

Wat zijn de risicofactoren van HJ2G?

De volgende risicofactoren kunnen de continuïteit van HJ2G in gevaar brengen:

- **Communicatie op basis van gelijkheid:** De beleidsambtenaren die zich met het jongerenparticipatietraject bezighouden dienen dan ook te weten wat werkelijke dit traject van hen vraagt. Jongerenparticipatie vraagt naast een mentaliteitsverandering bij de jongeren ook om verandering van mentaliteit bij de betrokken beleidsmedewerkers binnen Gemeente Helmond. Jongeren als gelijkwaardige gesprekspartner zien en serieus nemen bij de ontwikkeling van het gemeentelijke beleid is voor de meeste beleidsmedewerkers nog onbekend terrein. Wanneer de beleidsmedewerkers de jongeren echter niet serieus nemen, haken de jongeren uiteindelijk af. Indien er niet wordt ingezet op de mentaliteitsverandering bij de beleidsmedewerkers en de spelregels voor het jongerenparticipatietraject niet duidelijk zijn, zal dit uiteindelijk de te behalen doelen van HJ2G in de weg staan en cruciaal zijn voor de continuering van HJ2G.
- **Communicatie gericht op continuïteit:** HJ2G is op dit moment te afhankelijk van de huidige twee betrokken scholen. Wanneer deze scholen besluiten de medewerking om welke reden dan ook stop te zetten of de jongeren van de scholen om welke reden dan ook op een niet meer aan HJ2G kunnen deelnemen, zit HJ2G zonder jongeren. Om deze redenen dienen er meer scholen voor de bijeenkomsten van HJ2G betrokken te worden.

Wat zijn de voor- en nadelen van HJ2G?

HJ2G heeft de volgende voordelen:

- HJ2G vergroot de competentieontwikkeling van de jongeren. De jongeren die deelnemen aan de bijeenkomsten van HJ2G leren bepaalde competenties en vaardigheden te ontwikkelen, zoals assertiviteit, projectmanagement, etc. Deze ontwikkeling zal altijd ten goede komen voor hun toekomstige baan, opleiding, etc.
- In het jeugdbeleid is er een strategie geformuleerd voor het jongerenparticipatietraject. In het concept 13+ heeft de gemeente duidelijke doelen opgesteld voor het jongerenparticipatietraject en aangegeven waarom zij jongerenparticipatie belangrijk vindt. De gemeente heeft hierdoor duidelijk voor het oog waar zij nu zijn en waar ze naar toe willen omtrent jongerenparticipatie.
- HJ2G kan er voor zorgen dat de leefbaarheid van Helmond onder de jongeren wordt vergroot. Jongeren krijgen via HJ2G mee wat er allemaal gebeurt binnen hun gemeente. De beleidsmedewerkers stellen hun op de hoogte over bepaalde beleidsonderwerpen (zoals criminaliteit, enz.) en zij vragen hun input hiervoor. De jongeren worden hierdoor meer bewust van hun stad en verdiepen zich (on)bewust hier ook in. Dit kan er voor zorgen dat zij besluiten om in deze stad te blijven wonen of na hun studie terug te keren, omdat zij willen weten wat de gemeente met hun input hebben gedaan.

HJ2G heeft de volgende nadelen:

- Het opzetten en in stand houden van HJ2G kost geld en tijd. Voor HJ2G worden er regelmatig bijeenkomsten gehouden waaraan jongeren kunnen deelnemen. De bijeenkomsten worden gehouden in Velvet Lounge in Helmond en de gemeente financieert dit. De bijeenkomsten worden voortgezet door een externe coach en zij wordt hiervoor ook betaald. HJ2G heeft ook een website en het opzetten en bijhouden hiervan kost ook geld en tijd. Daarnaast dienen de beleidsambtenaren zich actief in te zetten voor HJ2G en dit betekent dat zij extra werk krijgen naast hun eigen werk.
- HJ2G is nu te afhankelijk van twee scholen. Wanneer deze scholen besluiten dat zij niet meer aan HJ2G deel zullen nemen, dan zit HJ2G zonder de jongeren. Hiermee wordt de continuïteit van HJ2G bedreigd.
- Het is de gemeente Helmond niet helemaal gelukt om door middel van HJ2G Helmond aantrekkelijk te maken voor jongeren. De input van jongeren hiervoor is meegenomen, maar het is tot nu niet uitgevoerd.

Conclusie

HJ2G is een succesvol middel voor jongerenparticipatie binnen de gemeente Helmond, omdat jongeren geïnteresseerd zijn hieraan deel te nemen. De jongeren nemen sinds 2007 structureel deel aan de bijeenkomsten van HJ2G, omdat zij hiermee enerzijds aan hun persoonlijke ontwikkeling werken. De jongeren leren door middel van HJ2G bepaalde competenties en vaardigheden te ontwikkelen die ten goed zullen komen voor hun toekomstige baan, opleiding etc. Anderzijds krijgen de jongeren door middel van HJ2G de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de politieke besluiten van hun gemeente. Zij nemen deel aan de bijeenkomsten waar verschillende beleidsmedewerkers hun input vragen over verschillende beleidsonderwerpen. De beleidsmedewerkers gaan serieus om met hun input en verwerken deze daar waar nodig in verschillende beleidsnota's. Voor vele beleidsmedewerkers is het wel een onbekend terrein om de jongeren als serieuze gesprekspartners te zien. Zij zullen hieraan moeten werken, omdat anders de continuïteit van HJ2G in het gevaar komt te staan. Daarnaast dient de gemeente meer scholen dan de huidige twee voor HJ2G te benaderen, zodat de afhankelijkheid van HJ2G aan jongeren wordt verspreid.

In hoeverre is HJ2G aantrekkelijk voor Gemeente Sint-Michielsgestel?

Het middel HJ2G van de gemeente Helmond zou voor de gemeente Sint-Michielsgestel aantrekkelijk kunnen zijn, wanneer zij geld en tijd beschikbaar stellen voor het opzetten en onderhouden van HJ2G. Uit de interviews met de betrokken partijen werd er aangegeven dat de gemeente weinig geld en tijd vrij kan maken voor het uitvoeren van een advies betreffende jongerenparticipatie. Enerzijds heeft dit te maken met de doorgevoerde bezuinigingen binnen de gemeente en anderzijds met het feit dat de

belanghebbende partijen andere prioriteiten stellen. Bij een middel als HJ2G komt er qua tijd, geld en prioriteit redelijk veel bij kijken. Wanneer de gemeente Sint-Michielsgestel hiervoor geen tijd en geld vrijmaakt én ook geen prioriteit stelt, dan wordt het moeilijk om een dergelijk middel te waarborgen. Het succes van HJ2G is onder andere ook vooral te danken aan het feit dat de gemeente Helmond in haar jeugdbeleid een heldere strategie met duidelijke doelen en verwachtingen voor het jongerenparticipatietraject heeft opgesteld in het concept 13+. Zij heeft hierdoor een solide basis gecreëerd voor de toekomstige initiatieven omtrent het jongerenparticipatietraject. De gemeente Sint-Michielsgestel heeft een dergelijke basis niet. In haar jeugdbeleid zijn er een aantal randvoorwaarden en middelen beschreven voor jongerenparticipatie waar de gemeente zich niet helemaal aan heeft gehouden. Een dergelijke solide basis vormt is vereist voor een middel als HJ2G.

7.2.2 Gemeente Haarlemmermeer: Menes.nu

In het kader van jongerenparticipatie heeft Gemeente Haarlemmermeer in 2008 een jongerenplatform met de titel Menes.nu opgericht. Menes.nu richt zich op jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 18 jaar. De oprichting van Menes.nu is onderdeel van het plan van aanpak jeugdparticipatie. Dit is opgenomen in het uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijsbeleid 2008-2011. Hierin heeft de gemeente aangegeven meer tijd en geld in het jongerenparticipatietraject te investeren.

Wat is Menes.nu?

De gemeente wilde een instrument ontwikkelen dat bij de leefwereld van de jongeren aansloot. Hiervoor heeft de gemeente een onderzoek uitgevoerd onder de jongeren. Uit dit onderzoek is het idee van een interactieve jongerensite door de jongeren uit Haarlemmermeer naar voren gebracht. De jongeren staan open voor een interactieve site om in dialoog te gaan met de gemeente. Vervolgens heeft de gemeente samen met de leerlingen van een middelbare school deze site vormgegeven. De naam, het logo, de invulling en de vormgeving van de jongerensite zijn door de leerlingen bedacht. Menes.nu brengt jongeren en beleidsmakers tot elkaar. Ambtenaren kunnen via Menes.nu advies krijgen van jongeren. Op de site kunnen zij dan een oproep plaatsen en de jongeren uitnodigen voor een bepaalde input in de vorm van een bijeenkomst, debat, etc. Jongeren kunnen daarnaast ongevraagd advies aan de gemeente geven. Daarnaast kunnen jongeren hun idee over een bepaald beleidsonderwerp, evenement en dergelijke kwijt op deze site. De sitebeheerder en/of andere gebruikers van deze site bepalen dan in of een bepaald idee aantrekkelijk is om uit te voeren. Wanneer een idee mag worden uitgevoerd, dan helpt de gemeente en twee anderen samenwerkende partners met de promotie, het organiseren van dit idee, etc. Op de site wordt ook gecommuniceerd wat de gemeente met de input van de jongeren over verschillende zaken heeft gedaan of van plan is te doen. Op de site kunnen de jongeren ook allerlei filmpjes uploaden, zoals muziekvideo's, een clip met tips voor examenstress, etc. De site kan hierdoor ter ontspanning door de jongeren worden gebruikt.

Welke doelen heeft de gemeente Haarlemmermeer voor Menes.nu opgesteld en in welke mate zijn die bereikt?

Gemeente Haarlemmermeer wil door middel van Menes.nu bereiken dat de jongeren gaan meepraten, meedenken en meedoen over verschillende beleidsonderwerpen. De gemeente erkent dat jongerenparticipatie een waardevolle aanvulling op de bestaande inspraak- en participatiemogelijkheden is en zij willen zich hier actief mee bezighouden. Het eerste doel is bereikt, doordat jongeren steeds op initiatief van de gemeente hebben deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten, debatten en dergelijke van de gemeente. Hier hebben zij hun input over verschillende beleidsonderwerpen gegeven en de gemeente heeft deze input meegenomen bij de ontwikkeling van de verschillende beleidsstukken. De gemeente Haarlemmermeer wil door middel van Menes.nu de dialoog tussen de gemeente en de jongeren verbeteren. Dit doel is ook bereikt doordat de jongeren via deze site met de gemeente in dialoog zijn gegaan.

Wat zijn de risicofactoren van Menes.nu?

De kritische risicofactoren die bij HJ2G aan de orde zijn gesteld, gelden ook voor Menes.nu. Gemeente Haarlemmermeer dient de jongeren als gelijkwaardige gesprekspartner te zien en dienen serieus om te gaan met hun input. Daarnaast dient de gemeente naar de jongeren toe duidelijk te communiceren wat er met hun input wordt gedaan. Indien de gemeente dit niet doet, zal dit uiteindelijk de te behalen doelen van Menes.nu in de weg staan die cruciaal zijn voor de continuering van Menes.nu.

Ook dient de gemeente Haarlemmermeer rekening te houden dat zij met meerdere scholen samenwerking organiseert omtrent de bijeenkomsten en debatten dan de huidige deelnemende scholen. Wanneer deze scholen besluiten deze samenwerking om welke reden dan ook stop te zetten of de jongeren van de scholen om welke reden dan ook niet meer aan Menes.nu kunnen deelnemen, zit Menes.nu zonder jongeren.

Wat zijn de voor- en nadelen van Menes.nu?

Menes.nu heeft de volgende voordelen:

- Menes.nu is een middel dat dicht bij de leefwereld van de jongeren uit de gemeente Haarlemmermeer staat. Het is een site die door en voor de jongeren is gemaakt. Hierdoor zijn zij eerder bereid om dit middel intensief te gebruiken.
- De gemeente heeft in samenwerking met de Meerwaarde en de Openbare Bibliotheek Haarlemmermeer Menes.nu opgericht. De gemeente heeft hierdoor de gemaakte kosten van de site verspreid over deze twee betrokken partners. Dit is erg gunstig voor de gemeente, omdat er op dit moment binnen de gemeente bezuinigd wordt. De gemeente kan duidelijke afspraken maken met de twee partijen betreffende wie wat betaalt en wie wat regelt.
- In het jeugdbeleid is voor het jongerenparticipatietraject een heldere strategie geformuleerd. Deze strakke strategie heeft er voor gezorgd dat de gemeente een duidelijk beeld heeft van wat zij wel en niet willen behalen omtrent jongerenparticipatie. Dit zou een verklaring kunnen voor het succes van Menes.nu.
- Menes.nu wordt ook gekoppeld aan een pagina op Hyves en een Twitter account, omdat deze sociale netwerken erg populair onder jongeren zijn. De jongeren zijn hierdoor eerder bereid om Menes.nu te gebruiken. Menes.nu gaat dus mee met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van sociale netwerken.

Menes.nu heeft de volgende nadelen:

- Het zou kunnen zijn dat de jongeren uit Haarlemmermeer over een tijdje zijn uitgekeken op Menes.nu en/of zij gebruiken de site alleen nog maar voor andere doeleinden dan jongerenparticipatie, zoals ontspanning, etc. Dit zou de continuering van de site in de weg kunnen staan en daarmee komt het hoofddoel (jongerenparticipatie) in gevaar. De gemeente dient hierdoor de site steeds te actualiseren, zodat de jongeren betrokken blijven. Deze inspanning vraagt veel tijd en energie van de gemeente en de twee betrokken partijen. De gemeente moet hiervoor opletten, omdat er veel bezuinigd worden.
- Menes.nu is een interactieve jongerensite. Het opzetten en onderhouden hiervan kost geld en tijd. De bijeenkomsten en de debatten worden begeleid door een externe coach en hij/zij wordt hiervoor betaald. Daarnaast dienen de beleidsambtenaren die deelnemen aan de bijeenkomsten en de debatten zich actief in te zetten voor Menes.nu en dit betekent dat zij extra werk krijgen naast hun eigen dagelijkse werkzaamheden.

Conclusie

Menes.nu is door Gemeente Haarlemmermeer in het leven geroepen om de dialoog tussen de gemeente en de jongeren te verberen. Het vraagt een proactieve houding van zowel de jongeren als de gemeente. Menes.nu blijkt een succes te zijn, omdat dit middel goed bij de leefwereld van jongeren past. De site is gemaakt voor en door jongeren en trekt hierdoor de aandacht van de jongeren. Daarnaast wordt de site ook gekoppeld aan een pagina op Hyves en een Twitter account en sluit hierdoor aan bij de nieuwe ontwikkelingen van sociaal netwerken. Gemeente Haarlemmermeer dient ermee rekening te houden dat de jongeren Menes.nu voor andere doeleinden kunnen gebruiken en/of zij na een tijdje uitgekeken zijn op deze site. Dit zou de continuering en de te behalen doelstellingen in de weg kunnen staan. Daarnaast dient de gemeente de beleidsmedewerkers erop te attenderen dat zij de jongeren meer als gelijkwaardige gesprekspartner zien en serieus omgaan met hun input.

In welke mate kan Menes.nu binnen de gemeente Sint-Michielsgestel geïmplementeerd worden?

Het middel Menes.nu is enerzijds wel aantrekkelijk voor Gemeente Sint-Michielsgestel, omdat de kans groot is dat dit middel ook bij de leefwereld van de jongeren binnen Gemeente Sint-Michielsgestel zou kunnen passen. Anderzijds kost het opzetten, uitvoeren en onderhouden van een dergelijk middel als Menes.nu geld en tijd. Aangezien

Gemeente Sint-Michielsgestel geen geld en tijd vrij kan maken voor het jongerenparticipatietraject, dient de gemeente hiermee rekening te houden. De gemeente kan wel er voor kiezen om samen te werken met andere organisatie(s) en/of instelling(en), zoals de gemeente Haarlemmermeer dat doet. De kosten en de werkdruk van dit middel worden hierdoor verspreid. Wanneer Gemeente Sint-Michielsgestel niet openstaat of geen partners kan vinden om mee samen te werken, wordt het waarborgen van een dergelijk middel bemoeilijkt. Daarnaast is een duidelijk gedefinieerd beleid voor het jongerenparticipatietraject van belang om een dergelijk middel in het leven te roepen.

7.2.3 Gemeente Tilburg, JA

Gemeente Tilburg zet op vele terreinen instrumenten voor het jongerenparticipatietraject in, die zijn verankerd in het Tilburgse jeugdbeleid. Een voorbeeld daarvan is de Jongeren Ambassadeur (JA), opgericht in 1999 en in 2005 gekozen tot het beste jongerenparticipatietraject van Europa. Het concept is inmiddels met succes overgenomen door steden als Den Haag, Breda, 's-Hertogenbosch, enz. Daarnaast stimuleert de gemeente jongerenparticipatie door jongeren hun eigen ideeën uit te laten voeren. Gemeente Tilburg vindt het belangrijk dat jongeren meedenken, meedoen en meebeslissen over verschillende beleidsonderwerpen in de stad, zoals alcoholgebruik, etc.

Wat is het project Jongeren Ambassadeur (JA)?

In 1999 was een grote manifestatie genaamd 'The Wall' het startpunt voor een discussie over jongerenparticipatie. Een clubje jongeren wilde meedenken met de gemeente. Dit werden later de jongerenambassadeurs. Jongerenambassadeurs zijn jongeren uit Tilburg uit alle wijken, van alle leeftijden, van alle schooltypes en met verschillende achtergronden. Een aantal jongeren is al jaren jongerenambassadeur en een aantal is er pas net bij. Op dit moment zijn zo'n 10 jongerenambassadeurs actief.

Elke jongerenambassadeur vervult deze rol op een andere manier. De ene jongerenambassadeur zet zelf of samen met andere jongerenambassadeurs activiteiten op voor jongeren. De andere jongerenambassadeur zoekt de jongeren op via bezoeken op scholen. Weer een ander gaat regelmatig langs bij al bestaande jongerenactiviteiten of bezoekt een instelling die met jongeren werkt. Zij spreken jongeren aan op hun talent en moedigen hen aan om hun dromen waar te maken. Ook ondersteunen de ambassadeurs initiatieven van jongeren met kennis en geld. Verder proberen zij voor elkaar te krijgen dat zoveel mogelijk jongeren hun stem laten horen en met hen meedenken over het Tilburgse jeugdbeleid. Dit gebeurt onder andere tijdens bezoeken aan scholen. Hun missie is om een brug te slaan tussen deze jongeren en de gemeente.

Vanuit het project JA worden verschillende activiteiten georganiseerd waarbij wordt geprobeerd de dromen van andere jongeren waar te maken, bijvoorbeeld door het behandelen van subsidieverzoeken, het ondersteunen van een Hall of Fame, het zitting nemen in de veiligheidscommissie, het helpen bij het opzetten van een overkoepelend orgaan van leerlingenvragen, het brengen van bezoeken aan scholen en het houden van interviews met binnenstadsmanagers over horeca. Ook laten zij zien welke problemen zij hebben overwonnen en hoe zij zo ver zijn gekomen. Zij laten zien hoe zij meer uit zichzelf kunnen halen. Hierbij maken zij gebruik van een eigen website, jongerenambassadeurs.nl en een pagina op Hyves. Daarnaast dienen jongeren die subsidie toegewezen krijgen op eventueel promotiemateriaal de website van JA (jongerenambassadeurs.nl) te vermelden en het logo te plaatsen. Zo zien steeds meer jongeren dat zij bestaan.

Welke doelen heeft het project JA opgesteld?

Het project JA heeft vier verschillende doelen:

- JA wil jongeren stimuleren en adviseren bij het opzetten van een eigen project. Zij wijst jongeren de weg binnen de gemeente.
- JA behandelt subsidieverzoeken van jongeren voor een bepaald project omtrent het jongerenparticipatietraject met het uiteindelijke doel om subsidie te verlenen. Dit kan maximaal een bedrag van 1500 euro per project zijn. Door te helpen met het ontwikkelen van een plan en begroting, zorgen zij dat ook ieders plan uiteindelijk in aanmerking kan komen voor onze subsidie.

- JA probeert de politiek te beïnvloeden op specifieke jongerenitems. Of het nu gaat om de nightliners voor de stappende jeugd, de discriminatie in de horeca, jongerenparticipatie bij de gemeente, fietspaden, studentenwoningen, schoolgebouwen of andere zaken. Zij wijst de wethouders en raadsleden erop en sporen hen aan tot actie.
- JA spant zich in voor meer goede publiciteit voor jongeren. Jongeren worden vaak gezien als een probleem, maar zij vormen geen probleem.

Wat zijn de succesfactoren van het project JA?

Door de volgende factoren is het project JA een succes geworden:

- Gemeente Tilburg zet op vele terreinen instrumenten in voor jongerenparticipatie in, die zijn verankerd in het Tilburgse jeugdbeleid.
- De jongerenambassadeurs slaan een belangrijke brug tussen de Tilburgse jongeren en de gemeente. Keer op keer leveren zij het bewijs dat er veel kan als jongeren zelf het initiatief nemen. .
- JA laat jongeren meedenken en vertaalt hun ideeën in doeltreffend en inspirerend beleid.
- JA gaat in dialoog met jongeren en beschikt over een eigen budget.
- JA wordt voortgezet voor en door jongeren. Er is weinig tot geen begeleiding nodig van de gemeente.
- JA staat dicht bij de cultuur van jongeren.
- De bereidheid van de gemeente en de bereidheid van de jongeren zijn belangrijk om dit project in te kunnen zetten.

Wat zijn de risicofactoren van het project JA?

De volgende factoren kunnen de continuïteit van het project JA in gevaar brengen:

- Het hebben van een budget speelt een belangrijke rol binnen het concept jongerenambassadeurs. Wanneer dit budget wegvalt komt het voortbestaan van het project JA in gevaar.
- Een belangrijke taak van het project JA is jongeren te stimuleren om jongerenambassadeur te worden, zodat het concept kan worden voortgezet voor nieuwe generaties. Wanneer dit niet gebeurt kan het concept niet worden voortgezet door gebrek aan jongerenambassadeurs.

Wat zijn de voor- en nadelen van het project JA?

Het project JA heeft de volgende voordelen:

- JA vergroot de competentieontwikkeling van de jongeren. De jongeren die deelnemen aan de verschillende activiteiten van het project JA of zelf een jongerenambassadeur zijn, ontwikkelen tal van vaardigheden zoals assertiviteit, projectmanagement, etc. Deze ontwikkeling zal altijd ten goede komen voor hun toekomst.
- JA stimuleert jongeren deel te nemen in de gemeente en hun mening te laten horen.
- JA kan er voor zorgen dat de leefbaarheid van de stad Tilburg onder de jongeren wordt vergroot. Jongeren krijgen via het project JA mee wat er allemaal gebeurt binnen hun gemeente. De jongeren worden hierdoor meer bewust van hun stad en verdiepen zich (on)bewust hier ook in.
- JA wordt georganiseerd voor en door jongeren, wat de Gemeente Tilburg tijd bespaart.

Het project JA heeft de volgende nadelen:

- Het opzetten en onderhouden van het project JA vraagt investering van Gemeente Tilburg.
- Gemeente Tilburg moet de jongeren die deelnemen aan het project JA als gelijkwaardige partner beschouwen. Wanneer de gemeente dit niet doet, zullen jongeren afhaken en hierdoor komt de continuering van het project in gevaar.

Conclusie

Het project JA is door Gemeente Tilburg in het leven geroepen om de dialoog tussen de gemeente en de Tilburgse jongeren te verbeteren. Het vraagt een proactieve houding van zowel de jongeren als de gemeente. Het project JA is een groot succes en loopt al een aantal jaren, omdat dit middel goed bij de belevingswereld van jongeren past. Het project JA is opgezet voor en door jongeren en trekt hierdoor de aandacht van de jongeren.

In hoeverre is het project JA aantrekkelijk voor Gemeente Sint-Michielsgestel?

Het middel JA zou aantrekkelijk kunnen zijn voor Gemeente Sint-Michielsgestel, omdat het werk wordt uitbesteed aan een aantal jongeren zelf. Hiermee bespaart dit de gemeente tijd en geld. De jongerenambassadeurs zijn bij Gemeente Tilburg zeer actief en betrokken, mede dankzij een eigen budget voor initiatieven op het gebied van jongerenparticipatie. Dit budget is natuurlijk zeer krachtig, omdat jongeren hun ideeën omgezet kunnen zien in daadwerkelijke activiteiten. Daarmee laat dit project zien dat het prima kan aansluiten bij de belevingswereld van jongeren. Het opzetten en onderhouden van dit initiatief vraagt echter veel tijd, geld en inzet van de gemeente en eventuele samenwerkende partners.

8. CONCLUSIES

In dit hoofdstuk trekken wij de belangrijkste conclusies omtrent de onderwerpen jongerenparticipatie in de literatuur, jongeren (in het algemeen), jongerenparticipatie binnen Gemeente Sint-Michielsgestel en jongerenparticipatie in andere gemeenten (benchmarking). Daarnaast relateren wij deze conclusies met de situatie bij Gemeente Sint-Michielsgestel omtrent jongerenparticipatie daar waar dit mogelijk is.

8.1 Jongerenparticipatie in de literatuur

Uit het literatuuronderzoek is naar voren gekomen dat er verschillende definities voor jongerenparticipatie worden gehanteerd. Ook Gemeente Sint-Michielsgestel omschrijft jongerenparticipatie op haar eigen manier in de Nota Jeugdbeleid. Hierin wordt met jongerenparticipatie bedoeld dat jongeren binnen deze gemeente een actieve inbreng dienen te hebben bij de ontwikkeling en de uitvoering van verschillende onderdelen van het jeugdbeleid. Volgens de gemeente participeren de jongeren al volop in de samenleving. Zij nemen immers deel aan allerlei activiteiten en voorzieningen. Op welke manier er ook wordt geparticipeerd, jongeren hebben hun eigen mening en ideeën over dat wat er gebeurt. De gemeente is van mening dat beleid en projecten een grotere kans van slagen hebben, wanneer zij aansluiten op de behoeften en de belevingswereld van jongeren.

In het literatuuronderzoek hebben wij ook ontdekt dat er verschillende vormen van participatie zijn. In Gemeente Sint-Michielsgestel is er sprake van incidentele jongerenparticipatie. De gemeente geeft per gelegenheid aan op welke wijze het jongerenparticipatietraject het beste kan worden vormgegeven. Dit laat zij zien bij de initiatieven van de kinderburgemeester en de jongerensite Jongingestel.nl. De gemeente heeft deze initiatieven uitgewerkt in beleidsplannen en hiermee streeft zij naar structurele participatie (projectvorm). Met deze twee initiatieven participeert de gemeente direct met de jongeren. De gemeente komt door middel van de kinderburgemeester en de jongerensite direct in contact met de jongeren en krijgt hierdoor informatie uit de eerste hand.

Zoals wij in het literatuuronderzoek hebben ondervonden, geeft J.W Vermeulen (2008) aan dat er een aantal randvoorwaarden zijn waar een jongerenparticipatietraject aan moet voldoen. Hieruit valt te concluderen dat Gemeente Sint-Michielsgestel niet voldoet aan een aantal randvoorwaarden. Er is binnen de gemeente niet voldoende personele capaciteit en hulpmiddelen beschikbaar voor het jongerenparticipatietraject. Daarnaast koppelt de gemeente niet terug aan jongeren wat zij met hun input gaat doen. De jongerensite en de kinderburgemeester wijzen jongeren erop om te participeren, maar verschaffen geen duidelijkheid over wat er met hun inbreng zal gaan gebeuren. Ook laat de gemeente initiatieven tot jongerenparticipatie niet vanuit de jongeren komen. De kinderburgemeester is hier een goed voorbeeld van. Dit initiatief is opgezet op verzoek van de burgemeester en wethouder Jeugdzaken. Daarnaast heeft de gemeente haar twee initiatieven voor het jongerenparticipatietraject (de kinderburgemeester en de jongerensite Jongingestel.nl) niet zo divers mogelijk uitgewerkt dat deze de jongeren uit de gemeente zoveel mogelijk aanspreekt. Deze initiatieven bevinden zich in de opbouwfase. Aan de rest van de randvoorwaarden voldoet de gemeente wel. De gemeente creëert bijvoorbeeld wel openheid met jongeren door de kinderburgemeester te betrekken bij en mee te laten praten over verschillende beleidsonderwerpen.

Zoals wij in het literatuuronderzoek hebben ondervonden, wordt er een participatieladder gebruikt om de mate van invloed van jongeren op het beleid te bepalen. Hoewel er internationaal vele varianten van de participatieladder zijn, gebruiken wij die van de Amerikaanse psycholoog Roger Hart. Deze ladder toont aan dat hoe hoger op de ladder de participatie plaatsvindt hoe meer invloed jongeren krijgen. Gemeente Sint-Michielsgestel bevindt zich nu op de eerste drie treden van de participatieladder, de schijnparticipatie. Jongeren binnen deze gemeenten fungeren in de initiatieven van de gemeente voor jongerenparticipatie, maar zij kunnen hier geen invloed op uitoefenen. De kinderburgemeester is hier een goed voorbeeld van. De kinderburgemeester is op verzoek van de burgemeester en de wethouder van Jeugdzaken in het

leven geroepen, zonder na te gaan of de jongeren hier geïnteresseerd in waren. Daarnaast heeft de gemeente jongeren niet betrokken bij het opzetten en uitvoeren van dit initiatief. Pas wanneer het middel gereed was voor de implementatie, werden jongeren hierbij betrokken.

8.2 Jongeren

Om meer grip te krijgen op de doelgroep jongeren, kan deze opgedeeld worden in verschillende fasen, namelijk: de schoolgaande, puber, adolescent en jong volwassene fase. Hierbij zijn de verschillende leeftijden opgedeeld en komen er verschillende aandachtspunten aan bod waarmee rekening gehouden moet worden bij een bepaald jongerenparticipatietraject. Daarnaast zijn er ook enkele algemene aandachtspunten te noemen bij het communiceren met jongeren. Jongeren worden graag serieus genomen en het is hierbij belangrijk om open en eerlijk te communiceren en gebruik te maken van de juiste tone of voice. Jongeren zijn daarnaast erg betrokken bij maatschappelijke onderwerpen maar het is daarbij wel van belang dat het aansluit bij de belevingswereld van jongeren.

Jongeren zijn mediaslim en ontvangen informatie graag snel en gemakkelijk. Zij zijn gewend aan het verwerken van een grote hoeveelheid informatie en maken voortdurend keuzes tussen wat wel en wat niet relevant is voor hen. In onderzoeken over jongeren en politiek komt veelvuldig voor dat zij geen interesse noch kennis hebben van politiek. Ondanks dit blijken jongeren wel te willen participeren, uit eigenbelang, om invloed uit te kunnen oefenen, uit idealisme of vanwege een beloning. Jongeren redeneren vanuit zichzelf en hun directe omgeving en zijn niet meer in een hokje te plaatsen. Jongeren praten graag mee maar uit onderzoek van het NJR blijkt dat drie op de 10 jongeren niet de indruk heeft dat gemeente of andere instanties iets doen met de ideeën van jongeren. Uit het onderzoek is ook gebleken dat jongeren vooral hun mening willen geven over de volgende onderwerpen: uitgaansmogelijkheden, feesten, evenementen, ontmoetingsplekken en winkels/markt in hun gemeente.

8.3 Jongerenparticipatie binnen de Gemeente Sint-Michielsgestel

Sinds kort maakt Gemeente Sint-Michielsgestel gebruik van twee middelen om het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente te bevorderen; de kinderburgemeester en de jongerensite Jongingestel.nl. Het concept van de kinderburgemeester is geïmplementeerd op verzoek van de burgemeester en wethouder van Jeugdzaken. De jongerensite is tot stand gekomen naar aanleiding van landelijke en lokale onderzoeken onder jongeren. Wat opvalt bij deze jongerensite is dat de afdeling Communicatie geen rol heeft gespeeld bij zowel de totstandkoming als de instandhouding van de site. Dit deed de afdeling Jeugdzaken en het is nu overgedragen aan een medewerker van de welzijnsinstelling Partis.

Het onderwerp jongerenparticipatie is binnen Gemeente Sint-Michielsgestel opgenomen in de Nota Jeugdbeleid, waarbij het betrekken van jongeren een van de uitgangspunten is. Met jongerenparticipatie wordt bedoeld dat jongeren een actieve inbreng hebben bij de ontwikkeling en uitvoering van onderdelen van het jeugdbeleid. Hoewel er randvoorwaarden en middelen zijn opgesteld, is het niet duidelijk gemaakt hoe en wanneer deze behaald dienen te worden. Tevens staat er niet vermeld wie de voortgang van deze dient te bewaken en wie er eindverantwoordelijk is voor het jongerenparticipatietraject. Tot slot zijn er geen doelstellingen geformuleerd voor het jongerenparticipatietraject waarop gestuurd kan worden.

Wij hebben interviews uitgevoerd met verschillende ambtenaren die zich inzetten voor het jongerenparticipatietraject. Uit deze interviews blijkt dat de betrokken ambtenaren niet op een lijn liggen betreffende het jongerenparticipatietraject. Zij geven elk zeer uiteenlopende doelstellingen aan voor jongerenparticipatie. Daarnaast werd er aangegeven dat zij weinig geld en tijd overhouden voor het implementeren van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente. Daarnaast definiëren de betrokken partijen uiteenlopende leeftijdscategorieën van jongeren als doelgroep voor het jongerenparticipatietraject. Daarnaast wordt het niet duidelijk wie de eindverantwoordelijk is voor het jongerenparticipatietraject. Het is daarnaast onduidelijk wie de bevoegdheid hebben om een advies wel of niet te laten uitvoeren. Ook is er geen personeel aangesteld voor het jongerenparticipatietraject, maar zijn de activiteiten verdeeld over de afdelingen Jeugdzaken en Communicatie. Deze twee

afdelingen hebben geen officiële afspraken vastgesteld over wie wat doet en wanneer. De hier beschreven waarnemingen uit de interviews staan een goede implementatie van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente in de weg.

8.4 Jongerenparticipatie in andere gemeenten

Wij hebben benchmarking toegepast door het jongerenparticipatietraject in andere gemeenten te onderzoeken met als doel inzicht te krijgen in de verschillende mogelijkheden voor jongerenparticipatie. Hiervoor hebben wij de gemeenten Haarlemmermeer, Helmond en Tilburg onder de loep genomen, omdat zij de volgende succesvolle formules voor het jongerenparticipatietraject hebben ontwikkeld: HJ2G, Menes.nu en het project JA. Deze formules zijn grotendeels overgenomen door andere gemeenten. Daarnaast hebben deze gemeenten een bestuurlijk hoog ambitieniveau voor het jongerenparticipatietraject, evenals als Gemeente Sint-Michielsgestel. Daarom is de kans groot dat een dergelijke formule binnen Gemeente Sint-Michielsgestel succesvol kan worden gekopieerd. Hoewel het ambitieniveau van Gemeente Sint-Michielsgestel voor het jongerenparticipatietraject met de genoemde drie gemeenten overeenkomt, dient de gemeente ook rekening te houden met het feit dat het introduceren van een formule gepaard kan gaan met een aantal randvoorwaarden, zoals het vrijmaken van geld en tijd, etc. Pas wanneer de gemeente aan deze randvoorwaarden kan voldoen, kan zij een dergelijke formule succesvol kopiëren.

9. CONFRONTATIE: OVERLEG

In hoofdstuk 8 hebben wij enkele waarnemingen gedaan die een goede implementatie van het jongerenparticipatietraject binnen Gemeente Sint-Michielsgestel in de weg kunnen staan. Om tot een gedegen advies te kunnen komen over het uitbreiden van het jongerenparticipatietraject binnen deze gemeente, hebben wij gekozen voor een confrontatie door middel van overleg met de betrokken ambtenaren. In dit hoofdstuk zullen wij als eerste de constatering uit de desk-en fieldresearch samenvatten. Vervolgens worden de belangrijkste doestellingen van het overleg opgesomd. Tot slot geven wij de belangrijkste conclusies uit het overleg weer.

9.1 De constatering uit de desk-en fieldresearch

Wij hebben geconstateerd dat er uiteenlopende doelen worden genoemd voor het jongerenparticipatietraject. Deze uiteenlopende doelen kunnen er voor zorgen dat het voor de gemeente niet duidelijk is wat zij met jongerenparticipatie willen bereiken en daarom het belang hiervan uit het oog kunnen verliezen. Deze onduidelijkheid kan dus een negatief effect hebben op het continueren van het jongerenparticipatietraject in de gemeente. Daarnaast hebben wij ook geconstateerd dat er geen duidelijke eindverantwoordelijke is voor het jongerenparticipatietraject. De afdelingen Communicatie en Jeugdzaken houden zich bezig met jongerenparticipatie, maar het is hier onduidelijk onder wiens verantwoordelijkheid het hele jongerenparticipatietraject valt. Het ontbreken van een dergelijke eindverantwoordelijke kan er voor zorgen dat het traject jongerenparticipatie niet goed wordt begeleid. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente zich niet houdt aan de opgestelde doelstellingen, de missie en visie van jongerenparticipatie worden uit het oog verloren, etc.

Ook hebben wij geconstateerd dat de afdelingen Communicatie en Jeugdzaken geen officiële afspraken hebben gemaakt over een duidelijke uren- en taakverdeling omtrent het jongerenparticipatietraject. Het ontbreken van deze afspraken kan er voor zorgen dat de medewerkers niet duidelijk weten wie wat moet doen en wanneer. Tot slot hebben wij ook geconstateerd dat de gemeente weinig geld en tijd heeft voor het jongerenparticipatietraject, waardoor het erg moeilijk wordt om hiervan een succes te maken.

9.2 Confrontatie door middel van overleg

Uit de hier boven beschreven constatering kunnen wij concluderen dat er een aantal risicofactoren zijn die het slagen van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente in de weg kunnen staan. Daarom adviseren wij dat Gemeente Sint-Michielsgestel op deze risicofactoren moet worden gewezen door middel van een overleg. Ten eerste moeten de vijf betrokken ambtenaren geïnformeerd worden over deze factoren. Vervolgens dient achterhaald te worden waarom deze risicofactoren zich bij de gemeente voordoen. Tot slot willen wij nastreven dat de vijf ambtenaren duidelijke beslissingen nemen over de beschreven constatering.

Wij hebben het overleg zelf georganiseerd, omdat het erg moeilijk is het jongerenparticipatietraject binnen Gemeente Sint-Michielsgestel uit te breiden, zonder duidelijkheid te scheppen over de hierboven beschreven risicofactoren. Wanneer wij toch een advies uitbrengen zonder de kritische succesfactoren te tackelen, zouden deze factoren het voortbestaan van het jongerenparticipatietraject in de weg kunnen staan. In de bijlagen 6, 7 en 8 vindt u respectievelijk de voorbereiding, de uitwerking en de PowerPoint presentatie van het overleg.

9.3 De conclusies

Uit het overleg zijn er een aantal conclusies uitgekomen en hieronder beschrijven wij deze conclusies.

Doelstellingen voor het jongerenparticipatietraject

Het overleg heeft ervoor gezorgd dat de vijf ambtenaren duidelijke doelstellingen hebben opgesteld voor het jongerenparticipatietraject. Als hoofddoel willen de ambtenaren de input van jongeren gebruiken bij verschillende beleidsonderwerpen, zodat er structurele jongerenparticipatie bij het gemeentelijke beleid wordt bewerkstelligd. Door middel van jongerenparticipatie kunnen de jongeren uit Sint-Michielsgestel hun stem laten horen en adviezen geven aan de ambtenaren die de beleidsstukken schrijven. Om dit hoofddoel te bereiken, hebben de ambtenaren de volgende nevelendoelen opgesteld:

- Aansluiting bij de belevingswereld van de jongeren.
- Politieke bewustwording creëren onder de jongeren.
- De ruimte aanbieden voor jongeren om zelf met ideeën of voorstellen te komen.

De rol van de gemeente omtrent het jongerenparticipatietraject

Gemeente Sint-Michielsgestel wil het jongerenparticipatiebeleid niet helemaal uitbesteden aan jongeren, maar zij wil hen wel betrekken bij het opstellen van beleidsstukken van bepaalde beleidsterreinen. Zij wil dus de regie niet uit handen geven, maar zij willen jongeren hierbij betrekken.

De drie partijen die betrokken zijn bij het jongerenparticipatietraject

In Gemeente Sint-Michielsgestel zijn vier partijen actief betrokken bij het jongerenparticipatietraject, namelijk: het presidium, de wethouder Jeugdzaken en de afdelingen Communicatie en Jeugdzaken. Het presidium (de gemeenteraad en het college) is verantwoordelijk voor de beleidsmatige beslissingen omtrent jongerenparticipatie, zoals het geven van toestemming voor het implementeren van een bepaald beleidsplan voor jongerenparticipatie, etc. De wethouder Jeugdzaken is bestuurlijk verantwoordelijk voor het jongerenparticipatietraject. Hij kaart de opgestelde beleidsplannen voor jongerenparticipatie aan bij het presidium, bewaakt het proces van projecten betreffende jongerenparticipatie en dergelijke. De afdeling Communicatie (vooral Marcelle Assenberg en Trudy van de Westelaken) waakt erop dat de genomen besluiten omtrent het jongerenparticipatietraject daadwerkelijk worden uitgevoerd. Zij is niet verantwoordelijk voor het externe proces van het jongerenparticipatietraject. Dit valt meer onder de portefeuille van de afdeling Jeugdzaken. Afhankelijk van het beleidsterrein waarvoor jongerenparticipatie wordt ingezet, kunnen er meerdere partijen hierbij worden betrokken. Er is geen aldus geen duidelijke projectleider gedefinieerd voor het jongerenparticipatietraject, maar de activiteiten zijn uitgezet bij vier verschillende partijen.

Budget en urenverdeling omtrent het jongerenparticipatietraject

In het overleg zijn wij er niet in geslaagd een bepaald budget vast te stellen en een duidelijke uren- en taakverdeling te maken voor de afdelingen Jeugdzaken en Communicatie omtrent het traject jongerenparticipatie. De reden hiervoor is dat de aanwezige ambtenaren op dit moment niet in staat zijn hier definitieve beslissingen over te nemen. Zij gaven wel aan dat wij bij het opstellen van het advies voor het uitbreiden van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente rekening moeten houden met de twee factoren: geld en tijd.

De participatieladder van Roger Hart

De ambtenaren overschatten hun positie op de participatieladder van Roger Hart. Zij gaven aan dat de gemeente zich op treden 3, 4 van de ladder bevindt, terwijl zij in de realiteit op treden 2,3 zit. De ambtenaren willen maximaal naar niveau 7, maar zij willen dit niveau niet meteen doorvertalen in alle projecten. Afhankelijk van de interesses van jongeren voor een bepaald beleidsterrein, zou een project voor jongerenparticipatie op een ander niveau op de ladder kunnen worden geplaatst.

Interne overlegvormen over het jongerenparticipatietraject

Er zijn geen interne overlegvormen ingesteld over het jongerenparticipatietraject door de ambtenaren. Dit overleg is dan ook de eerste maal dat zij alle bij elkaar zijn gekomen om te overleggen over het traject jongerenparticipatie.

9.4 Tot slot

Het overleg is succesvol verlopen, omdat de aanwezige ambtenaren over enkele risicofactoren duidelijke beslissingen hebben genomen, zoals de doelstellingen, etc. Daarnaast heeft dit overleg ervoor gezorgd dat zij voor het eerst bij elkaar zijn gekomen om te overleggen over het traject jongerenparticipatie. Hierdoor hebben zij zelf ondervonden dat een dergelijk overleg erg nuttig kan zijn. Ook heeft dit overleg ervoor gezorgd dat de ambtenaren geconfronteerd zijn met hun huidige en toekomstige gewenste situatie omtrent jongerenparticipatie. Hierdoor hebben zij zich gerealiseerd dat zij zich op dit gebied nog verder kunnen ontwikkelen.

10. VISIE OP COMMUNICATIE

In dit hoofdstuk beschrijven wij de visie op communicatie waarop het jongerenparticipatietraject is gestoeld aan de hand van de participatieladder van Roger Hart en het communicatiekruispunt van Van Ruler. In de eerste paragraaf zetten wij de huidige visie op communicatie omtrent het jongerenparticipatietraject uiteen. De tweede paragraaf beschrijft de realistische visie op communicatie. Tot slot wordt in de derde paragraaf deze visie gekoppeld aan een van de vier communicatiestrategieën van Van Ruler.

10.1 De huidige visie op communicatie

In hoofdstuk 8 hebben wij geconstateerd dat Gemeente Sint-Michielsgestel zich bevindt op de treden 2/3 van de participatieladder van de Amerikaanse psycholoog Roger Hart. Dit niveau wordt ook wel 'schijnparticipatie' genoemd. Hieronder wordt verstaan dat de jongeren alleen gebruikt worden 'ter versiering.' Hiermee wordt bedoeld dat jongeren erbij gehaald worden voor de show, puur voor de aanwezigheid, zodat het net lijkt of ze ook een inbreng hebben. Een visie op communicatie die bij het jongerenparticipatietraject van Gemeente Sint-Michielsgestel past is de eenzijdige visie op communicatie.

In de eenzijdige visie op communicatie ziet men communicatie als "een proces van niet specifiek gerichte verspreiding met uitsluitend aandacht voor de actie van de zender; het gaat hierbij om een eenzijdige uiting van signalen" (Van Ruler, 1996, p. 72). Bij deze manier van denken is het effect "zo vanzelfsprekend dat er niet hoeft te worden nagedacht of er wel ontvangers zijn, zo ja wie die ontvangers zijn, of personen niets in de weg staat om te ontvangen, of de ontvanger geïnteresseerd is om te ontvangen en vervolgens of ze er wel mee doen wat de zender denkt dat ze er mee doen" (Van Ruler, 1996, p. 44). De kinderburgemeester is hiervan een goed voorbeeld. De gemeente heeft op verzoek van de wethouder van Jeugdzaken en de burgemeester de kinderburgemeester in het leven geroepen zonder te onderzoeken of jongeren hier geïnteresseerd in zijn en/of dit idee een geschikt middel is voor jongerenparticipatie.

10.2 De realistische visie op communicatie

De doelen die in het overleg (hoofdstuk 9) zijn opgesteld voor het jongerenparticipatietraject (input van jongeren gebruiken bij beleidsvorming, aansluiting bij de belevingswereld van jongeren, politieke bewustwording creëren onder de jongeren en proactieve houding van jongeren stimuleren) impliceren dat het de ambitie van de gemeente is om hoger op de participatieladder te komen en dit niveau(s) ook vast te houden. Tijdens het overleg heeft de gemeente aangegeven dat zij maximaal op trede 7 van de participatieladder wil eindigen. Trede 7 vraagt om initiatief vanuit de jongeren, waarbij de volwassenen op initiatief van de jongeren bij besluitvorming kan worden betrokken of volwassenen zijn beschikbaar ter begeleiding. Het vraagt dan wel van de gemeente om de jongeren als gelijkwaardige partner te beschouwen en vertrouwen in hen te hebben en dit ook te geven. Dit heeft ten doel een volwaardige dialoog tussen de gemeente en de jongeren tot stand te brengen. Aangezien de gemeente op dit moment geen draagvlak heeft voor dit dialoog met jongeren binnen haar gemeente, rekening houdend met de kritische risicofactoren, dient zij eerst het behalen van de treden 4/5 van de participatieladder na te streven. Hierdoor wordt er draagvlak gecreëerd voor het voeren van een dialoog met de jongeren, waardoor het behalen van de trede 7 realistischer wordt gemaakt.

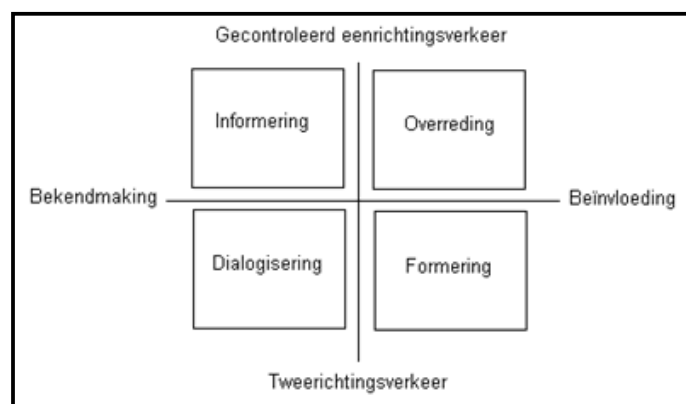
Bij de trede 4 van de participatieladder worden jongeren geïnformeerd over de initiatieven van de volwassenen (in dit geval van de gemeente). De jongeren weten in dit geval waar participatie over gaat en wie er waar en wanneer zal beslissen, maar volwassenen kiezen de projecten en beslissen erover. Bij trede 5 krijgen jongeren echt inspraak, maar worden niet betrokken bij de uitspraak. Ook hier wordt het proces door volwassenen opgestart, maar jongeren worden geraadpleegd en hun meningen worden serieus genomen. Deze trede is de eerste reële vorm van participatie. Een visie op communicatie die hier meer recht aan doet is de instrumentele visie op

communicatie. In de instrumentele visie wordt communicatie gezien als een instrument dat ingezet wordt met als doel het bereiken van door de zender vastgestelde resultaten bij de ontvanger. Bij deze visie neemt de zender het initiatief tot zenden en bepaalt ook de inhoud van de boodschap. De ontvanger is slechts actief in de ruimte die hij krijgt van de zender (feedback- en feedforward mogelijkheden).

10.3 De communicatiestrategie

De communicatiestrategie die bij de hierboven beschreven communicatievisie van toepassing is, beschrijft Van Ruler in haar communicatiekruispunt (zie onderstaande figuur) als “overreden”. Het “overreden” is een kruising van gecontroleerd eenrichtingsverkeer en gerichte beïnvloeding. Overreden betekent dat de zender (in dit geval de gemeente) de ontvanger (in dit geval de jongeren uit gemeente Sint-Michielsgestel) wil beïnvloeden over een bepaald onderwerp (in dit geval jongerenparticipatie). De gemeente moet aan jongeren duidelijk maken wat zij onder jongerenparticipatie moeten verstaan, wat zij hieraan hebben, hoe zij kunnen participeren, etc. Zodat de gemeente jongeren kan beïnvloeden om te participeren met jongeren. Vervolgens moet de gemeente ruimte creëren voor feedback- en feedforward mogelijkheden van jongeren uit de gemeente. Hierdoor krijgt de gemeente inzicht op de meningen van de jongeren over de initiatieven van de gemeente voor het jongerenparticipatietraject.

Figuur 1: Het communicatiekruispunt van Van Ruler

In het volgende hoofdstuk beschrijven wij wat er daadwerkelijk moet gebeuren, wil de gemeente de hierboven beschreven communicatiestrategie bereiken zodat zij van treden 2/3 naar treden 4/5 van de participatieladder kunnen komen.

11. AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geven wij stap voor stap aan hoe de gemeente de gewenste communicatiestrategie, die in het vorige hoofdstuk is beschreven, kan bereiken. Hierdoor wordt er een antwoord gegeven op de vraagstelling die wij in het begin van deze scriptie hebben geformuleerd, namelijk: hoe kan de gemeente het jongerenparticipatietraject binnen haar gemeente uitbereiden.

11.1 Stap 1 De rol van de betrokken partijen uitwerken

11.1.1 De rol van de afdeling Communicatie

Uit de beschrijving van het vorige hoofdstuk kan er worden opgemaakt dat communicatie een belangrijke rol speelt bij het jongerenparticipatietraject. Daarom adviseren wij als eerste dat de afdeling Communicatie hierbij een centrale rol gaat spelen. Op dit moment waakt deze afdeling ervoor dat men zich binnen de gemeente houdt aan de gemaakte afspraken voor het jongerenparticipatietraject. Wij adviseren deze rol uit te breiden naar het adviseren, begeleiden en ondersteunen van het hele jongerenparticipatietraject, zodat de beoogde communicatiestrategie en daarmee de doelen voor jongerenparticipatie worden bereikt. Wij hebben ondervonden dat Trudy van de Westelaken en Marcelle Assenberg van de afdeling Communicatie zich weliswaar inzetten voor het jongerenparticipatietraject, maar dat zij weinig tijd hiervoor overhouden omdat zij andere verantwoordelijkheden hebben. Dit gebrek aan tijd zou op den duur ten koste kunnen gaan van de kwaliteit van het jongerenparticipatietraject, zoals het niet behalen van de doelstellingen, etc.

Wij adviseren de gemeente een nieuwe communicatiemedewerker in dienst te nemen die de hele verantwoordelijkheid draagt voor het jongerenparticipatietraject. Deze persoon fungeert als procesbewaker die het volledige proces in de gaten houdt en begeleidt. Hij (of zij) heeft overzicht op alles wat er speelt: zowel praktische zaken, adviesontwikkeling, nieuwe inzichten, voornemens en zicht op het jongerenparticipatietraject. Hij houdt dit traject scherp en begeleidt waar nodig. Daarnaast monitort hij aan de ene kant de belangen van de afdelingen Jeugdzaken (beleidsmedewerkster Anja Leerintveld en wethouder Jeugdzaken Ben Lenen), Communicatie (Trudy van de Westelaken en Marcelle Assenberg) en de burgemeester (Jan Pommer). Aan de andere kant monitort hij de belangen van de jongeren uit de gemeente. Om dit kunnen realiseren, moet de communicatiemedewerker deze partijen proberen regelmatig rond tafel te krijgen. Zodat de verschillende belangen duidelijk in beeld kunnen worden gebracht. Hiervoor zou er maandelijks vergaderd kunnen worden met een vaste agenda. Deze persoon is de voorzitter van de vergadering en probeert de belangen zo veel mogelijk inzichtelijk te maken. Als eerste prioriteit zou hij de belangen van de gemeente op papier moeten krijgen (wat wij deels al hebben gerealiseerd) en vervolgens de belangen van de jongeren uit de gemeente. In paragraaf 11.3 beschrijven wij hoe deze persoon de belangen van jongeren uit de gemeente kan monitoren.

Omdat de gemeente weinig tijd en geld voor het jongerenparticipatietraject heeft, zou zij een communicatiestudent(e) aan kunnen nemen, om de hiervoor beschreven taken uit te laten voeren. Wij adviseren hiervoor een vierdejaars student aan te nemen, zodat er zo min mogelijk begeleiding nodig is. Daarnaast beheerst een vierdejaars student de vaardigheden en kwaliteiten op niveau. Daar waar nodig kan de afdeling Communicatie hem begeleiden.

11.1.2 Profielschets van de vierdejaars communicatiestudent

Om er zeker van te zijn dat de vierdejaars student over voldoende kennis en vaardigheden beschikt om de taak van een dergelijke functie op zich te kunnen nemen, hebben wij hiervoor een profiel opgesteld. Deze persoon dient affiniteit te hebben met overheidscommunicatie en jongerenparticipatie. Daarnaast moet hij over goede

communicatieve vaardigheden beschikken zowel mondeling als schriftelijk. Deze persoon is creatief, leergierig en beschikt over een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Tot slot dient deze persoon ervaring te hebben met het organiseren van activiteiten. Deze persoon dient de volgende vaardigheden te bezitten:

- produceren van diverse communicatiemiddelen
- monitoren van de omgeving
- schrijven van webteksten
- uitvoeren van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeken

De Fontys Hogeschool Communicatie in Eindhoven heeft een website (Come2know) waarop bedrijven stagevacatures kunnen plaatsen. De hierboven beschreven profielschets zou verwerkt kunnen worden in een vacature en kan op deze site geplaatst worden.

11.1.3 De rol van de afdeling Jeugdzaken

Uit de confrontatie hebben wij geconstateerd dat de wethouder van Jeugdzaken (Ben Leenen) bestuurlijk verantwoordelijk is voor het jongerenparticipatietraject. Hij legt de opgestelde plannen voor jongerenparticipatie voor bij het presidium en bewaakt over het proces van projecten omtrent jongerenparticipatie en dergelijke. Doordat deze wethouder ook andere verantwoordelijkheden heeft naast deze functie, zou het kunnen voorkomen dat hij weinig tijd overhoudt voor het jongerenparticipatietraject.

Waardoor het continueren van dit traject in gevaar zou kunnen komen. Daarom adviseren wij dat de wethouder bij het uitvoeren van deze taken de door ons geadviseerde nieuwe communicatiemedewerker hierbij betreft. In dit geval draagt hij zijn taken over aan deze persoon, maar houdt de regie wel in handen. De wethouder plant dan vaste momenten met deze persoon in om de voortgang van het jongerenparticipatietraject te kunnen bespreken, bijvoorbeeld door middel van een maandelijks overleg. De wethouder bespreekt of de communicatiemedewerker ergens problemen mee heeft en/of het traject succesvol verloopt en/of de doelstellingen zijn behaald, etc.

Aangezien Anja Leerintveld (beleidsmedewerkster Jeugdzaken) kennis en ervaring heeft op jeugd gerelateerde zaken moet zij ook betrokken worden bij dit proces. Zij kan deze communicatiemedewerker informeren over allerlei aan jongeren gerelateerde zaken. In hoeverre Anja Leerintveld deze persoon zou kunnen begeleiden, is afhankelijk van haar eigen tijd en capaciteit. Wij adviseren wel dat zij deze persoon minimaal eens per twee maanden begeleidt, omdat zij tevens als beleidsmedewerkster Jeugdzaken ook baat heeft bij de informatie die zij weer uit dit overleg zou kunnen halen.

11.1.4 De rol van de burgemeester

Aangezien de burgemeester Jan Pommer jongerenparticipatie hoog op de agenda heeft gekregen en hierover erg enthousiast is, moet hij nauw betrokken worden met het traject jongerenparticipatie. De door ons geadviseerde communicatiemedewerker dient de burgemeester regelmatig op de hoogte te brengen over de stand van zaken omtrent jongerenparticipatie door middel van bijvoorbeeld minimaal eens per 2 maanden een kort overleg. In dit overleg wordt hij op de hoogte gesteld over de voortgang van een bepaald project voor jongerenparticipatie. Hierdoor krijgt hij de mogelijkheid om zijn mening en ideeën hierover te geven, maar wellicht ook deze informatie te promoten tijdens bijvoorbeeld een raadsvergadering of interview die hij mogelijk heeft met een krant, etc.

11.2 Stap 2 Uitbreiden van de Nota Jeugdbeleid 2010-2014 omtrent het jongerenparticipatietraject

11.2.1 De toekomstige visie op jongerenparticipatie

In het vorige hoofdstuk hebben wij de toekomstige visie op communicatie voor het jongerenparticipatietraject beschreven. Dit aspect moet in de nieuwe Nota Jeugdbeleid worden opgenomen, zodat dit officieel wordt gemaakt. Hierdoor wordt de kans vergroot dat er een eenduidige visie omtrent het jongerenparticipatietraject wordt nagestreefd. Zodat zij met jongeren uit de gemeente in dialoog kunnen gaan, en waardoor het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente wordt uitgebreid.

11.2.2 SMART-doelstellingen

Het overleg (hoofdstuk 9) heeft er voor gezorgd dat wij de vijf ambtenaren zo ver hebben gekregen om duidelijke doelstellingen voor het jongerenparticipatietraject op te stellen. Als hoofddoel willen de ambtenaren de input van jongeren gebruiken bij verschillende nader te bepalen beleidsonderwerpen, zodat er structurele jongerenparticipatie bij het gemeentelijke beleid wordt bewerkstelligd. Door middel van jongerenparticipatie kunnen jongeren hun stem laten horen en adviezen geven aan de ambtenaren die de beleidsstukken schrijven. Om deze doelstelling te bereiken hebben de ambtenaren de volgende nevendoelen opgesteld:

- Aansluiting bij de belevingswereld van jongeren.
- Politieke bewustwording creëren onder de jongeren.
- De ruimte bieden om zelf met ideeën of voorstellen te komen/ jongeren dienen zelf proactief bij de gemeente aan te kloppen.

De hoofd- en nevendoelen moeten opgenomen worden in de nieuwe Nota Jeugdbeleid 2010-2014, zodat deze doelen officieel worden gemaakt. Hierdoor wordt de kans vergroot dat iedereen dezelfde doelen nastreeft en zich ook daadwerkelijk houdt aan deze doelstellingen om zodoende een stap dichterbij het uitbreiden van het jongerenparticipatietraject te komen. Wij zijn niet in de positie om de genoemde doelen SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden) te formuleren. Deze doelen moeten wel SMART geformuleerd worden, zodat de doelen haalbaar en vooral ook meetbaar worden gemaakt voor de gemeente. Hierdoor wordt het risico beperkt dat men zich niet aan de doelen houdt, zoals nu het geval is. Omdat wij zelf geen inzicht hebben in wat voor de gemeente wel en niet haalbaar is, zijn we daarom nu niet in staat de doelen SMART te formuleren voor de gemeente. Wel geven wij hieronder een aantal handvatten weer voor het formuleren van SMART-doelen.

Specifiek

Omschrijf het doel duidelijk en concreet. Het moet een waarneembare actie, gedrag of resultaat beschrijven waaraan een getal, bedrag, percentage of ander kwantitatief gegeven verbonden is. Een heldere doelstelling geeft antwoord op de zes “W-vragen”:

- Wat willen wij bereiken?
- Wie zijn erbij betrokken?
- Waar gaan wij het doen?
- Wanneer gebeurt het?
- Welke delen van de doelstelling zijn essentieel?
- Waarom willen wij dit doel bereiken?

Probeer een duidelijk verband te zien tussen de doelstelling en de activiteiten die er gevraagd worden. Naarmate de doelstelling preciezer geformuleerd is, wordt het makkelijker er invulling aan te geven.

Meetbaar

Er moet een systeem, methode en procedure zijn om te bepalen in welke mate het doel op een bepaald moment bereikt is. Een SMART-doelstelling is normerend: het is een maat voor de kwaliteit van de te leveren inspanningen. Er dient een nulmeting opgesteld te worden om de startsituatie te bepalen.

Acceptabel

Wanneer er een doel wordt opgesteld, dient er ook na gegaan te worden of er een draagvlak voor is. De medewerkers moeten het willen, anders wordt het doel niet gehaald of ontstaat er geen blijvende verandering. Hierbij speelt de factor efficiëntie een belangrijke rol. De medewerker moet de tijd en ruimte hebben om zich voor een doel in te zetten. Gezien er binnen de gemeente de factoren geld en tijd als belemmeringen kunnen werken, dient zij hierop extra te letten. Hoeveel deze factoren aan de doelen gekoppeld zijn, des te aanvaardbaar de doelen.

Realistisch

Het doel moet realistisch geformuleerd worden, maar ook zeker ambitieus. Een te gemakkelijk doel is ook niet interessant, omdat het mensen niet uitdaagt en geen bevrediging oplevert. Het beste is doelen op te stellen die net boven het niveau van de persoon of de organisatie liggen en die ongeveer 50% kans van slagen hebben. Wanneer men het gevoel heeft iets extra's te moeten om het doel te realiseren, voelen ze zich trots en dat geeft energie voor het realiseren van nieuwe doelen. Een SMART geformuleerd doel moet gezien worden als een project, niet als een taak. Durf een uitdaging aan te gaan!

Tijdsgebonden

Een SMART-doelstelling heeft een duidelijke start- en einddatum. Omdat er binnen de gemeente de factor tijd een belemmerende werking op het succes van het jongerenparticipatietraject zou kunnen hebben, dient de gemeente bij het versmarten van doelen hiermee rekening te houden. De gemeente dient hier zo realistisch en efficiënt mogelijk in te zijn.

Om de hierboven geschetst handvatten duidelijk te maken, hebben wij de eerste nevendoelstelling voor het jongerenparticipatietraject (aansluiting bij de belevingswereld van de gemeente) als volgt SMART geformuleerd: "De afdeling Communicatie heeft een nieuw middel ingezet vóór 1 december 2010, waarbij vóór 1 juni 2011 door middel van een kwantitatief onderzoek kan worden vastgesteld dat minimaal 30% van de jongeren uit Sint-Michielsgestel tussen 12 en 22 jaar hiervan kennis heeft genomen". Deze SMART-doelstelling dient ter illustratie.

11.2.3 De rollen van de betrokken partijen

Eerder in dit hoofdstuk hebben wij een advies gegeven omtrent de rollen van de afdeling Communicatie, de afdeling Jeugdzaken en de burgemeester bij het jongerenparticipatietraject. Dit advies moet ook doorgetrokken worden in de nieuwe Nota Jeugdbeleid, zodat de rollen van de verschillende partijen officieel worden gemaakt. Hierdoor wordt er meer duidelijkheid ontwikkeld en wordt de kans vergroot dat de partijen zich aan de toegeschreven rol houden. Bovendien zorgt het vaststellen van de rollen van de verschillende partijen in de Nota Jeugdbeleid ervoor, dat er intern een platform/draagvlak wordt gecreëerd voor het uitbreiden van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente.

11.2.4 Andere afspraken

Wij hebben aldus geadviseerd dat de nieuwe communicatiemedewerker regelmatig moet vergaderen met de verschillende partijen over jongerenparticipatie, zodat hij zo goed als mogelijk inzicht krijgt op de voor hun van toepassing zijnde belangen. Dit advies en de daarmee voorgestelde afspraken dienen ook meegenomen te worden in de nieuwe Nota Jeugdbeleid. Daarnaast adviseren wij ook andere afspraken die gemaakt worden omtrent het traject jongerenparticipatie, op te nemen in de Nota

Jeugdbeleid. Dit schept duidelijkheid voor alle betrokken partijen en worden misverstanden voorkomen. Ook wordt hierdoor de kans vergroot dat zij zich hier ook daadwerkelijk aan houden, waardoor Gemeente Sint-Michielsgestel weer een stap dichterbij hun toekomstige visie komt.

11.3 Stap 3 Het jongerenpanel

De gemeente Sint-Michielsgestel moet achterhalen welke motivatie jongeren zouden kunnen hebben voor interactie met deze gemeente, zodat de gemeente hen kan overtuigen (overreden) om met de gemeente te participeren. Jongeren hebben nu de mogelijkheid om teksten te schrijven voor de jongerensite Jongingestel.nl, het maken van promotieartikelen voor deze site en het technische ondersteunen van deze site. Hiermee laat de gemeente jongeren participeren door middel van competentieontwikkeling. Uit de benchmarking (Hoofdstuk 7) hebben wij ondervonden dat jongeren inderdaad o.a. aan deze vaardigheden willen werken. Maar hiernaast zijn er ook tal van andere vaardigheden welke zij graag middels jongerenparticipatie willen ontwikkelen, zoals het ontwikkelen van zelfstandigheid, timemanagement, projectmanagement, etc. Wat wij uit dit onderzoek hebben ondervonden hoeft niet direct te betekenen dat jongeren uit Sint-Michielsgestel ook aan deze vaardigheden willen werken. Het zou kunnen zijn dat jongeren uit Sint-Michielsgestel middels jongerenparticipatie totaal andere competenties willen ontwikkelen.

Daarom adviseren wij de gemeente een jongerenpanel op te zetten om enerzijds te achterhalen welke competenties jongeren middels participatie met de gemeente willen ontwikkelen. Anderzijds zou het jongerenpanel gebruikt kunnen worden om te achterhalen op welke manier jongeren benaderd willen worden voor het jongerenparticipatietraject. Daarnaast moet bepaald worden over welke verschillende beleidsonderwerpen jongeren überhaupt willen praten en de gemeente kan dit op haar beurt toetsen met hetgeen zij willen bespreken. Hiervoor kan de gemeente de middelbare scholen binnen de gemeente benaderen om een groep jongeren te vinden die vanuit een intrinsieke motivatie mee willen praten. Met het jongerenpanel kan de gemeente regelmatig interactieve bijeenkomsten organiseren en de jongeren uitnodigen te achterhalen aan welke competenties zij willen werken, over welke beleidsonderwerpen zij willen praten en hoe zij met de gemeente wensen te participeren. Hiervoor kan een kwantitatief onderzoek de leidraad zijn in deze bijeenkomsten. Gemeente Helmond heeft voor het inventariseren van de gewenste te ontwikkelen competenties van jongeren ook een dergelijk panel opgezet en het blijkt een groot succes te zijn.

11.3.1 Uitwerking van het jongerenpanel

Hieronder werken wij het jongerenpanel gedeeltelijk uit, om duidelijk te maken hoe dit panel kan worden vormgegeven. Er kunnen bijeenkomsten worden georganiseerd met bijvoorbeeld de burgemeester, de wethouder van Jeugdzaken, etc. Deze bijeenkomsten moeten interactief zijn, zodat jongeren zich niet snel vervelen. Hiervoor zou er voor een ruimte gekozen kunnen worden die jongeren gezellig vinden, zoals een plaatselijk café, etc. Daarnaast moeten de eerste drie bijeenkomsten aandacht besteedt worden aan het vinden van een vaste kerngroep van jongeren die vanuit een intrinsieke motivatie openstaan voor gemeentelijke participatie. Andere bijeenkomsten kunnen in het teken staan van bijvoorbeeld het inventariseren van de competenties die jongeren door middel van participatie willen ontwikkelen en het bepalen van welke beleidsonderwerpen zij willen bespreken. Bij het tot stand brengen van een dergelijk panel kunnen er een aantal valkuilen optreden die in de weg kunnen staan voor een succesvol panel. Hieronder geven wij die valkuilen weer:

- Zie het panel als een contactpunt tussen jongeren en de gemeente om mee samen te werken om ideeën op te doen en om activiteiten bekend te maken.
- Maak er een actief panel van, waar jongeren en gemeente bij elkaar komen. Bij het organiseren en vormgeven van activiteiten in het kader van politieke jongerenparticipatie is het van belang dat het vergroten van de mate van politieke sensitiviteit van de participerende jongeren centraal staat.
- Behandel jongeren als gelijkwaardig gesprekspartner.

11.3.2 Voorbereiden en uitvoeren van een jongerenpanel

Het voorbereiden en uitvoeren van een dergelijk panel vraagt redelijk veel tijd en geld. Daarom adviseren wij de gemeente om naast de vierdejaars communicatiestudent ook een extra communicatiestudent in te zetten bij het opstarten en de verdere uitvoering van dit jongerenpanel totdat er een moment ontstaat waarop het overgedragen kan worden aan de vierdejaars communicatiestudent. Voor dit project is één student te weinig, omdat er erg veel aan organisatorische zaken bij een dergelijk initiatief komen kijken. Daarom adviseren wij om een afstudeerduo van de Fontys Hogeschool Communicatie in dienst te nemen. Het is ook mogelijk om dit advies uit te laten voeren door een groepje vierdejaars communicatiestudenten. In de eerste helft van het vierde studiejaar moeten zij aan de slag in zelf georganiseerde communicatiebureaus. Ieder communicatiebureau neemt verschillende externe opdrachten aan. Het opzetten en uitvoeren van een dergelijk jongerenpanel zou als opdracht onder een dergelijk communicatiebureau kunnen worden ondergebracht. Om er zeker van te zijn dat een of meerdere communicatiestudenten het hierboven beschreven advies succesvol kunnen uitvoeren, hebben wij een profielschets gemaakt. De vierdejaars communicatiestudenten ondersteunen de door ons geadviseerde nieuwe communicatiemedewerker. Zij zijn verantwoordelijk voor de organisatorische aspecten die horen bij het opzetten van een jongerenpanel, zoals de voorbereiding van de bijeenkomsten, etc. Daarnaast begeleiden zij de jongeren in de bijeenkomsten van dit jongerenpanel. Tot slot zouden zij bijvoorbeeld een kwantitatief onderzoek onder dit jongerenpanel kunnen uitvoeren om te achterhalen over welke beleidsonderwerpen zij willen spreken, welke competenties zij door middel van participatie willen ontwikkelen en door middel van welke communicatiemiddelen zij met de gemeente willen participeren. Deze studenten moeten de volgende vaardigheden bezitten:

- Het opzetten en uitvoeren van een project
- Het uitvoeren en analyseren van een kwantitatief onderzoek
- Het kunnen uitbrengen van een goed communicatie advies

11.4 Stap 4 Promotie van het jongerenpanel

Om bekendheid te geven aan het panel is het gebruik maken van communicatiemiddelen erg belangrijk. Hierdoor kunnen er jongeren geworven worden voor het panel. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld flyers en posters op de scholen in de gemeente gebruikt worden. Daarnaast kan de jongerensite Jongingestel.nl gebruikt worden voor het bekendmaken van het panel onder de jongeren. Via deze jongerensite kunnen jongeren opgeroepen worden om deel te nemen aan het panel. Hiervoor kan een poster in de vorm van een pop-up gemaakt worden op deze site. Vervolgens kan het idee van een jongerenpanel worden uitgewerkt op de jongerensite. Op deze site wordt er dan een forum geplaatst waarop de jongeren van deze bijeenkomsten verder kunnen discussiëren. Bovendien kunnen jongeren hier terecht voor informatie over de bijeenkomsten, zoals tijd en plaats, etc.

11.5 Stap 5 Doorontwikkeling van de jongerensite Jongingestel.nl

Ook kan de gemeente de jongerensite met meer gemeentelijke informatie voorzien. Op dit moment zet de gemeente 20% gemeentelijke informatie op de site. Hierdoor is de kans groot dat de jongeren uit Sint-Michielsgestel weinig affiniteit met de site hebben, waardoor ze op de site afhaken. Om dit te kunnen voorkomen, zou de gemeente kunnen proberen om richting de 50% gemeentelijke informatie te gaan. Uit het onderzoek van NJR en de benchmarking (hoofdstuk 7) is namelijk gebleken dat jongeren geïnteresseerd zijn in informatie over onderwerpen als uitgaan, evenementen, winkelen, etc. Dat de jongeren uit Helmond en Haarlemmermeer geïnteresseerd zijn in deze onderwerpen, wil niet zeggen dat ook jongeren uit Sint-Michielsgestel deze onderwerpen interessant vinden. Om te achterhalen welke onderwerpen de jongeren uit Sint-Michielsgestel interessant vinden, kan het jongerenpanel ingezet worden. Om deze vervolgens terug te laten komen op de site.

De jongerensite wordt momenteel gecoördineerd door een medewerker van het Centrum voor Jeugd en Gezin, maar wij adviseren dat de gemeente de jongerensite zelf gaat coördineren, omdat deze externe persoon niet dicht bij de gemeente staat en dus ook niet bij de doelstellingen voor jongerenparticipatie (zoals verwoord in de voorgestelde adviezen). Door de jongerensite zelf te coördineren, kan de ontwikkeling van het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente worden bevorderd. Ook

dient de gemeente zo dicht mogelijk bij de site te blijven staan om uiteindelijk een platform te kunnen creëren waarbij zij in dialoog kunnen gaan met jongeren. Dit zou een mooie taak kunnen zijn voor de door ons geadviseerde communicatiemedewerker.

11.6 Stap 6 In dialoog gaan met jongeren

Wanneer de gemeente de hierboven geadviseerde vijf stappen succesvol heeft uitgevoerd, zit zij op de treden 4/5 van de participatieladder van Rogert Hart gekoppeld aan de communicatiestrategie “overreden” van Van Ruler. Hoe de gemeente van deze treden 4/5 naar de treden 6/7 (“dialogiseren”) van de participatieladder moet komen, is moeilijk voor ons om te adviseren omdat de gemeente waarschijnlijk een aantal jaren nodig heeft om de vijf genoemde stappen succesvol uit te kunnen voeren. Wanneer het zo ver is dat deze vijf stappen succesvol zijn uitgevoerd, adviseren wij de gemeente om weer een Communicatie afstudeerduo in dienst te nemen die een advies uitbrengen omtrent het daadwerkelijk in dialoog treden met jongeren om zich zodoende naar de treden 6/7 van de participatieladder kunnen bewegen.

12. NAWOORD

Terugkijkend op deze scriptie denken wij dat Gemeente Sint-Michielsgestel van jongerenparticipatie zeker een succes kan maken met de door ons waargenomen motivatie van alle betrokkenen. Wij hopen dat het door ons aangedragen advies zoals in deze scriptie beschreven als zodanig wordt uitgevoerd. Dat zou een pluim zijn voor ons werk! Over enkele jaren zullen wij de desbetreffende ambtenaren benaderen om te vragen in hoe verre zij ons advies hebben geïmplementeerd en tot welke resultaten dit heeft geleid. Wij hebben met veel plezier aan deze scriptie gewerkt en zien dit als een goede opwarmer voor onze toekomstige loopbaan als communicatieprofessional!

14. LITERATUURLIJST

Interne documenten Gemeente Sint-Michielsgestel

- o De Nota Jeugdbeleid 2006-2010, paragraaf 2.4 en 2.5
- o Van De Kerkhof, A (2005), Geen groei zonder veranderingen, Gestel. Gemeentesecretaris. Bladzijde 3
- o Voorstel Nota Jeugdbeleid 2011-2014 door Anja Leerintveld, beleidsmedewerkster afdeling Jeugd.

Boeken

- o Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de, (2001). Basisboek Methoden en Technieken, Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek, Groningen, Stenfort Kroese.
- o Van Ruler, B. (2003) Strategisch management van Communicatie, Deventer, Samsom.
- o Van Dam, N & Marcus, J (2005). Een praktijkgerichte benadering van Organisatie en Management (5e editie), Groningen Houten, Wolters-Noordhoff.
- o I. Groen. & Boschma, J. (2007). Generatie Einstein, Amsterdam, Pearson Education Benelux b.v.
- o L. Jumelet & I. wassenaar (2003), Overheidscommunicatie, Zutphen, ThiemeMeulenhoff.
- o F.Emmerik (2008), Het gezellige discussieboek, Amsterdam, BBNC Uitgevers.
- o B. Padmos (2006), De scriptiesupporter, een doeltreffende aanpak van je scriptie, Apeldoorn/Antwerpen, Garant.

Naslagwerken

- o Onderzoek: 'De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten'. Quicksan onder 175 gemeenten. Februari 2010 door Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander, (blz. 5,6)
- o Y. Bruins, (2002), Zeg het maar. Jeugdparticipatie? Niet meer weg te denken, Velp, Spectrum
- o De Wijde Blik communicatie-advies, J.W. Vermeulen, juni 2008
- o Verwey-Jonker Instituut & Stichting Alexander: De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten (blz. 14, 29)
- o Het bereiken van knuffeljongeren, Kaspers 2001
- o Aalberts. C, Aantrekkelijke politiek: een onderzoek naar jongeren en popularisering
- o Scriptie: "It takes two: Helmond jong 2Gether" geschreven door Stephanie Dentener en Huib van den Boogaard, 2008

Websites

- o Website van Gemeente Haarlemmermeer www.haarlemmermeer.nl
- o Website van Gemeente Helmond: <http://www.helmond.nl>
- o Website van HJ2G: <http://www.helmondjong2gether.nl>
- o Website van Menes.nu: <http://www.menes.nu/>
- o <http://www.jonglokaalbokaal.nl/enquete/adviescommunicatie> & www.YOUR09.nl
- o <http://www.sint-michielsgestel.nl/politiek-en-organisatie/kinderburgemeester/>
- o <http://www.jongerenambassadeurs.nl/over-de-ja/geschiedenis.html>
- o <http://www.sint-michielsgestel.nl/>

13. BIJLAGEN

Bijlage 1: Contactgegevens

Bijlage 2: De debriefing

Bijlage 3: Organisatie

Bijlage 4: Interviews

Bijlage 4.1: Interview met Ben Leenen 22 maart 2010

Bijlage 4.2: Interview met Anja Leerintveld 1 maart 2010

Bijlage 4.3 Interview met Marcelle Assenberg 19 maart 2010

Bijlage 4.4: Interview met Jan Pommer 12 maart 2010

Bijlage 4.5: Interview met Trudy van de Westelaken 22 februari 2010

Bijlage 5: Uitwerking overleg d.d. 20 april 2010

Bijlage 6: Voorbereiding van het overleg d.d. 20 april 2010

Bijlage 7: Uitwerking van de sheets overleg d.d. 20 april 2010

Bijlage 8: PowerPoint Presentatie bij het overleg d.d. 20 april 2010

Bijlage 1 Contactgegevens

Opdrachtgever:

Naam: Gemeentehuis Sint-Michielsgestel
 Adres: Meanderplein 1
 Postcode/ plaats: 5271 GC Sint-Michielsgestel
 Telefoonnummer: (073) 553 11 11
 E-mailadres: gemeente@sint-michielsgestel.nl
 Internetadres: www.sint-michielsgestel.nl

Stagecoördinator: Marcelle Assenberg, communicatieadviseur
 Telefoonnummer: (073) 553 1283
 Email: M.Assenberg@sint-michielsgestel.nl
 Burgemeester: J. Pommer
 Telefoonnummer: (073) 5531100
 Email: J.Pommer@sint-michielsgestel.nl

Contactgegevens Fontys Hogeschool Communicatie:

Naam: Fontys Hogeschool Eindhoven
 Adres: Rachelsmolen 1, gebouw R4
 Postcode/plaats: 5612 MA Eindhoven
 Begeleiding: Jeroen Janssen
 Telefoonnummer: 0877875191
 Email: jl.janssen@fontys.nl

Contactgegevens opdrachtnemers:

Naam: Sabine Kluytmans
 Adres: Strijpsel 4, 5271 ZH Sint-Michielsgestel
 GSM nummer: 06-14705373
 E-mail: sabinekluytmans@hotmail.com
 Naam: Bella Nasseri
 Adres: Leurinksplantsoen 11-1, 7553 GE Hengelo
 Mobiel: 06-48797499
 E-mail: bellanasseri88@hotmail.com

Bijlage 2 De debriefing

Deze debriefing is geschreven naar aanleiding van het gesprek op maandag 18 januari 2010 met Trudy van de Westelaken, communicatieadviseur gemeente Sint-Michielsgestel. In deze debriefing wordt naar voren gebracht hoe wij de opdracht geïnterpreteerd hebben na dit gesprek.

Aanleiding opdracht:

Jongeren in de gemeente Sint-Michielsgestel zijn nog weinig tot niet betrokken bij de gemeente en haar beleidsvorming. Waar dit aan kan liggen is nog onduidelijk. Wellicht is de desinteresse of is het juist de onwetendheid die hierin een rol speelt. Gemeente Sint-Michielsgestel ziet hier graag verandering in.

Opdrachtschrijving:

Aan de hand van een uitgebreid onderzoek een plan ontwikkelen om jongeren meer te betrekken bij de gemeente en haar beleidsvorming.

Doel van de opdracht:

Jongeren kennis laten maken met het reilen en zeilen van de gemeente en meer betrekken bij de beleidsvorming van de gemeente.

Doelgroep:

Jongeren van 12 tot 18 jaar binnen de gemeente Sint-Michielsgestel.

Beschikbare informatie: Zowel gemeente Sint-Michielsgestel, wij zelf en wellicht ook andere gemeentes beschikken over bruikbare informatie, in de vorm van onder andere onderzoeksrapportages, om het project te kunnen starten. Andere belangrijke aandachtspunten en aanknooppunten zijn:

- De jongeren in de gemeente
- De Wegwijzerdag georganiseerd door IPP.
- Randvoorwaarden van gemeente Sint-Michielsgestel (op verschillende gebieden)

Vanzelfsprekend zullen wij deze en andere informatie niet aan derden verstrekken.

Verwachte beroepsproducten:

- Debriefing
- Plan van aanpak/ Onderzoeksvoorstel
- Onderzoeksrapportage
- Adviesrapport/ plan van aanpak

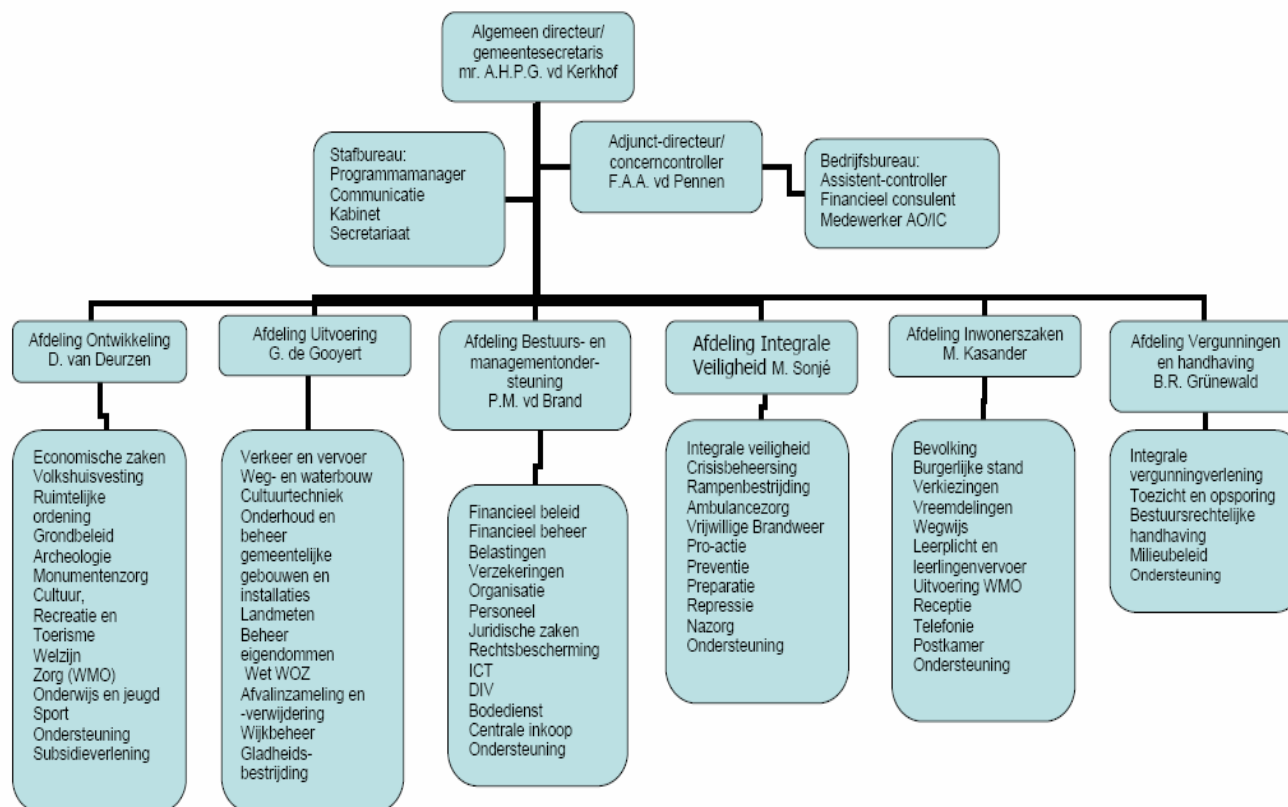
Aandachtspunten

Periode: maandag 8 februari 2010 tot maandag 6 juni 2010

Studielast: 20 ec / circa 70 werkdagen p.p.

Aanwezigheid op het gemeentehuis: 1 keer in de week aanwezig (maandag of vrijdag)

Bijlage 3 Het organigram

Bijlage 4 Interviews

Bijlage 4.1 Interview met Ben Leenen 22 maart 2010

Functie binnen de gemeente en link met jongerenparticipatie

Ben Leenen is een van de wethouders binnen de gemeente met onder andere jeugd in zijn portefeuille.

Visie op jongerenparticipatie

Ben Leenen vindt dat de gemeente meer moet doen dan het voorleggen van alleen ideeën en/of plannen aan jongeren en hun input hierover te vragen. De gemeente dient bepaalde onderwerpen niet alleen systematisch aan jongeren voor te leggen, maar zij zou hen de ruimte kunnen bieden om zelf met ideeën/voorstellen te komen. Jongeren zouden zelf proactief bij de gemeente aan moeten/ kunnen kloppen.

Verwachtingen van het project

Ben Leenen verwacht dat wij een advies opstellen waarin wordt aangegeven hoe jongeren actief bij de gemeente kunnen worden betrokken oftewel geprikkeld kunnen worden om zelf met ideeën bij de gemeente aan te kloppen. Binnen de gemeente is er op dit moment geen formule opgesteld voor een succesvol jongerenparticipatietraject. Uit ervaring is hem opgevallen dat vooral jongeren interesse hebben in de politiek van wie de ouders politiek actief zijn. De gemeente zou graag alle jongeren binnen de gemeente willen betrekken en niet alleen de 'elitegroep'. Daarom dient er een advies opgesteld te worden dat participatie met de gemeente voor alle jongeren aantrekkelijk maakt.

Zijn voorkeur voor een bepaalde leeftijdscategorie

Hij vindt jongeren in de leeftijdscategorie van 14 t/m 18 jaar aantrekkelijk, want zij zijn meer betrokken bij hun eigen gemeente. Jongeren ouder dan 18 jaar zijn aan het oriënteren voor hun studie en toekomstige leven in andere steden en hebben minder affiniteit met hun eigen dorp.

Zijn randvoorwaarde

Wethouder Ben Leenen heeft de volgende randvoorwaarden genoemd waar het door ons opgesteld advies voor het jongerenparticipatietraject aan moet voldoen:

- Het scenario dient toepasbaar te zijn in en door de hele organisatie.
- Het scenario dient voor een lange termijn toepasbaar te zijn.
- Het opgestelde scenario dient weinig tijd en geld in beslag te nemen.

Eerder opgestelde rapporten en dergelijke

Hij verwees ons naar het onderzoeksrapport “Blijf jong, betrek de jeugd” door Michael Ninaber van Eijben. In dit rapport zijn er op basis van een onderzoek onder jongeren diverse aanbevelingen gedaan aan het college/ de raad gemeenteraad om in de beleidsperiode van 2007 tot en met 2010 jongerenparticipatie op allerlei manier te bevorderen. In dit onderzoek kan nuttige informatie staan dat wij zouden kunnen gebruiken voor ons project.

Zijn rol binnen het project

Door wethouder Ben Leenen te enthousiasmeren voor een bepaald advies betreffende jongerenparticipatie binnen de gemeente, is de kans groot dat dit in het nieuwe jeugdbeleid 2010-2014 aandacht hieraan wordt besteed. Tevens kan hij het college en de raad enthousiasmeren voor het implementeren van ons advies omtrent jongerenparticipatie.

Bijlage 4.2 Interview met Anja Leerintveld 1 maart 2010

Functie binnen de gemeente en link met jongerenparticipatie

Anja Leerintveld is beleidsmedewerker Jeugd. Zij houdt zich bezig met het opzetten en uitvoeren van allerlei beleidsonderwerpen betreffende kinderen en jongeren.

Visie op jongerenparticipatie

Jongeren dienen bij (voor hen relevante) beleidsontwikkeling betrokken te worden, zodat er samen met hen beleid kan worden ontwikkeld. Hierdoor zouden zij onder andere duidelijk kunnen maken wat ze wel en niet willen, waar behoefte aan is. Deze participatie dient wel met mate te gebeuren. Tevens moet voorkomen worden dat ze met voorstellen komen die helemaal niet realistisch zijn. De ideale situatie is dat er samen met jongeren beleid ontwikkeld wordt voor jongeren. Jongerenparticipatie is dus meer dan alleen het politieke bewustzijn bevorderen.

Verwachtingen van ons project

Anja Leerintveld verwacht dat wij een plan opstellen om op concrete en samenhangende wijze jongeren te betrekken bij politieke besluitvorming. De gemeente doet dat af en toe op incidentele wijze, maar structurele inbedding is van belang. Misschien is er een soort stappenplan te ontwikkelen om jongeren te betrekken. Een jeugdgemeenteraad met leerlingen van de basisschool heeft tot 2006 gefunctioneerd en bleek geen juiste werkvorm te zijn.

Tot de zomer verzamelt Anja Leerintveld allerlei input voor de nieuwe nota jeugd- en onderwijsbeleid. Daarbij worden het burgerpanel, professionals en raadsleden betrokken. Als het plan over jongerenparticipatie af is, kan dat tevens gebruikt worden om jeugd zelf te betrekken.

Voorkeur voor een bepaalde leeftijdscategorie

Zij prefereert jongeren in de leeftijdscategorie van 14 tot 18, omdat zij vanaf hun achttiende jaar vaak in een ander stad/dorp gaan studeren en wonen. Het heeft geen nut om ze dan te benaderen voor gemeentelijke participatie. Kanttekening er bij is dat 14-18 jarigen het vaak druk hebben en moeilijk te bereiken zijn, maar er wel kansen binnen het onderwijs liggen. Gebleken is dat het helpt als je zelf naar de jongeren toe gaat, op plekken waar ze toch al komen (zoals een jeugdhonk of vereniging). Ook enquêtes zijn niet interessant.

Haar randvoorwaarden voor het project

Zij zou graag willen dat het door ons opgesteld advies voor het jongerenparticipatietraject aan de volgende randvoorwaarden voldoet:

- De opgestelde voorstellen dienen weinig tijd in beslag te nemen.
- De voorgestelde scenario's dienen uitvoerbaar en realistisch te zijn.
- Het budget voor het uitvoeren van het plan dient met de andere betrokken partijen, de afdeling Communicatie, Jeugdzaken en Griffie afgestemd te worden.

Rol binnen het project

Zij zal het door ons opgesteld plan meenemen in het jeugdbeleid van 2011-2014. Ze zal ons ook doorverwijzen naar relevante externe contactpersonen, mocht dit nodig zijn voor ons onderzoek. Bovendien zal ze onze onderzoeksresultaten meenemen voor diverse plannen binnen de afdeling Jeugdzaken.

Bijlage 4.3 Interview met Marcelle Assenberg 19 maart 2010

Functie binnen de gemeente en link met jongerenparticipatie

Marcelle Assenberg is een communicatieadviseur binnen de afdeling Communicatie. Zij houdt zich bezig met communicatievraagstukken op diverse gebieden, zoals Jeugdzaken etc. Ze heeft het idee van een kinderburgemeester binnen de gemeente bedacht. Via de radio had ze meegekregen dat de Gemeente Tilburg een kinderburgemeester heeft benoemd en haar leek het leuk om zoiets in Gemeente Sint-Michielsgestel te introduceren. Dit idee is ook in de gemeente door haar geïmplementeerd.

Visie op jongerenparticipatie

Onder jongerenparticipatie verstaat zij burgers, in dit geval jongeren dan, mee laten denken over de politieke besluitvorming. Volgens haar kunnen zij dan niet mee beslissen, omdat uit de praktijk blijkt dat dit vaak niet realistisch is. Jongeren zouden dan met voorstellen kunnen komen die realistisch zouden zijn om uit te voeren. Ze vindt wel dat je aan jongeren moet aangegeven wat met hun output wordt gedaan. Enerzijds wil ze jongeren informeren over het reilen en zeilen van de gemeente en de jongeren zullen hierdoor een duidelijk beeld krijgen van wie de gemeente is en wat ze hieraan hebben. Anderzijds wil ze jongeren betrekken bij bepaalde (politieke) raakvlakken die zij interessant vinden, zoals hangplekken en dergelijke. Op deze manier komen zij dan in contact met de gemeente en zal hierdoor ook een stukje bewustwording bij hen ontstaan. Ze vindt dat de gemeente voor alle burgers werkt en dus ook voor de jongeren

Verwachtingen van ons project

Zij verwacht een strategisch advies voor het betrekken van jongeren bij de gemeente.

Voorkeur voor een bepaalde leeftijdscategorie

Zij vindt jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 25 jaar aantrekkelijk voor gemeentelijke participatie. Ze vindt dat je basisschoolleerlingen en middelbare scholieren afzonderlijk kan benaderen.

Haar randvoorwaarden voor het project

Het opgestelde advies voor jongerenparticipatie dient aan de volgende randvoorwaarden te voldoen:

- Het advies dient praktisch te zijn. Wij moeten niet alleen met een advies komen waarin allerlei communicatietheorieën zijn beschreven, maar een advies waar de gemeente toe kan passen.
- Het implementeren van het advies dient zo min mogelijk tijd en geld te kosten. Als de gemeenteraad ervan overtuigd raakt dat er geld en tijd moet komen voor jongerenparticipatie dan kunnen zij daar een beslissing over nemen.

Eerder opgestelde plannen

Tijdens het gesprek verwees zij ons niet naar een bepaald onderzoeksrapport of dergelijke.

Rol binnen het project

Zij zou ons project kunnen begeleiden, omdat ze binnen de Communicatie afdeling een groot vakkenpakket heeft. Ze weet dan wel naar wie ze ons wel en niet moet doorverwijzen, mocht dit nodig zijn. Volgende week zal ze met Trudy van de Westelaken hierover overleggen en zal ons laten weten of dit wel mogelijk is.

Bijlage 4.4 Interview met Jan Pommer 12 maart 2010

Functie binnen de gemeente en link met jongerenparticipatie

Jan Pommer is de burgemeester van Gemeente Sint-Michielsgestel. Uit het interview is gebleken dat hij erg enthousiast is voor het onderwerp jongerenparticipatie.

Visie op jongerenparticipatie

De burgemeester, zou graag input willen zien van jongeren bij het opstellen van beleid dat betrekking heeft op jongeren zelf. Nu worden beleidstukken alleen door aangewezen ambtenaren opgesteld, waardoor het beleid bij jongeren niet over komt. Daarom dient er een draagvlak gecreëerd te worden waarbij jongeren en ambtenaren samen een beleid opstellen. De burgemeester vindt het erg belangrijk om zo veel mogelijk samen te werken met jongeren zodat de besluiten die worden genomen zoveel mogelijk aan sluiten bij de belevingswereld van de jongeren binnen de gemeente. De jeugd is onze toekomst. De jeugd gaat o.a. met informatie op een geheel andere manier om dan alle andere generaties, ingegeven door de nieuwe mogelijkheden (sociale media als twitter, hyves, facebook). Daardoor kijkt de jeugd bijv. heel anders aan tegen zaken als dienstverlening, communicatie, inspraak, etc. Onze taak als gemeente is daarmee rekening te houden en er op in te spelen. Tot slot is het van belang te weten, wat jongeren belangrijk vinden wat de gemeente voor hen doet.

Zijn verwachtingen van het project

De burgemeester verwacht een strategisch plan voor een langer termijn, waarin er over middelen wordt geadviseerd om jongeren vroegtijdig bij de beleidsontwikkeling betrekken. Het beleid moet wel over onderwerpen gaan die gerelateerd zijn aan jongeren zelf, zoals hangplekken, alcohol en verkeer etc. Onder een strategisch plan voor een langer termijn verstaat hij een plan voor de komend vier jaar, waarbij het laatste jaar vooral wordt gebruikt voor de evaluatie van de doelstellingen.

Zijn voorkeur voor een bepaalde categorie

Hij prefereert jongeren in de leeftijdscategorie van 12 t/m 18 jaar, omdat er op dit moment niets voor hen gedaan wordt. Zij komen helemaal niet in aanraking met de gemeente, waardoor ze ver van de gemeente staan.

Zijn randvoorwaarden voor het project

Hij ziet graag dat ons advies voor het jongerenparticipatietraject aan de volgende randvoorwaarden voldoet:

- De scenario's die voortvloeien uit het strategische adviesplan dienen zoveel mogelijk voor en door jongeren uitgevoerd te worden.
- De scenario's dienen wat budget betreft zo creatief mogelijk opgesteld te worden, omdat de gemeente momenteel aan het bezuinigen is. Zij heeft nog geen tot weinig geld voor het uitvoeren van een dergelijk scenario.

Eerder opgestelde rapporten en dergelijke

Hij verwees ons naar de nota Jeugdbeleid. Hierin staan raakvlakken die betrekking hebben op jongeren. Zodoende zouden wij een beeld kunnen krijgen van de verschillende raakvlakken binnen de gemeente op het gebied van jongeren. Bovendien zou dit beleid ons kunnen informeren over wat er allemaal voor jongeren is vastgelegd.

Zijn rol binnen het project

Hij zou het door ons opgestelde plan aan het presidium kunnen voorleggen en zou kunnen proberen hun aandacht hiervoor te trekken.

Bijlage 4.5 Interview met Trudy van de Westelaken 22 februari 2010

Functie binnen de gemeente en de link met jongerenparticipatie

Trudy van de Westelaken is een van de communicatieadviseurs binnen de gemeente Sint-Michielsgestel. Zij heeft deze opdracht aan ons voorgelegd, omdat ze het erg belangrijk vindt dat er iets concreets en structureels voor jongerenparticipatie wordt opgesteld. Aangezien ze dit zelf door tijdsgebrek niet kan opstellen, heeft zij dit vraagstuk aan ons voorgelegd.

Visie op jongerenparticipatie

Trudy van de Westelaken wil jongeren binnen de gemeente Sint-Michielsgestel bij de politieke besluitvorming betrekken, omdat zij startende kiezers en mogelijk deelnemers voor de politiek zijn. Hiermee krijgen ze de kans om invloed uit te oefenen op de politieke beslissingen. Bovendien komen jongeren op deze manier in aanraking met de gemeente als organisatie. Zij vindt dat de gemeente een meer participatief doel moeten nastreven en jongeren echt en meer blijvend moet betrekken.

Verwachtingen van het project

Trudy van de Westelaken verwacht dat wij een concreet advies/ plan van aanpak opstellen voor jongerenparticipatie binnen de gemeente. Op dit moment zijn er diverse losstaande activiteiten die gericht zijn op jongerenparticipatie, zoals De kinderburgemeester. Volgens haar zou het erg fijn zijn wanneer er een advies wordt opgesteld waarin deze activiteiten worden meegenomen. Deze vormen dan een onderdeel van een opgestelde formule voor jongerenparticipatie.

Randvoorwaarden voor het project

Turdy heeft de volgende randvoorwaarden genoemd waar de door ons opgesteld advies voor het jongerenparticipatietraject aan moet voldoen:

- Trudy van de Westelaken en de andere opdrachtgevers hebben naast hun dagelijkse activiteiten niet zo veel tijd beschikbaar om de diverse scenario's uit te voeren.
- De voorgestelde scenario's dienen ook uitvoerbaar te zijn. Zij moeten dus realistisch zijn.
- Van Trudy van de Westelaken moeten wij ook andere partijen betrekken bij het uitvoeren van de scenario's. Hierdoor wordt de werkdruk verdeeld. Let wel op dat wij deze partijen ruim van tevoren bij onze scriptie betrekken en niet pas aan het eind.
- In onze scriptie moeten wij ook rekening houden met de randvoorwaarden van de andere opdrachtgevers en deze meenemen.

Voorkeur voor een bepaalde leeftijdscategorie

Trudy van de Westelaken vindt jongeren in de leeftijd van 18 t/m 25 jaar aantrekkelijk.

Partijen binnen de gemeente die een belang hebben bij het jongerenparticipatietraject

Trudy van de Westelaken verwees ons naar de volgende mensen die een belangrijke rol bij ons project zouden kunnen spelen:

- Anja Leerintveld, beleidsmedewerkster Jeugdzaken.
- Nicole Hoogerbrug, griffier.
- Jan Pommer, de burgemeester.

Eerder opgestelde rapporten en dergelijke

Trudy van de Westelaken verwees ons naar een adviesrapport van Marieke Dresmé e.a. Zij deden onderzoek naar burgerparticipatie in de gemeente Sint-Michielsgestel.

Bijlage 5 Voorbereiding van het overleg d.d. 20 april 2010

6.1 De deelnemers aan het overleg

Deze volgende ambtenaren hebben deelgenomen aan het overleg, omdat uit het vooronderzoek is er gebleken dat zij zich als enige binnen de gemeente inzetten voor het jongerenparticipatietraject:

- Jan Pommer – Burgemeester
- Ben Leenen – Wethouder van onder andere het jeugdbeleid & 3^e loco-burgemeester
- Anja Leerintveld – Medewerkster Jeugdzaken
- Trudy van de Westelaken – Communicatieadviseur
- Marcelle Assenberg – Communicatieadviseur

6.2 Vragen

In het overleg zullen de volgende vragen aan de orde komen:

- Heeft men in het verleden met elkaar rond tafel gezeten betreffende jongerenparticipatie? Waarom wel / waarom niet?
- Waar ligt het aan dat de gemeente zich niet aan de opgestelde doelstellingen voor het jongerenparticipatietraject heeft gehouden?
- Wat wil de gemeente met het jongerenparticipatietraject bereiken? Waarom vindt men dit nodig binnen haar gemeente?
- Welke leeftijdscategorie van jongeren in de gemeente prefereert de gemeente voor jongerenparticipatie?
- Wie is de eindverantwoordelijke voor het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente? Wat is de rol van de afdeling Communicatie?
- Kent de gemeente haar huidige niveau van participatie op de participatieladder? Wat vindt men hiervan?
- Kent de gemeente haar toekomstige niveau van participatie op de participatieladder? Waarom wil men daar eindigen?

6.3 Structuur van het overleg

In de inleiding wordt de aanleiding het doel en de geplande structuur van het overleg behandeld.

In het middenstuk worden de amtenaren geconfronteerd met de uiteenlopende bevindingen, die wij in het vooronderzoek hebben geconstateerd. Vervolgens worden zij geconfronteerd met de hierboven beschreven vragen waarin de constatering zijn verwerkt. Tot slot wordt er aangegeven wat wij met de bevindingen zullen doen en wij bedanken de aanwezigen voor hun aanwezigheid.

6.4 Spelregels voor een goede discussie

Tijdens de discussie hebben wij erop gewaakt dat het overleg soepel verloopt. We hebben op de volgende mogelijke valkuilen² gelet:

- Let er op dat men elkaar uit laat praten.
- Zorg er voor dat men openstaat voor elkaars mening.
- Waak er voor dat men de argumenten bestrijdt op de inhoud, het niet speelt op de persoon.
- Let er op dat men dat er geen dingen worden gehaald bij die er niet bij horen.
- Waak er voor dat er op basis van gelijkwaardigheid wordt gediscussieerd. Als de burgemeester zijn autoriteit gebruikt, wordt de discussie niet opgelost maar beslecht.
- Zorg er voor dat men niet alleen discussieert om de discussie te winnen. Het gaat om het beste standpunt.

² F.Emmerik (2008), Het gezellige discussieboek, Amsterdam, BBNC Uitgevers.

Bijlage 6 Uitwerking overleg d.d. 20 april 2010

Vraag 1: Hebben jullie al eerder zo met elkaar rond tafel gezeten en hierover gehad? Waarom wel of niet?

De aanwezigen gaven aan dat zij in het verleden in verschillende settings over het onderwerp jongerenparticipatie hebben gesproken, maar dit vond niet plaats zoals vandaag. De reden hiervoor is dat men voorheen nog niet zo ver was met het jongerenparticipatietraject. Hiervoor was geen tijd omdat de prioriteit naar andere zaken ging. De situatie is nu anders. Er is een nieuw bestuur, waardoor er nu wel mogelijkheden zijn om het met z'n allen over jongerenparticipatie te hebben.

Vraag 2: Hoe komt het dat men voorheen zich niet heeft gehouden aan de doelstellingen die geformuleerd zijn voor het jongerenparticipatietraject in het jeugdbeleid?

De aanwezigen gaven aan dat zij het belang van jongerenparticipatie erkennen, maar door gebrek aan tijd en het stellen van andere prioriteiten hebben zij nog niet besproken met elkaar wat de doelen voor jongerenparticipatie zijn en hoe die nagestreefd dienen te worden.

Vraag 3: Welke doelen voor het jongerenparticipatietraject zijn de belangrijkste doelen?

Op basis van het overleg is er een onderscheid gemaakt tussen een hoofd- en nevendoelstelling.

Hoofddoelstelling: Input krijgen van jongeren bij beleid

Uit het overleg is gebleken dat de betrokken partijen boven genoemde doelstelling de meest belangrijke doelstelling vonden. Om deze doelstelling te kunnen bereiken zijn er ook een aantal nevendoelstellingen genoemd tijdens het overleg. Deze doelen worden gezien als middel om het hoofddoel te bereiken.

Nevendoelstellingen:

- Aansluiting bij de belevingswereld van jongeren.
- Politieke bewustwording creëren onder de jongeren.
- De ruimte bieden om zelf met ideeën of voorstellen te komen/ jongeren dienen zelf proactief bij de gemeente aan te kloppen.

Vraag 4: Waar staan jullie nu in de participatieladder en wat vinden jullie hiervan?

Nadat de ladder was uitgelegd gaven de aanwezigen direct aan dat de gemeente zich op niveau 3 en 4 van de participatieladder bevindt (schijnparticipatie). Marcelle Assenberg gaf aan dat de kinderburgemeester op niveau 3 kan worden geplaatst en de jongerenwebsite (jongingestel.nl) op niveau 4. Andere aanwezige gaven aan het hier mee eens te zijn.

Vraag 5: Waar willen jullie eindigen en waarom?

De aanwezigen gaven aan, maximaal niveau 7 van de participatieladder te willen bereiken. Daarbij waren zij wel van mening dat niet alle beleidsstukken omtrent jongerenparticipatie op dit niveau kunnen worden geplaatst. Ze vinden dat er beleidsterreinen zijn die jongeren niet of minder interessant vinden. De jongeren zouden dan alleen hun mening willen geven, mee beslissen zou te hoog gegrepen zijn. Ben Leenen gaf als voorbeeld de medezeggenschapsraad van scholen waar jongeren in zitten. Deze jongeren willen heel graag meebeslissen over feestavonden van Havo 4 en 5, maar in een aantal andere zaken zijn zij niet geïnteresseerd.

Vraag 6: Welke leeftijdscategorie van jongeren prefereren jullie voor jongerenparticipatie?

De betrokken partijen gaven aan dat zij leerlingen uit het basis -en voorgezet onderwijs en jongeren vanaf 18 jaar willen betrekken bij het jongerenparticipatietraject. Zij kunnen de doelgroep niet afbakenen, omdat de voorkeur uitgaat naar en zo breed mogelijke doelgroep. De burgemeester en Ben Leenen hebben suggesties gedaan voor de afbakening van deze brede doelgroep. De burgemeester gaf aan dat wij een matrix/overzicht zouden kunnen maken. In deze matrix zou de doelgroep opgedeeld kunnen worden in segmenten om per segment aan te geven wat de interesses zijn, wat het mediagebruik is en daarnaast ook wat de mogelijke kansen en belemmeringen zijn van manieren om jongeren te betrekken bij gemeentelijke beleidsvorming. Om vervolgens een keuze te kunnen maken voor het meest geschikte segment voor jongerenparticipatie binnen de gemeente. Ben Leenen gaf aan dat wij de doelgroep ook op een andere manier kunnen afbakenen, door de brede doelgroep te segmenteren en per segment een gericht, succesvol advies op te stellen. Ben geeft dus de voorkeur aan een paar succesvolle scenario's voor het jongerenparticipatietraject.

Vraag 7: Wie is de uiteindelijke verantwoordelijk voor het jongerenparticipatietraject? Waar staat de afdeling Communicatie hierbij?

De wethouder van Jeugdzaken Ben Leenen is bestuurlijk verantwoordelijk voor het jongerenparticipatietraject. De raad is verantwoordelijk voor de beleidsmatige keuzes omtrent het jongerenparticipatietraject. De afdeling Communicatie(vooral Marcelle Assenberg en Trudy van de Westelaken) is een soort waakhond die er intern voor zorgt dat de genomen besluiten voor jongerenparticipatie daadwerkelijk worden uitgevoerd. De afdeling is niet verantwoordelijk voor het externe proces van het jongerenparticipatietraject. Dit valt meer onder de portefeuille van de afdeling Jeugdzaken(maar is daar niet op ingericht. Wel de contacten met het veld). Wanneer jongerenparticipatie wordt doorgetrokken in verschillende beleidsterreinen dan kunnen er ook andere partijen worden betrokken. De afdeling Communicatie waakt dan over dit proces.

Waar staat de afdeling Communicatie hierbij?

De afdeling Communicatie neemt een adviserende en uitvoerende positie in binnen de gemeente. Zij denkt bij diverse trajecten na over onder andere, met welke doelgroep ze te maken krijgen en draagt er zorg voor dat deze op de juiste manier wordt benaderd. De afdeling adviseert, informeert, participeert enz.

Bijlage 7 Uitwerking van de sheets overleg d.d. 20 april 2010

Sheet 1 en 2

Welkom bij het overleg over het jongerenparticipatietraject binnen de gemeente. Zoals jullie al weten, hebben wij jullie in het kader van ons project enkele weken geleden geïnterviewd over enkele onderwerpen die gerelateerd waren aan jongerenparticipatie. In deze interviews hebben wij enkele uiteenlopende meningen geconstateerd over deze onderwerpen. In dit overleg zullen wij jullie over deze bevindingen op de hoogte brengen en zullen proberen jullie hierover op een lijn te krijgen. Deze stap is nodig voor het opstellen van ons advies voor het jongerenparticipatietraject. De geplande structuur van het overleg

- Wij zullen jullie op de hoogte brengen over de uiteenlopende bevindingen die wij hebben geconstateerd.
- Op basis hiervan hebben we een aantal vragen opgesteld om alle neuzen dezelfde kant op te laten wijzen.

Sheet 3

Doelstellingen : In het jeugdbeleid zijn er enkele doelstellingen geformuleerd betreffende jongerenparticipatie, zoals het waarborgen van continuïteit in de participatie, het inbouwen van een vaste factor voor de participatie etc. Uit de interviews is er gebleken dat de gemeente deze doelstellingen nog niet helemaal heeft nagestreefd. Op dit moment worden er wel losstaande activiteiten voor het jongerenparticipatietraject georganiseerd, zoals de kinderburgemeester, de website voor en door jongeren (jongingestel.nl). Daarnaast wordt er in het jeugdbeleid niet duidelijk aangegeven hoe en wanneer deze doelstellingen bereikt dienen te worden.

- **Uiteenlopende doelen het jongerenparticipatietraject:** Uit de interviews blijkt dat jullie allemaal zeer gemotiveerd en enthousiast zijn over jongerenparticipatie. Ideeën zijn er genoeg. Maar jullie geven elk wel verschillende doelen voor het jongerenparticipatietraject aan: Zo noemt de een alleen informeren en de ander wil jongeren betrekken bij het opstellen van het beleid.
- **Geen duidelijke verantwoordelijke voor het jongerenparticipatietraject:** In het jeugdbeleid is er geen verantwoordelijke aangesteld voor het jongerenparticipatietraject. Uit de interviews is het ons duidelijk geworden dat voornamelijk de afdelingen Communicatie en jeugdzaken zich bezighouden met het jongerenparticipatietraject. Hiervoor hebben de twee afdelingen nog geen officiële afspraken gemaakt.
- **Uiteenlopende voorkeur voor een leeftijdscategorie:** In het interview gaven jullie elk wel een andere gewenste doelgroep aan voor jongerenparticipatie. Zo prefereert de een voor jongeren in de leeftijdscategorie van 12 t/m 18 jaar en de andere wil juist 12 tot 25 jaar.
- **Keuze & budget:** Tijdens de interviews is er aangegeven dat er geen geld gereserveerd is voor het jongerenparticipatietraject. Maar vervolgens werd er ook aangegeven dat er wel geld voor het jongerenparticipatietraject kan worden vrijgemaakt, wanneer de raad overtuigd kan worden van het belang hiervan. Het is ons onduidelijk wie deze beslissing maakt. In de interviews heeft de een gezegd dat het college en de raad deze beslissing maakt en de ander geeft aan dat de burgemeester en/of de wethouder dit kunnen beslissen. Bovendien is het ons onduidelijk of er wel of geen budget is gereserveerd voor het jongerenparticipatietraject.

Sheet 4

Vraag 1: Wij hebben net een paar bevindingen aangekaart waar jullie niet op een lijn zitten. Hebben jullie al eerder zo met elkaar rond tafel gezeten en hierover gehad? Waarom wel of niet?

Sheet 5

Vraag 2: Zoals eerder aangegeven, hebben wij in het vooronderzoek geconstateerd dat men de doelstellingen niet grotendeels heeft nagestreefd. Hoe komt dit?

Sheet 6

Vraag 3: Zoals eerder aangegeven, gaven jullie uiteenlopende doelen aan voor het jongerenparticipatietraject. De doelen die waren gegeven, zijn kort aangegeven op de volgende sheets. Graag willen wij van jullie weten wat de meest belangrijkste doelen zijn.

Sheet 7 & 8

Participatieladder: De volgende vraag heeft betrekking op de participatieladder. De participatieladder van de Amerikaanse psycholoog Roger Hart onderscheidt acht niveaus van jongerenparticipatie. De eerste drie treden op de ladder zijn vormen van schijnparticipatie. Dat wil zeggen activiteiten waarin jongeren figureren, maar waarop zij geen wezenlijke invloed kunnen uitoefenen. Ze worden niet gezien als volwaardige gesprekspartner. Hoe hoger op de ladder hoe meer invloed de jongeren krijgen.

Sheet 9:

Vraag 4: Waar staan jullie nu in de participatieladder en waarom vinden jullie dat? Wat vinden jullie hiervan?

Sheet 10:

Vraag 5: Waar willen jullie eindigen en waarom?

- Mededelen: Er wordt informatie verstrekt aan de jongeren.
- Medeweten: Er wordt informatie onder de jongeren gewonnen.
- Meepraten: De gemeente vraagt naar de mening van jongeren om achter hun wensen en verwachtingen te komen.
- Meebeslissen: Jongeren hebben medezeggenschap en een stem in de besluitvorming.
- Meedoen: Jongeren nemen zelf het initiatief tot het beïnvloeden van beleid of het opzetten en uitvoeren van activiteiten.

Sheet 11

Vraag 6: Welke leeftijdscategorie van jongeren prefereren jullie voor jongerenparticipatie? En Waarom?

Tijdens de verschillende interviews hebben wij dezelfde vraag gesteld. Maar elk van jullie gaf een andere voorkeur voor leeftijd.

Sheet 12:

Vraag 7: Wie is de uiteindelijke verantwoordelijke voor het jongerenparticipatietraject? Waar staat hierbij de afdeling Communicatie?

Uit de interviews is geen duidelijke verantwoordelijke omtrent het jongerenparticipatietraject naar voren gekomen. En welke rol heeft de Communicatie afdeling hierin.

- De uitvoerderpositie: Hierbij ligt de nadruk op technisch- professioneel handelen, ofwel middelen maken.
- De verkoperpositie: Hierbij ligt de nadruk vooral op het beïnvloeden van de doelgroep.
- Intermediaire positie: Een positie waarbij als het ware een brugfunctie wordt vervuld tussen organisatie en omgeving, waardoor er over en weer contact kan ontstaan en partijen elkaar kunnen vinden.

Sheet 13:

Bedankt voor uw aandacht en inbreng. Op basis van de vandaag besproken onderwerpen gaan wij verder met onderzoek en het opstellen van een gepast advies.

Bijlage 8 PowerPoint Presentatie bij het overleg d.d. 20 april 2010

JONGERENPARTICIPATIE BINNEN GEMEENTE SINT-MICHIELSGESTEL

Bella Nasserri & Sabine Kluytmans
20 april 2010

Aanleiding:

- o Vooronderzoek en onze constatering

Doel:

- o Het maken van duidelijke keuzes omtrent jongerenparticipatie in de gemeente

Geplande structuur van het overleg:

- o Constateringen
- o Een aantal vragen
- o Een keuze

Constateringen uit het vooronderzoek:

- o Men streeft de opgestelde doelstellingen niet na
- o Uiteenlopende doelen voor jongerenparticipatie
- o Geen duidelijke verantwoordelijke voor jongerenparticipatie binnen de gemeente
- o Uiteenlopende voorkeur voor een leeftijdscategorie
- o Keuzes & budget

Vraag 1:

Hoewel jongerenparticipatie in het jeugdbeleid staat beschreven, zijn de meningen hierover verdeeld. Hebben jullie het hier weleens met elkaar over gehad?

Vraag 2:

Hoe komt het dat men voorheen de doelstellingen niet helemaal heeft nagestreefd zoals deze geformuleerd zijn in het jeugdbeleid?

Vraag 3:

Waarom is jongerenparticipatie binnen de gemeente nodig? Wat willen jullie hiermee bereiken?

Uiteenlopende doelen voor jongerenparticipatie

- Jongeren informeren over het reilen en zeilen van de gemeente.
- Input van jongeren bij het opstellen van beleid dat betrekking heeft op jongeren zelf.
- Een draagvlak creëren waarbij jongeren en ambtenaren samen een beleid opstellen.
- Aansluiten bij de belevingswereld van de jongeren binnen de gemeente.
- De ruimte bieden om zelf met ideeën/voorstellen te komen. Jongeren dienen zelf proactief bij de gemeente aan te kloppen.

Vraag 4:

- o Waar staan jullie nu in de participatieladder en waarom vinden jullie dat?
- o Wat vinden jullie hiervan?